

309988

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4.

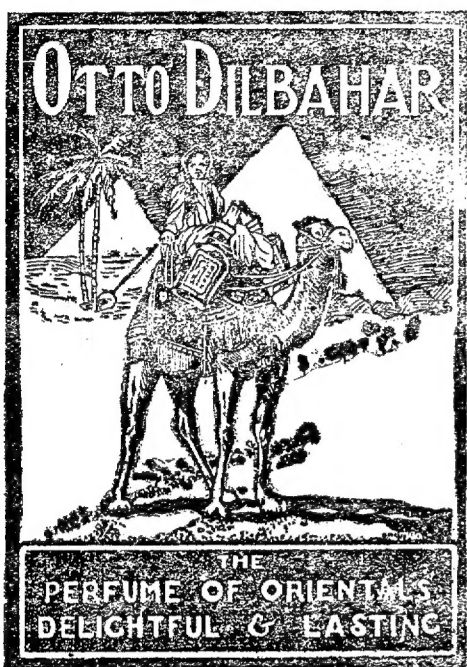
జేన్న వట్టణము 1917 సం॥ ఆక్టోబరు నెల 23 వ తేది మంగళవారము

No. 170

నంపుటము. ౪.

పింగళనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస శుద్ధ సప్తమి 2.

(సంచిక ౧౭౦)

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126

(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు దుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞ మగు సువాసనగలది. అల్పాహుగాని, - రాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల ఘృష్ణసారము.

సి తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగృహమగు సువాసన ని న్నలవరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

చిన్న సైజు (ఆర డ్రాం)	సీసా 1-కి ర	0-8-0
మధ్యరకము సైజు 1-డ్రాం	"	0-12-0
వేరొక సైజు 2 "	"	1-4-0
వెద్ద సైజు 4 " లేక 1/2 బెన్సన్	"	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పత్తెల, కట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమిపులోను దొరకును. దీనికి ఆ నేకమగు నకలు సెంట్లు కలవు. కావున, రాము కొనునపుడు సీసాపై నకు, కాడ్డపై నకు ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహారుయొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవారికి వ్రాసినచో అచాకిమ్యముగల సువాసనకాడ్డ ఉచితముగ పంపుదురు.

సోల్ ఏజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్మా మసీదు బొంబాయి.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై దాంద్రమహాజనసభలయందలి

సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యువసన్మానములు,

వారి చిత్ర సటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.

నెల రూ. 1-8-0.

పోస్టేజి వేటు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టి వీధి, జాజ్జిటవుక్, మద్రాస్.

మంచిసమయము! వేనవేలు ఖర్చుపడినది!! వెనుక దొరకవు!!!

2 పంచలు కొనువారికి అల్లెలార్పాటమున కొర్రుని కోడండ్లప్రలాపము అను గ్రంథముకీటి ఇనాము.

మేలైన జనాజ్ఞ పట్టుపంచలు.

ఆ నేకపంచలు ఖర్చుపడినందున ప్రస్తుతియు ధరలు తగ్గించియున్నాము.

వాచకులారా! శృంగారమున్ను నాగరికతయున్న గల మేలైన ఆసలో పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద ముకొనకు తెప్పించి వికయించుచున్నాము. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ, అకుపచ్చ, గోజా, మేఘ వర్షం,

ఇత్యాది రంగులు గలవి, శ్లాఘనీయమైనవి, తగ్గరపడుదు.

5 ప్లమురదివిన్ని 2 ప్లముర తెడలుగల పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0

అలాగ మట్టుజాలను చొకము 2 మూగలు ... 1-6-0

8 చొకములు తెప్పించుకొనిన పాన్ టెన్ పేనా ఇనాము.

అన్నిటికి పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

(535) చిరునామ:- రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,

8, కందము మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేటి, మదరాసు.

అత్యద్భుతమైన జోస్యము

మీ జననకాలమును తేదీగిగాని లేక మీ వయస్సును నత్తుత్రిమునుగాని లేక మీరు జాబును వ్రాయువేళనుగాని తెలియజేయుదు. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక గం వత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ రొకరూపాయని మాకు సంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి మంథనోణములో వైఖోప్రవక్తలుగనున్న టి. కే. కె. రామయ్యరు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిల్లు వ్రాయుచున్నారు:- మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్సరమునకు ఇనుమంతము నిస్సంశయమేకడగ నిజమైన దృష్టాంతము నిచ్చినది.

దీ కలింగ లిస్సోలాజికలు బ్యూరో

902

చోడవరము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు - బొమ్మల కాడ్డలు - గానిదే ప్రస్తకములు విక్రయించెదము. కావటలాగు కావతనా? (802)

వి. శశ్వరప్ప అందు సమస్త. విశాఖపట్టణము.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు వరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1 కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

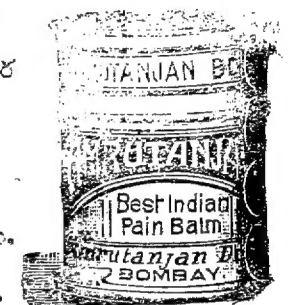
పార్శ్వపు నొప్పుల శార

దోలును. వాయువు

పోల్ల పొంగొల్టును.

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియుంటనుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూదేశ మయి

కలహారుచేయబడు మందుగలదు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నాడు

అమృతాంజనం డబ్బో. 100, శ్రీరామోష్ఠ, బాంబాయి,

6, రింబానెట్ట వీధి, మద్రాసు.

ఎయిడెడుస్కాల్ నాటకములు.

నాల్గవ తరగతి కథలనాటకము	0-4-0
మూడవ తరగతి కథలనాటకము	0-8-0
రెండవ తరగతి కథలనాటకము	0-2-6
ఒకటవ తరగతి కథలనాటకము	0-2-0
హంసయాన (నవల)	0-2-0
పద్మిని	0-2-0
వీరాబాయి	0-2-0
కృష్ణకుమారి	0-2-6

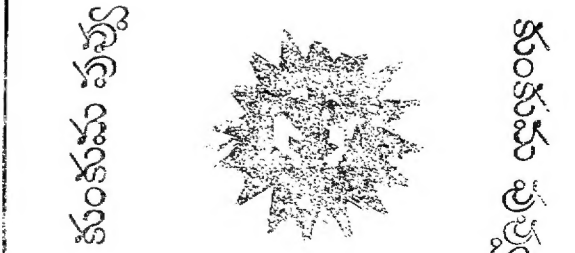
నోటు: ప్రతి నాటకమునకు చివరి అభినయపాటలు

కలవు. రూపాయికి రెండు అణాలు కమిషను.

వేంకటరమణ అండుకో,

907 కొమరిపాలెం, గోదావరి జిల్లా.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు

మానవదొరకును. కొనువారు సూర్యమాన్యును

గమనింపుడు. కరస్పాడెక్కు మొదలగునవి

ఇంగ్లీషున వ్రాయబలయును:-

ఎస్. నారాయణ అండుకో కంపెనీ,

(53) 21, హమ్మం వీధి, బాంబాయి.

ఆంగ్లో ఇండియనులు.

సి. ఆర్. దాసుగారు

గత ఆదివారమునాడు మీచాటబాగునందు సి ఆర్ దాసుగారు ఆంగ్లో ఇండియనుల హక్కులను స్వాతంత్ర్యములను కలగించుటకు గొప్ప ఒసంగ గంభీరవాదమును గొప్ప వివరములతోగా రిట్లు ఆచారములను పత్రికకు వ్రాయుచున్నారు:—

నిర్బంధావారమునాడు గొప్ప మొన్నటి ఆదివారమునాడు మీచాటబాగునా సి. ఆర్. దాసుగారు సంగిన యువస్వామి అంగ్లో ఇండియనుల నాశనమునకు భారతీయ హక్కులను స్వాతంత్ర్యమును కలగించిన ఆంగ్లో ఇండియనులు కోపాగ్రీతములను సై నిర్బంధ గ్రహించుచున్నారు. దాసుగారి ఉపన్యాసము కొంతవరకు ఆంగ్లో ఇండియనుల యెడ ఫలాన్యుఖము గాంచినది. కొంతవరకు ఆంగ్లో ఇండియనుల సంకల్పితభావములు మార్పు మొందినవి. తమ లాభములన్నియు వర్తమానపు నిరంకుశాధికారవ్యవస్థ వారిచేతిలో నున్నవని ఆంగ్లో ఇండియనులు తలచుట దుర్భాసము. నీరసాకర్షణములన్నియు ప్రజావాక్యతములని వీరు ఎఱుంగవలయును. వర్తమానమున బాధితుల కొంతవరకు ఆధికారమును చలాయించుచున్న నిరంకుశాధికారవ్యవస్థ వారు చిరకాలముండజాలని ధీమానుంచుచును ఎఱుగుదురు. బుద్ధిమంతులందరు వీరిని గ్రహించాలను. క్రైస్తులను మొక్కయు బ్రటిషు సామ్రాజ్యములొక్కయు అభివృద్ధినిగోరు బ్రటిషు రాజనీతిజ్ఞులందరును ఇండియా ప్రభుత్వమువారి పరిపాలనావిధానమును మరల పూర్తిగా పునర్నిర్మాణముగాంచి అభివేక్షములతోపాటు హిందూజాతమును గూడ సమానరాజ్యముగను స్వాతంత్ర్య రాష్ట్రముగ నుండునట్లు చేయవలెను. ఇండియా ఎంతమాత్రము సామంతరాజ్యముగ నుండకూడదు. అతిత్వరలో ఈక్రొత్తవిధానమును అమలులో నుంచవలెను. అధ్యయనము 10, 20 ఏండ్లలోపుగ నైన మైమార్పులను ప్రవేశపెట్టవలయును.

ప్రస్తుత ప్రాతందిక రాజకీయపు స్థితిగతులను బాగుగ పరికించిన వారి కెల్లరకు ఇయ్యది సుస్పష్టము. ఈ ఘోర సంగ్రామానంతరమున యూరపునందున్న రాష్ట్రములన్నియు దుర్బలముగ నుండును. జనశత్రువులు లుగుదును. ఆర్థిక విషయమునను, వైరిక విషయమునను చాలా విషమస్థితియందుండును. వర్తమాన ఘోరసంగ్రామ సుఖోభముచే ధ్వంసమైన రాష్ట్రము లన్నియు నిండు పాత్రాశ్రయము సంపాదించి కాలచేతులను కూడ దీసికొనుటకు వెక్కిరిచుచు పట్టుకు. వర్తమాన సంగ్రామము చే ఏ పి యా ఖండమున నున్న రాష్ట్రములవారి కెంతటి నీరుం కటము కలుగలేదు. జపానియులతో యుద్ధము పీషియాపై తనకన్నును వైచినది. ఫినిషియనులొచ్చి మనోగారి మాతాపితాభిమానమును బహిరంగముగ తెలిపినది జపాను ఇదివరకే ఈసామ్రాజ్యవిజృంభణార్థము కృషి నుచున్నది. యూరపియును జాతులకు ప్రషియను సాంగ్రామికదౌర్జన్య మెట్లు యిక్కట్లను దెచ్చి పెట్టి నో ఏషియాపహాడ జపానువలన అట్టిచిక్కులు ఘట్టెల్ల గలవు. ఏషియాజేతపు స్వాతంత్ర్యమునకు భంగముకలుగును. యూరపునకు జగ్గనులేట్ల ఇప్పుడు ఆసియాఖండమునకు జపానీయు లట్లున్నారు. కాన సకాలములో ఆసియాఖండమును హెచ్చరికతో గానానుకొనినగాని 10, 20 ఏండ్లలో ఏషియాలోగూడ వర్తమానమున యూరపుఖండమున కలిగిన సుఖోభము సంభవించును.

నిర్బంధము గ్రహించి ఆంగ్లో ఇండియను లీ విషయములను గుర్తించి యుండిరా? నిజముగ వారివిషయమై యొచ్చించినవో భరత ఖండమున హోమరూపద్యయముపట్ల వీలైనంత వరకు సామము చేసినవో వారికే లాభకరముగ నుండును. ప్రస్తుత మందు జూపుచున్న వైషమ్యమును, దౌర్జన్యమును మానుకొనుట వారికి క్రేయస్పృహ.

ప్రపంచమున వర్తమానపు విషయ స్థితిని ఇంగ్లాండులో బాధ్యతను వహించిన సార్వభౌముని మంత్రిపుంగవులు చక్కగ తెలిసికొని గలిగిరి. ముఖ్యముగ ఆసియాఖండపు రాజకీయపుస్థితిగతుల గ్రహించినారు. భారతీయులకు కొంతవరకైన బాధ్యతగల స్వరిపాలనమునుగాని హోమరూపముగాని ప్రసాదించినవో తమకు కాంతి కలుగదని కొంతమంది మంత్రిపుంగవులు గ్రహించిరి. వీరి కంతకును అంతర్జాతీయరాజ్యాంగ కలరములను తూర్పు పసిఫిక్ తీరమున సమకూడుచున్న సామ్రాజ్యాధికారమును వాంఛించుచున్న రాష్ట్రముల వారే

కారణభూతులు ప్రస్తుతపు యుద్ధమంత్రివర్గమువారు క్రొత్తగ ఇటీవల ప్రకటించిన ప్రకటనమునకు కారణమిదియే ఏతత్కారణముచే మాంటేగుగా రిపును ఇండియాను రానున్నవారు ఇట్టి స్వల్ప విషయములకు గ్రహించ లేరవారును ఈక్రొత్త ప్రకటనమునకు కారణము భారతీయ ఆందోళన మనిగాని లేకదేదోదా ర్యముని భ్రమించువారుందరును ఇట్టితిరుణమున భింతిఖండపు రాజ్యాంగవిషయములయందు ప్రవేశించుట కెట్టి హక్కునులేదు.

బ్రటిషు సామ్రాజ్యమంతయు ఇప్పుడు కష్టదశయందున్నది. భారతీయుల ప్రభు భక్తి విశ్వాసములే వీరిని కాపాడునవి.

కాని ఇప్పుడు భారతీయులు ప్రభుభక్తి విశ్వాసములను హిందూజాతమునకు నిరంకుశాధికారవ్యవస్థవారు గుర్తించుటలేదు. ఆంగ్లో ఇండియనుల వర్తకులు తమ స్వలాభముల నపేక్షించి భారతీయులకు ఆటంకములను కలుగజేయుచున్నవారు.

ప్రజలపై తమకుల బాధ్యతలేని అధికారమును వదలుకొనుటకు నిరంకుశాధికారవ్యవస్థవారు యిచ్చగించరు. ఇయ్యది సహజము. ప్రభుత్వసభ్యులతో తమకు గల సాంఘిక పాశబంధములచే ఆంగ్లో ఇండియను వర్తకులు ప్రస్తుతము మనదేశమున బడయుచున్న రాజ్యాంగ నుభవీకరములను బాదుచాలరు. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు ఆంగ్లో ఇండియను వర్తకులను ఏకీకరించి పని చేయుచుండుటచేతను, మన భరతఖండమున ప్రభుత్వపరిపాలనము ఆంగ్లో ఇండియనుల ఆస్వాక్రాంతమును ఒకేరీతిగ నున్నది. ఆంగ్లేయ ఆస్వాక్రాంతమునకు ప్రభుత్వమువారును, ప్రభుత్వమువారికి ఆంగ్లో ఇండియనులును ఒకటౌటలకు ఇప్పుడు మనదేశమున సాయపడుచున్నవారు. ఈ సమ్మేళనముచే భారతీయుల రాజకీయ జీవనము నానాటికి క్షీణించి దౌర్బల్యమును గాంచుచున్నది. భారతీయ ఆర్థికసాధన సంపత్తును హరించుచున్నది.

దీనికంతకును హోమరూలే విరుగుదు. హోమరూలు ప్రసాదించబడినవో ఇట్టి అపవిత్రమగు సఖ్యత కనకాశముండజాలదు. ఇదానందేసియే మన ప్రస్తుతపు అధికారవ్యవస్థవారును, మన హక్కుస్వాతంత్ర్యములను హరించుచున్న ఆంగ్లో ఇండియను వర్తకులను హోమరూపద్యయమును ఘోరశత్రువుగ జూచుచున్నవారు. సి. ఆర్. దాసుగారు ఆంగ్లో ఇండియనులను ల్యాటిన్ పేర్లతో పిలుచుటకు బదులు ఆంగ్లో స్వాక్ష్మ్యుల పేర్లతో పిలుచుటచే మన హక్కుస్వాతంత్ర్యములను అపహరించిన ఈ ఆంగ్లో ఇండియనులు దాసుగారివై అమితకోపమును చూపుచున్నవారు. నా సామ్యము పరిగ్రహించినారు చెందవలసిన దానిని తానే అనుభవించినవో అట్టివాడు నాధనమును దోచుకొనెనని నుడువదగును. నాధనమునలన బాగుపడి దానివలన కలుగులాభమును నాకు ఈయకున్నపుడు నా సామ్యము దొంగిలించినట్లే యగును.

మా దేశమునకు వచ్చి మా హక్కుస్వాతంత్ర్యములను గ్రహించి మాకు లేకుండ మా ధనమును ఆంగ్లో ఇండియనుల తమ స్వదేశములకు మూటకట్టుకొని పోవుచున్నవారు. ఇది ఏటి న్యాయము? దాసుగా రిపదములను న్యాయశాస్త్రమున ఉపయోగించబడినట్లు ప్రయోగించలేదు. సాదృశ్యముగ జూపిరి. కాన ఇయ్యది హిందూశిక్షాస్మృతికింద రాజాలపు. ఇట్లు క్షుప్తముగ స్థితిగతులను తెలిపినగాని ఆంగ్లో ఇండియనుల ఆంతరాత్మము మే లాగించ జాలవు. భరతఖండమును, భారతీయులను ఉద్ధరించుటకు భూతదయతో తా మిచటకు వచ్చితి మనియు ఉదారభావస్వరూపులై భారతీయులకు ఉపకారమును గావించునూర మనియు ప్రగల్భములను పలుకుచున్నవారు. మీరు మిక్కిలి తా మి దేశమునకు వచ్చి యుండనివో మన ఆర్థిక స్థితిగతులు బాగుపడియుండ వనియు మన కెట్టి పరిజ్ఞానము కలిగి యుండకుండు ననియు ఈ ఆంగ్లో ఇండియనులు దుర్భాసము జెందుచున్నవారు. మనము నిరంతరము దారిద్ర్యముననే మునిగి యుండెడి జార మనియు కూడ డంబములను గొట్టుచున్నవారు. ఆంగ్లో ఇండియనుల సంఘాభివృద్ధి కొరకును వారి జేయమనుగాను దాసుగా రిట్లు బోధింపవలసివచ్చినది. మున్నుండు దీనిచేతనే ఆంగ్లో ఇండియనులు కొంచెము తమ ఆహంభావమును తొలగించుకొన గలుగుదురను.

హోమరూలుగారు:— బొంబాయి క్రాంతికుల పత్రిక డైరెక్టరులు గవర్నరుగారు మున్నగు పెద్ద యంత్రాంగులతో నాలోచించుట సత్యము. అని హోమరూలుగారు మరల నొక రిపోజిటరీయను వారి విషయమును గూర్చి త్వరలో సవిస్తరముగ ప్రకటించెదననియు న్యాయండియాపత్రిక ప్రకటించినది.

త్వరపడుడు! వెల 10 అణాలు. చక్కని నవల! కలభాషిణి విజయనేన:— ఇది యొక అద్భుత నవల దీనినిగురించి మేమేమియు చెప్పనక్కరలేదు ఇది శ్రీ పురుషు నిరువురను చుగుడగినది కొన్ని ప్రతులే యున్నవి వ్యవహార చంద్రిక— ఇది గ్రామ మనసపు, కరణము, ప్రియ గురుస్థాలు, గొప్పవైకులు, జమిందారులు, వ్యాపారస్థులు మొదలగువారందరికి ఆనుకూలముగా నుండుటకు నూతన ఆద్య నవలనించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది. వెల 12 అణాలు. అయ్యర్ అందు రావుజీ, (893) కృష్ణమనాయని అగ్రహారం మద్రాసు

కేటలాగు ఉచితము. మా కంపెనీలో కాపీతొందరములు సరిగ చేరలు, రవి కెలు, గుమాలలు, తలపాగలు, బిడ్డలు ధరించుటకు చిన్న పీతాంబరములు, పెండ్లి పట్టుకోవటకు జుతలు, మిక్కిలి శేర్షులగు నేతపనివాండ్రవలన మేలైన పట్టుకో తయారుచేయబడుచున్నవి. కలయువారికి సరసముగ విశిష్టమాలముగ పంపుదుము. నానియందు వ్యత్యాసమున్నను లేక, మనకు గిట్టని యెడలను వానిని వాపసు పంపిన తీసికొనెదము. Hari Govindā Dass, Gopal Dass, Silk Pithambar Merchants, & Com- Agents Benares City, U. P.

ఆత్మజిజ్ఞాసా. శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్ననైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0.8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు

తామర తైలము డబ్బా 1-కి 0-8-0 (ఆరు అణాలు) దీనిని గాచిన చర్మము నలు వెక్కెదు మంట యుండదు. అమ్మలంజనము డిపో, మృదాను బొంబాయి. శుక్లనష్టమునకు దివ్యోషధము. శుక్లనష్టవ్యాధిగ్రస్తు లగు విద్యార్థులకు అమోఘముగ పనిచేయును. వెల రు. 1. కె. ఎల్. ఎఫ్. సింహా బ్రదర్సు (915) నేటిపు డాక్టరు, రాజమహేంద్రవరము.

సంగీత సుధాంబుధి. ఇందు సంగీత లక్షణములును, ప్రథమాభ్యాస పద్ధతులును, వాడుకయందున్న అనేక రాగములకు ఆరోహణాది క్రమములును, తాళయ్య, దీక్షితులు, శామాశాస్త్రములు, సునం సీనయ్య, కృష్ణమణి కృష్ణయ్య, గుబునాబ్జయ్య, గోవిందసామయ్య, గర్భపురి వాసులు, పురందరవిఠలు, నారాయణతిర్థులు, శరంగంబాడి పంచనాదయ్య, సదాశివరావు మొదలగు నుమారు 35 పూర్వప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారక విరచితంబులైన వర్ణములు, కీర్తనలు, జావళి మొదలగునవియును, తత్కాలరుచ్యమైన హిందు స్థానీలు, పార్శ్వీలు, యింగ్లిషనోట్లు, తిల్లానా మొదలగు (Delicious Miscellany) లలిత మిత్రములును, స్వర తాళములతో అందరికి నులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. ఇందు వీణ, హార్మోనియం చక్రపటములతో యున్నవి. మంచి గ్రేసు కాగితములో ముద్రితమై మేలు లైండు చేయబడినది. ... వెల రూ. 3-0-0. యం. ఆది అందు కంపెనీ, (911) 39, చిన్నతంబివీధి, మదరాసు.

పంచమము - నూతనోద్యమము.

(1) పంచమ నువ్వనభ.

[గూడూరి రామచంద్రరావుగారు]

(పూర్వసంచికానుబంధము)

(2) బోధ:- ఉపన్యాసముల మూలమునను, మ్యాజి క్కులాందరు ప్రదర్శనములవలనను గృహనీటి ఆహార పారిశుధ్యములనుగూర్చియు, ఇతర ఆరోగ్యమాగ్గముల గూర్చియు భోధింపవలయును.

(3) వైద్యము:- ప్రస్తుతము తాలూకాకు ఒక్క వైద్య కాలనాథ్ర ముండుటచే వైద్యసహాయ మపేక్షించువారు 10, 20, 30 మైళ్ళదూరము పోవలసియుండుట వలనను, అట్లు వెళ్లి వను వారికి అక్కడ సరియగు ఆలసగాని, పాలసగాని లేక పోవుచుండుట వలనను దొరతనమువారుసాపించిన వైద్యకాలన వారికంతకా యోగపడుట లేదు. అందుచే ప్రత్యేకముగ సంచార వైద్యాలయములు (Itenerant Dispensaries) వెలకొల్పబడవలెను. ఇట్టిది 15, 20 గ్రామముల కై న ను ఒకటి యుండవలెను. ప్రతివెలలోను 15, 20, గ్రామములకును బోయి అక్కడి జనలకు వైద్యసహాయ మొనర్చుచుండవలెను. దొరతనము వారే గాక దేశీయులు కూడ యిక్కార్య మనకులూనుట విధ్యక్తము. అచ్చటివారు ఏమూర్ఖుని చేతిలో నో బడి పిడుగుకు బియ్యముకు ఒకటే మంత్రమన్నట్లు ప్రతి జాడ్యమునకును కూడ తెల్లమందు (Mercury.) రసము నెల్ల మందు (Opium) ను మించుచు ఆరోగ్యమును, ప్రాణమును గూడ కోల్పోవుచున్నారు.

(4) నిద్రాసంపంచ పల్లెలనిర్మాణము:- పేదకుప్పలను వెంటపోగులను మురుగుగుంటలను, తిరుగా మిగిలిన చచ్చిన పశువులయెముకలను, చర్మములను మొదలగు వానిచే దుగ్గంధ భూయిష్టమై యుండును. గాలిని నిగోధించుచు కాపురమున్న వారికి సరిగా పండుకొనుటకై నను స్థలములేక ఒక్కొక్కచో పేయప్పుగములకు వైతిమ నివాసయోగ్యము కాని కొంపల యందు వారు క్రిక్కిరిసియుండుట జరుగుచున్నది. ఇట్టిలోప ములలేక పరిశుద్ధముగను, ఆరోగ్యకరముగను వారి యారిక స్థితి కనుగుణ్యముగను ఇంట్లు కట్టుకొనుట ఎట్లా కార్యరూపక మునవారికి చూపుటకై నిద్రాసంపంచ కొన్ని పల్లెలు నిర్మాణము చేయవలెను. ఇదియు దొరతనమువారును దేశీయులును చేయ తగినది.

వైతికము:- (1) మద్యపాన నిషేధము-హిందూలు నబడువారి అవినీతి ప్రవర్తనముల కంతకును త్రొగుపోతులన మే ముఖ్యకారణమని చెప్పవచ్చును. అలోచింపక యందుకు లోనగుటయే గాక శుభాశుభములందు ఇది చనిగొనుట నిష్పంధ ముఖ్యాచారముగను అట్లుచేయనిచో కులమునకు ఆగౌరవము గను పంకగింపబడుచున్నది. వ్యవసాయత రుణములోను, కో తిలకాలములోను కూలి ఎక్కువగా దొంకు యితర సమయ ములలోను చేయు సంపాద్యవంతయు అప్పటికప్పుడే కల్లు దుకాణములయందు ఖర్చుపెట్టి కూలిదొరకని ఆక్రీజ కార్తిక మార్గక్షేప మానుమలయందు మలమలమాడుచు పుట్టికి పండు ములు చొప్పున నాములు తెచ్చుకొని నిరంతరముగా ఋణ పీడితులును దరిద్రులును అగుచున్నారు. ఈదారిద్ర్య భూతి మే వారిని దొంగతనము, జూదము, కోడి పందెములు మొదలగు నీతి బాహ్యములకు చర్యలకు పురికొల్పించును. వీనిని వారిండు మార్గములు 1, కల్లు దుకాణములు వారికి చేరువలో లేకుండునట్లు చేయవలెను. 2 మత్తు పదార్థ వ్యాపారములందు తమ ప్రత్యేకాధికారమును (Monopoly) విశేషము నద్య పదార్థములు దేశములోనికి రాకుండునట్లు నిషేధించియు, దుకాణముల వేలములకలనను, చెట్లమీద జన్నులవలనను వచ్చు రాబడిని ఉదార భావముతో మానుకొనియు దొరతనమువారు ఈ మద్యపానపు ఆలవాటును పారదోలుటకై ఆధికముగా కప్పి సలపవలెను. (3) వారలో కలసి మెలసి యుండియు ప్రచారకుల మూలమునను, మ్యాజిక్కులాంతరల ప్రదర్శన మూలమునను ఈ దురాచారము నుండి వరల్పు ప్రయత్నింపవలెను. ఇది యితర జాతులు చేయవలసిదై యున్నది. (4) శుభాశుభముల యందు మతాచారము పేరుతో వీని దాసులగుట పంచములు మానుకొనవలెను.

(2) భార్యభర్తల జీవితకాలములో భార్యభర్తలను వదిలియు, భర్తభార్యకు వదిలియు తిరిగి వివాహములు చేసి కొనుట చాలావోట్ల అచారముగనున్నది. ఇట్టి మామూలుములు కుటుంబ కల్లోలములకును, జనుల అవినీతికిని ఒక్కొక్క పుడు నేరములకును కారణములగు చున్నవి. ఇవి మానుటకును కప్పి సలపవలసియున్నది.

సాంఘికము:- (1) దగ్గరకు రానిచ్చుటయు, వారిని తాకుటయుదోషమును వివేచిత అభిప్రాయము పూర్తిగ నశింపజేయవలెను. ఈఅస్పృశ్యదోష మొనను నిర్మూలమైనగాని తోడిమానవుని అస్పృశ్యునిగక, బాసిగనచూచుచు పోవచ్చు శిశువునును భవించుచున్నా చని విట్టవీరుచు స్వరాజ్యమును వాంఛించు ఇతరజాతులయొక్క నడవడి కనుసాహసము (2) ప్రప్రథమమున అస్పృశ్యతాభిప్రాయము నిగొకరించి వారిని సోదరులుగ భావించుచు ఇతరజాతుల సప్రమాణముగ ప్రవర్తింపవలెను.

(3) కొన్ని పల్లెలయందును, కొన్ని పట్టణములయందును గాజవీధులను, వైతిము వీధులయొగింపగూడదను ఆచారముగలదు. పేయమగు నీచచ్చుగములువైతిము ఈ వీధుల వెంబడి పోవుచుండ మానవస్వమై త్రి ఒకేచుతిగనండుండి ఒకేదైవ ము వారాధించు తోడి హిందూనుతెచ్చును. వీధిని పోగూడదనటకంటె ఎక్కువ నింద్యమున, లజ్జాకరమున వేరొకటిలేదు. అధనము యిది యైనను మానుటకై ఉన్నతజాతులు వెంటనేసంకల్పవలెను. గ్రామములో నివసించు మామక్క చచ్చిన పశువులను తినుట మొదలగు అపరిశుద్ధమగు ఆచారములను మాని కొంచెము రుచియగు జీవితము నధ్యసించు పంచముల కందజనుల గ్రామములో నివసించు మామక్క ఉండవలెను. అందుకు యితర జాతులు ఏ అధ్యంతమును చెప్పకు గ్రామములో స్థలము సంపాదించి యింట్లు కట్టుకొనుటకును వారికి సహాయము చేయవలెను. ఈ సమస్య సాంఘికముగ అగుపడినను మార దృష్టితో చూచించుటదల విజముగ నైతికమును రాజకీయమును అని తేటపడును. ఏలనగా తోడి మానవుని పూర్వప్రాయునిగా జేయుట నీతిబాహ్యము. దేశీయుని బానిస గ జేయుట స్వాతంత్ర్య వాంఛావిరుద్ధము. (5) గ్రామ, తాలూకానుండల సంఘములయందును, మండల గావ్తీయ, దేశీయ మహాసభల యందును, పరపతిసంఘముల యందును, కల్లుబులు రీడింగు రూములు మొదలగువానియందు వారికి గూడ సభ్యత కధికారము కలిగియుండవలెను. ఆ సభలయందు ప్రతినిధి రుసుముగాని ప్రేక్షక రుసుముగాని లేకుండునట్లు ప్రత్యేక సౌకర్యము మొనకవలెను.

గాజీయము:- (1) కొరతనమువారి పాఠశాలల యందును దొరతనమువారి సహాయమును పొందు యితర పాఠశాలలయందును వీరి ప్రవేశమునకు ఏ విధమైన ఆటంకములును ఉండగూడదు. అట్టి ఆటంకములు గలుగజేయు పాఠశాలలకు దొంగతనమువారి సహాయమును, ఆమోదమును (Grant and Affitiation) తీసివేయు నిబంధన ఉండవలెను.

(2) స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచే కట్టబడిన సత్రముల యందును, దొరతనమువారి పాలనలోనున్న సత్రములలోను బసలే నుటకు అవకాశము ఉండవలెను. 3. వారివిద్యుబట్టి అప్తమగు ఉద్యోగముల నిచ్చుటకై దొరతనమువారు ప్రత్యేకపు ఉత్తరవులు అమలులో పెట్టవలెను. వైద్యపుకొలుపు, కోర్టులోను, రెవిన్యూ మొదలగు కచ్చేరీలలోను ప్రాసెస్ సర్వర్లు రెవిన్యూజనాములు, పోలీసు సాల్వజనాములు మొదలగు వాని అన్నిటియందును, ప్రప్రథమమున వీరికి అవకాశము నియ్యవలెను.

(3) యూనియను పంచాయతులు తాలూకా కచ్చేరులు మొదలగు ఉన్నత రాజకీయ కార్యసాధనములు వ్యాపకానములు మున్ను ప వాని యన్నిటి యందును పరిపాలన మంతయు దేశభావలలో జరుపవలెను. ఇట్లు జరిపినచో ఆంగ్లభాషాపరిచయము లేదను లోపము నెన్నుట కవకాశముండదు.

4 యూనియన్ పంచాయతులు, తాలూకా బోర్డులు, జిల్లాబోర్డులు, మ్యానిసిపాలిటీ మొదలగు స్థానిక ప్రభుత్వ ప్రతిష్టాపనయందు వారికి అప్తమగు ప్రాతినిధ్య ముండవలెను. చట్టనిర్మాణసభలయందుగూడ అధ్యమము వారికి ప్రాతినిధ్యము అలవడజేయవలెను. వారికి ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య సిద్ధాంతమును మొన్న జరిగిన ప్రత్యేకాంధ్రసభ అంగీకరించుట శుభసూచకము. ఈ ప్రాతినిధ్యము వారికి అలవడుటవలన దేశమునకు రాజకీయ స్వ్వముల సాధించుటయందు వారు గొప్ప సాధన చేయగలుగుదురని గాని, వారు గొప్ప రాజయోగ్యత నందుదురని గాని నా యుద్దేశ్యముగాదు. కాని ఆసంఘమునకు గౌరవ మొనగుటకును, హొందవజాతియందు క్రమమైన సమాన సంస్థానమును సాధింప గలుగుటకును తప్పక తోడ్పడునని నా నిశ్చితాభిప్రాయము. ఈ యుద్ద్యమములకు తోడ్పడు వారందరు కడుదీనదేశ నుండున్న పంచములను (వారి హైస్యమును) బాపి మానవులుగను సమాన ప్రతిపత్తిగల హైందవులుగను జేయుట ప్రథమకర్తవ్యమనియు వారి అజ్ఞానము మొక్క

అవకాశముతీసికొని వారిని తాత్కాలిక, రాజకీయవివాదములలోనికి దింపుట వారి శ్రేయస్సుగను అభివృద్ధికిని హానికరమనియు, దేశభుద్ధయముగోరు దేశభిమానులకు అవర్జమును అని విన్నవించు సాహసించినందులకు మన్నింతురుగాక.

(5) మతము:- వారు దేవాలయములలోనికి నిరాలంకముగా పోవు మామక్క ఉండవలయును. ఇది క్రొత్త విషయము కాదు. మైసూరులో మహా పుణ్యస్థానమగు మేలుకోట దేవాలయమునందు వారికి ప్రవేశముకలదు. భీమవరము తాలూకా ఉప్పలూరు గ్రామముననున్న కేశవస్వామి ఆలయమున వారు అర్చకులుగ కూడ నున్నారు. ఇంక ననేకస్థలములందును వారి కిట్టి స్వాతంత్ర్యములు గలవు.

విజ్ఞాపనము - శుద్ధిసభ.

హిందూసంఘము నుండి విడిపోయి అన్యమతముల స్వీకరించిన వారిని యితర మతస్థులను శుద్ధిచేసి హిందూసంఘమున కలుపుటకును, నిన్ను జాతులకు సంఘస్వాతంత్ర్యము నిచ్చి అంటరానివారు అనుభ్రమము అందరిలోనుండి తొలగించి ఆర్మిగౌరవము కలుగజేసి జీవనోపాధిమార్గములను కలిగించుటకును 1912 సం॥ ౧౦॥ జూనునెలలో ఒక సంఘమును స్థాపించితిమి. ఈసంఘము 39 గ్రామములలో పనిచేయుచున్నది. ఇంతవరకు 109 మంది మతాంతరలభుడైన హిందూసంఘమున కరిగితిమి. ఇందు 15 కుటుంబములు గలవు. ఒక భజనసమాజము ఒక స్త్రీలసభ ఒక నాటక సమాజము కలవు. నలుగురువైద్యులు ఆరుగురు ప్రచారకులు పనిచేయుచున్నారు. నిన్ను జాతులందరిని ఒకస్థలమున సమావేశపరచి మతము, శేశభక్తి బోధించుటకును, మతాంతరలభు శుద్ధిచేయుటకును, అన్నిచోట్లనున్న పంచములను సమావేశపరచి అన్యోన్యభావము వెంపొందించుటకును ఒకపతనమందిరము వెలకొల్పుటకును మంచిగ్రంథములను చదివి వినిపించుటకును ఒక భవనమును 900 రూప్యములను ఖర్చుచేసి నిర్మించితిమి. ఇంక ను రు 600 లతో పనిపూర్తియగును. నిన్ను జాతులయందు జాలిగుండెగల శేశభక్తులు తమమతాచీనసహాయమును వెల్లంకి కృష్ణమూర్తిగారు శుద్ధి సభ ఏలూరు అనిపంప పార్థికులు. వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి.

ఉపదేశకుడు.

హితార్థ దాయనీ పుస్తక భండాగారము, కపిలేశ్వర పురము:- 1914 సం॥రమున గ్రామమందలి భాషాభిమానులచే నియ్యది ప్రథమమున నొక యద్దెయింట్ల స్థాపింపబడినది. కాని కొలదికాలము మాత్రమే శ్రద్ధతోడ బనిచేసినది. అంతలోదిక్కుచిగ్రామమునఁ బ్రవేశించి యాసమాజపు మెంబరులలో నిరువురిని మింగినది. భండాగార సమాజాధ్యక్షుండైన రామన్న గారుగూడ గతించిరి. అద్దెయింట్లు తప్పునగునక మెంబరులవలన వనూలైన సోమ్మూలో నెక్కువభాగము అద్దెక్రింద పోయినది. నూతనోత్సాహ యువకులచేయూత లేకపోయినది. తిరిగి అద్దెయిల్లు కుదువయ్యెను. ఎక్కువసొమ్ముగూడ లేదయ్యెను. మెంబరులు చెదరిపోయిరి. ముగ్రామమున గామమందిర మొకటి కధిలమైయుండెను. గానిని బాగుజేయించి భండాగారమునకును స్వామికినిగూడ జోటుండునట్లు నిర్మించిన బాగుండునని యావనికి బూరకొంటిమి దేశభక్తులగు రైతులవద్ద యకరములమై సొమ్మువసూలుచేసి 2000 రూ॥ల నిలువగల మందిరమును నిర్మించితిమి. దీనియందే హితార్థ దాయనీ పుస్తక భండాగారము స్థాపింపబడినది. 100 మంది కూర్చుండుటకు హాలున్నది. సభలు జరుగుచున్నవి. పురాణ కాలతేపముగా భారత ముపయోగింపబడుచున్నది. భండాగారమునకు 165 ఆంధ్రగ్రంథములును, 5 ఆంగ్లగ్రంథములును గలవు. ఆంధ్రదినపత్రిక, కృష్ణాపత్రిక దేశమాతపత్రికలు వచ్చుచున్నవి. దినమును ఉచితముగ చదువరులకుచ్చి చదువుకొనవచ్చును.-(కార్యదర్శి)

కుంభకోణము శ్రీకంక రాచార్య మతము:- 2 లక్షల రూపాయలను వెచ్చించి ప్రాచీనవిధానమున ఈ మతమును మరల నిర్మించుటకు పని ప్రారంభమగుచున్నది. ఎ- ఆనం తేశ్వర బి. ఏ. ఏ. సి. వి. బి. సి. సి. ని (ఇండియన్ ఆర్మిట క్చరప్రతికా సంపాదకుడు చెన్నై పురి) గారిని స్వాముల వారు పిలువనంపిరి. వీరు బాగుగా పరికిరించి ఏర్పాటులను చేయుచున్నారు.

వృత్తాంతములు

(౧)

పూనానుండలసభ నవంబరు మాసారంభమున జరుప నుద్యమింపబడి పేగు రుగ్మతి విశేషముగ నుండుటవలన కొన్ని దినములకంటెను నిలువ తీర్మానింపబడెను.

ప్రాసెసురు కార్యకారులు:— శ్రీనివాసరావులయందును గూర్చి ఉపన్యసింపబడు ప్రాసెసురు కార్యకారులు ఈ నెల ఆఖరువారములో మైసూరుకు వెళ్లెదరు.

ఆల్ ఇండియా మహామ్యూజిక్ విద్యా మహాసభ:— ఈ సభాధ్యక్షుడు గూర్చి కొందఱు ముసలమానులు వేరే యభిప్రాయపడుటచే సర్ ఆసుతోష్ ముఖర్జీ గారు వైస్రాయ్ సభకు ఆధ్యక్షులుగ నుండుట కంగీకరింప లేదు.

న్యాయమూర్తి పదవి:— కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు కమిషను సభ్యులుగ నియమింపబడిన సర్ ఆసుతోష్ ముఖర్జీ గారి స్థానమున ఎం. స్క్రిత్తుగారు కలకత్తా హైకోర్టు జడ్జిగ నియమింపబడుదురు.

మరణము:— తిరువాన్ కూరు మహారాజావారి కళా కాలలో సహాయక గణితశాస్త్రవేదము లగు అప్పకు త్తె ఇరాది, ఎం. ఏ. ఎల్. టి. గారు నిమజ్జన బాధచే పరిణింపిరి.

ఇంటియందు జ్వరబడి దొంగతనము చేయుట:— డీరు గాముగని ఉద్యోగిగలగు జి. శేనాగారి ఇంట జ్వరబడి 120 రూ॥ ల నోట్లను అపహరించిన ఆంగ్లస్వామి యును నరసికి 18 మాసముల కఠిన శిక్ష విధింపబడెను.

రావుసాహెబు సేన మూర్తిస్వామిగారి యాజమాన్యమున హాలావురు లింగాయతులందఱొకసభను గావించి తమ కెట్టి వస్తువులను గలగునందఱు జూరు నిమిత్తము మాంటేగు గారి క్షణ కొం ప్రత్యే: ప్రతినిధిసంఘము నంప తీర్మానించిరి.

సంగీత పరిక్షలు:— శ్రీనివాసరావుల సంగీత పరిక్షలు జరుపుటకు యాసంకల్పము దాక్తురు చిలియముగారు వచ్చుట తెలియుచున్నది. వచ్చే నవంబరు నెలలో నీలగిరిలో వైపరీక్షలు జరుపబడునని తెలియుచున్నది.

రాయలహవ్యుల సేతురూపుడు మంకేము చందు గారు హార్డింజిప్రభ్యుగారి వైద్యకళాశాలాధ్యక్షులు 4 లక్షల గూరూల విరాళము మొగిరి. బాజప్రతినిధిగారు రాయగారి యాచారము ప్రశంసించుచు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ నాధనమును గ్రహించిరి.

ఒకహులివారు నేలబడుట:— కలకత్తాలో లాలు బజారునందు శ్రీత్రైకలక్ష్మి బతుచున్న వర్తకసంఘ గృహపు మూడవ హంబిస్తులో మూలములకు దంగుపూయుచుండిన యొక నూలివాడు క్రందబడెను. వానియొక్క చితికిపోయెను. శరీర మందవృటచ్చట కొన్ని గాయములు తేగిలినవి. మరణించుట పనివాంఛు వానిని వైద్యకాలకు దీసికొనివెల్లిరి.

సత్రము:— తిరువాన్ కూరు మహారాజావారి వజ్రీప్రాశ్రి మహారాజున స్వాగతించియునుగ పట్టాము గ్రామమునకు సమీపములో బీదలకన్న దానమొనర్చుట కొక సత్రము స్థాపింపబడినది. దీనికి వ్యయమగు ధనమును తిరువాన్ కూరు దొరతనమువారే వెచ్చింప నుద్యత్తులై యున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ధోవతుల ఖరీదు లధికము చేయుటకు:— ఇందును గూర్చి వంగదేశము లనేకమంది గవర్నరుగారి కొక ఫిర్యాదు సంపుట వర్తకులు ఎక్కువ లాభములచేయుటకు ధోవతుల నమ్మకుండా నిలువబెట్టుచున్నారని. ఈసంగతిని విచారించి నది యధార్థమైనది కాదని దొరతనమువారిక ప్రకటన నంపిరి.

ఈ నెల 9 వ లేదని కిర్నాలునందు యూరగీసరు సింగుగారి బంగారాలో గుంటూరు వాసులగు గో. నుబ్బు రావు న. రంగారావుగార్లు (కేతావధానులు) శ్రీరామదాస చరిత్రము నాకుపుగా చెప్పి సభ్యుల నానందింపజేసిరి. ఇంతకు ముందు వీ రీయూరనే పేడము వెంకటయ్యగారి గృహము నందు “గంగావతరణము” నాకుపుగా చెప్పి శ్రీరామ దేవాలునందు శతావధానమును జరిపిరి. (ఒకరిలేఖరి.)

బెంగళూరులో మహామ్యూజిక్:— బెంగళూరు లో మహామ్యూజిక్ నానాటికి అధికమగుచున్నది. ప్రస్తుతము కురియుచున్న వాసులు ఈ వ్యాధికి మరింత సహాయ మొనర్చుచున్నది. వెంటుజాన్ హిల్ యొద్ద ప్రసిద్ధ కెక్కిన వర్తకగృహము సమీపములో నివసించుచుండిన యిద్దరికి వ్యాధి సోకుటచే గృహముముయ్యగలపెచ్చెను. కోరుట పేట లోని గొప్పవర్తకుడగు సి. రామలక్ష్మణగారి ఇద్దరుకుమారులు ను ఈ వ్యాధివలన పగడించిరి.

బాంబాయిలో బాంబు ప్రేలుట:— బాంబాయిలో గోదామీదీగోన వైసాశ్రీలచే నిండి యుండిన యొక గృహముదొక బాంబు ప్రేలుట; ఇంటికిప్పున కొక వెర్దంగం ప్రయు పడుటయేగాక గృహములయొక్క నేలగూలునట్లు ఇల్లు ఆంతయు గజగజంబు కెను. డిటెక్టివు పోలీసు వారు వచ్చి బిచ్చుత్తు వర్తకముక్కులు, కాలిన పుడ్డపేలికలు, కాగితపు యిక్కులు మొదలగువారు కొన్నిటిని తీసిరి. తుపాకి మందు వాసుల వెవలెను. పోలీసువారు భోగట్టాలను చేసిరి. ఎవరికిని గాయములు తగులలేదని తెలియుచున్నది.

దొంగసత్తురు వాచినవానికి శిక్ష:— కలకత్తాలో సర్. జి. సి. బోసుగారి మోటారుబండి చక్రముల గట్టుగు పట్టాలను కొన్ని పనిముట్లను ఎవరో అపహరించి కేస్టిల్ యను వాతనియొద్ద దాచివేసిరి. పోలీసువారు కేస్టిల్ ను పట్టుకొని శేనుజేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు వానికి 6 వారములు కఠినశిక్షను విధించిరి. తన భర్తగతియే గునో చూచుటకు కోర్టులోనే వేచియుండిన యతనిభార్య తన భర్తకు ఖయరుశిక్ష విధింపబడనే మూర్ఖురొందెను. కోర్టు సార్థులుగా రామెను మోటారుబండిలో వైద్యకాలకు దీసికొని వెల్లిరి.

కుక్కకు మరణ శిక్ష:— కొలంబోలో పోర్చుగుగోడ్డు లో కాపురముండిన చింతంబియను నాతని కుక్క ఒక మహా మృదేయని గజముటచే నాకడు చింతంబివై శేను చేసెను. మేజిస్ట్రేటుగారు శేను నిచారణచేసి చింతంబికి 6 రూ॥ లు జూల్కావా విధించి కుక్కను చంపి వేయవలెనని యాజ్ఞాపించిరి. తా నిటువైచుండి కుక్కను బాగ్రత్తగా చూచెదననియు, దానిని చంపివేయుట న్యాయము కాదనియు చింతంబి మేజిస్ట్రేటుగారితో జెప్పెను. గాని మేజిస్ట్రేటుగారు తన యాజ్ఞను మార్చునందున చింతంబి మేజిస్ట్రేటుగారి తీర్మానమువై ఆపీలు చేసెను.

ఎల్. ఎల్. బి. పరీక్షయందు గృతార్థుగారైన యొక శ్రీ:— కలకత్తాలో ఓడలకు నీరు సరఫరాచేయు కొన్నిచే మను నూపరంబెండెంటు జి. ఆల్ టాక్ గారి కుమార్తె గుమారు 7 సంవత్సరముల క్రతము కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము లో పట్టరీక్ష యందు గృతార్థుగారై పదవ కెంబ్రిడ్జి నగరమున ఎల్. జి. పరీక్షయందు ఉడతేరి పదవ లండను విశ్వవిద్యాలయమునందు న్యాయవాదిపరీక్షకు జరిగెను. కొంతకాలము క్రిందట యామె మొదటి ఎల్. ఎల్. బి. పరీక్షలో గడతేరి ఇప్పుడు ఉడతేరి ఎల్. ఎల్. బి. పరీక్షయందు గూడ గృతార్థు గారైనట్లు తెలియుచున్నది.

ఆల్ ఇండియా సభ ఆసియెంటు సభ్యుల సంఘము:— వై సంఘముయొక్క 12 వ వార్షికోత్సవము యీ సంవత్సరము డిశంబరు నెలలో ఆగ్రానగరమున జరుపబడును. ఉత్సవ సమయమున వనమాలికాది వస్తుప్రదర్శనము గూడ జరుపబడును. మందాతులు, వేళ్లు లేక వాటియండి తయారు చేయబడిన ఓషధులు, ద్రావకములు, రసములు, హిందూదేశమున జల ఊలలో దొరకు జలములు, తయారు చేయబడినవి గాని లేక స్వతహాగా భూమివై దొరకు ఓషధులు గాని వై ప్రదర్శనము నాటికి పంపబడవచ్చును. ప్రదర్శనమునకు పంపబడు వస్తువులన్నియు హిందూదేశమున దొరకునవి గానే యుండవలయును.

వివాహమై: వెంటనే ఖయరునందుంచబడుట:— చెన్నపురిలో సెక్ పెద్ద దొంగతనము గావించి పోలీసువారికి పట్టు పడకుండ తిరువేడ్రము సారీసోయి యచ్చట వివాహము చేసి కొనిన యొక మహామ్యూజిక్యుడు తిరువేండ్రము పోలీసువారిచే పట్టుకొనబడెను. శేను నిచారణలో సాక్ష్యము చెప్పటకు కొందఱు కనిస్తేబులును ఒక సబ్ ఇన్ స్పెక్టరును చెన్నపురి నుండి తిరువేండ్రమునకు బోయిరి.

మాంటేగుగారి ప్రత్యుత్తరము.
పత్రికాభిప్రాయములు.

మాంటేగు గారు బీసెంటుగారి విడుదలకుగూర్చి ప్రజల మందరమునందిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమును నివర్తించుచు “ఆర్యుత బజారు”పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ప్రజలనుండిరనుం దిరిని వెదిరించిన దోమ కాటులకును ఈ కాటులకును మాంటేగు గారి కేమియు నష్టములేదు. మాంటేగు గారు హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పుడు గూడ నతని కీ యాంగ్లో ఇండియను ఆంధోళ నా పరులు ఆ పద గా వింప ప్రయత్నింతు రేమోయని మాకు భయము గలగుచున్నది. ఆ తినిత యు క్లబ్బులలోనికి రానియకుండ జేయుటకును వారు ప్రయత్నిం చుచున్నారని గూడ తెలియుచున్నది. అందుమాలమున తా మతనియొడ పూర్తిగ నసవ్యాసము జూపుచున్నట్లు తెలుప వలయునని వారి యాద్యేశ్యము. ఇది యంత వింతసంగతి కాదు. డాక్టరీమందరమువద్ద జరిగిన సభలో నతనిపేరును చెప్పకొ నుచు వారు మాతి ముక్కులు బిగించుచుంటుయు గలరు. పత్రికలలో నతని తీవ్రముగ దూషించుటయు గలరు. ఈ మహదాంగ్లో ఇండియను కార్యమున కోడక దృఢముగ నిలిచి తమ భర్తయు నిర్వర్తించుచు భారతీయులకు స్వపరిపాలన మొగిరి అందు మూలమున సామాజ్యమును బలవత్తరమును గావించి మాంటేగుగారు చక్రవర్తిగారి కృతజ్ఞతకును భార తీయ కృతజ్ఞతకునుపాత్రులగున రనుట కేమియు సందియము లేదని మా నమృతము.

పయోనీరుపత్రికయిట్లు వ్రాయుచున్నది:— గాని(మాంటేగు గారి ప్రత్యుత్తరము) గూర్చి కొంచెమైనను శిష్యుట మంచిదికాదు. యథార్థముల దాచుటలో నది చాల ప్రతిభ గలది. దానిలో మొదటినుండి చివరవరకు రాజనీతిజ్ఞ సంజ్ఞలు పూర్తిగనున్నవి. దీనినిబట్టి జూచిన మాంటేగుగారికి వ్యాదమహాద్యము లేదనుట తెల్లయగును. అంతయుగాక తన మాన సంరక్షణార్థము గౌరవ హానికైన సెప్పకొని గొప్ప నష్టముల మొందినవారివొడ నతడు బలాత్కారముగ తన తప్పుల మోపుచున్నాడు.

రాజప్రతినిధిగారి సంహారము:— మెచ్చునప్రభువు ప్రభువు ప్రభ్యుగార్లు తమసంచారములలో కృతా, కరాచీనగరములను చూడవెళ్లెదరు. ప్రభువు గారు కృతాలో నున్నపుడు సేండి మక్ స్మారక చిహ్న మందిరమున దర్బారు గావించెదరు. కలాత్ ఖాత్ గారును, లాచే లాజామ్ గారును, దర్బారులో ప్రభువుగారిని దర్శించెదరు. ప్రభువు గారు ప్రభ్యుగారితోగూడ నగరవైద్యకాలకు చూచెదరు. ప్రభ్యుగారు డిఫీకె వైద్యకాలకు తెరచెదరు. ప్రభువు గారు కరాచి నగరమునకు బోవుపును కైర్ పురమునూ గారును, హైదరాబాదు మీరుగారును మీర్ పూకాస్ మీరుగారును, ప్రభువుగారిని దర్శించెదరు. వైద్యగృహములను చూచిన పిమ్మట హోషురు ప్రభువుగారు పరికించెదరు.

ముస్తాబాద్ వార్తలు:— బెజవాడ తాలూకా ముస్తాబాదునందు ఉప్పలూరి కేశవరావుగారు తన మిత్రులు వేంకటేశ్వర రావుగారితో గూడ చేరి చేయుచుండు పరిశ్రమ మిక్కిలి ప్రశంసనీయము. కేశవరావుగారు ఇటీవల ఉచిత ప్రారంభ విద్యకాలకు ఒకదానిని స్థాపించినారు. రాత్రి 6 మొదలు 8 గంటలవరకు వారే ఆచట బోధకులుగా పని చేయుచున్నారు. ప్రస్తుతము 20 మంది బాలురు ఈ పాఠశాల వలన లాభము పొందుచున్నారు. వీరిలో ఆనేకులు చాకల్లు మంగల్లు ఏనాడులు అయినట్లు తెలియుచున్నది. ఇట్టి వారికై రా॥ కేశవరావుగారు పాటుపడుచుండు శ్లాఘాపాత్రమే గ్రామములోని ఇతరవర్తకులును ఈపాఠశాలకు ఉపయోగించుకొందురు గాక యని నమ్మకలసి యున్నది. రా॥ కేశవరావుగారి ప్రాక్సాహముననే ప్రత్యేకముగా గ్రామస్థులకు కన్యకావారు బాలభారతీసమాజ మను పేర ఒక పుస్తకాలయమును స్థాపించియు తెలియుచున్నది. అందలి సభ్యులు ఆంగ్లభాషానిమిత్తము రా॥ కేశవరావుగారి సహాయము తోరుచున్నట్లును తెలియుచున్నది. గ్రామములో పాఠ్శాల మున్నగునవి ఉండుటచేత ఎవరో బెజవాడవారు ఈ గ్రామమున కొంచెము కలకతిగించుటకు ప్రయత్నించుట్లు తెలియుచున్నది. గ్రామము, గ్రామములోని ప్రజలు తమలో ఏమి భేదములుండినను మొత్తముమీద ఒకటే కుటుంబము గానుండిన కాని లాభము లేదనుటను జ్ఞాపకముంచుకొని ముస్తాబాదజనులు ప్రవర్తించురు రని నమ్మకలసియున్నది.

అంశముల ప్రకటనము.

లండను, ఆక్టోబరు 22:— ఈ పాపము ప్రాచీనమును పరిశీలించి నేటియందు ముట్టడుల జరిపితిమి. పరాసు వారు మాకు సమయ మొసరించిరి. మా వైద్యముల పురోగమము సంపూర్ణమై యున్నది.

జర్మను వైద్యములలో తిరుగబడుట.

లండను ఆక్టోబరు 22:— శీత కాలమున యుద్ధము జేయ నలసి యుండుటను జూచి జర్మనువారి వైద్యములు తిరుగబాటు జేయనర్హమై యున్నట్లు ద్వైవారంగమున నుండి తెలియజేయును. తిరుగబాటు చేయవలసిన జర్మనులు కఠినముగ దండించిన గూడ కైదలు తెలియపరిచిరి.

మంత్రివిధము వై ఫిర్యాదు

పరస్మి ఆక్టోబరు 21:— ప్రధానమంత్రితో సహా ములాడిను మంత్రివర్గ సభ్యులవై ఫిర్యాదులు దాఖలుచేయ రాజ్యాంగ సభ వారు తీర్మానించిరి.

పరాసు సేవల పురోగమము

లండను, ఆక్టోబరు 22:— పరాసు వారి టిల్లు ప్రకటించి:— నేటి యందుమున బెల్జియములో వాంగ్ల వైద్యముల ఎడమ భాగమున మేము శత్రువుల నెదురించి పట్టదలచిన స్థానముల నన్నిటిని బట్టితిమి. నాడకునకు తరమున మా వైద్యములు చాలవరకు ముందునకు బోయి శత్రు సైనికులను కైదల నొనర్చెను. పెంటుకైటిను మున్నగు స్థానముల యందు మా వేగు వైద్యములు శత్రుపంతుల జొచ్చుకొనెను. ఎయిను రంగము నందంతటను, కలిక్సి సమరము భీకరముగ నుండెను.

400 మంది బంగాళి సైనికులు:— వైద్య విజ్ఞానము నందిన ప్రథమ తరగతి వంగీయులు 400 మందియు నిన్నటి సాయంత్రమున కలకత్తా నగరమునకు విచ్చేసిరి. లెఫ్టినెంటు క్వారీ మున్నగు వారి సైనికులకు స్వాగత మొసరి. వీర లచిర కాలముననే యుద్ధ సేవకు బోవుదురు.

సర్ పార్టీ లూకిను గారు:— ఈనెల 22 వ తేదీని లూకిను గారి ఆంశ్యకర్మ జరిగినది. వీరు 9-9-1857 వ తేదీని జన్మించిరి. వీరికి 60 ఏళ్లు నిండినవి. వీరు హిందూదేశమునకు వచ్చి మొదట కలకత్తా వైద్యకళాశాలకు ప్రెస్టిజియస్ గా పని చేసిరి. 1910 లో వీరు డైరెక్టరు జనరలు పదవిని బడసిరి. 1911 లో వీరికి కే. సి. ఐ. బి. యుగ మియ్యబడెను. యుద్ధాంధము నుండియు వీరికి పనిపెట్టెను. వీరు స్వంత సేవలను పెంటుజాను ఆంబ్యులెన్సు, రెక్యూరేషనులను గూడ చూచుచుండిరి. 1895 లో వీరికి వివాహమైనది. వీరికి పుట్టిదయ్య పుత్రులును ముగ్గురు పుత్రికలును కలరు. వీరి కాయుర్వేద వైద్యవిధానమునందనికి గౌరవము గలదు.

చాంపరాన విచారణసంఘము:— ఈ సంఘమువారు దొరలనువానికి దిసాష్టును పంపిరి. వీరి నూచనలు ప్లాంటులకు సంపూర్ణికరములుగ లేకట. మోటిలాలుతోట మేనేజరు ఇర్విను గారు వెదకే త్రవ్వమున పత్రికలకు వ్రాసిరి. 1. నీలియందు పద్మతిని మాని బజారు లేటు ప్రకారము కూలీల కందరికిని నగదు నియ్యవలెను. 2 సారవేషి పన్నును ఒకేసారి నిర్ధారణ చేయుటకు క్రొత్తకానన మనసరము 3 కవారు 100 కి 25 వంతున ముజరా యియ్యవలెనని సంఘమువారు నూచించినని చెప్పుదు గారి పుత్తరముకలన ఇర్విను గారికి తెలిసినదట.

పంజాబు దొరతనము వారు క్రిందిసంగతిని ప్రకటించిరి. పంజాబీయుల రాజభక్తిని దొరతనము వారు చెలుగుదురు. ఇటీవలి విద్యాభ్యాసాధికారి మరియు రాజభక్తి తత్పరునినూర్చి దొరతనము వారికి తెలియబరిచిరి. గుజరాతునందలి గవర్నరు మెంటు హోమ్ములలో వైదవ ఉపాధ్యాయుడుగ నున్న ఎం. వైజాము మహాదత్తుగారేమి గారు ఇదివరకే ముగ్గురు తనయులను యుద్ధ సేవకంపెను. ఇంతటితో తృప్తిపొందక నతడు మరెవరినైనను వైదవ సేవకంపెను. తనకు తీరుబడియైనపుడింకను సాధ్యమగుంత మంది వైదవ సేవ కంపుట కతడు ప్రయత్నించుచున్నాడు.

బర్మాకాననసభ:— బర్మాకాననసభ 22 వ తేదీ ఉదయము 11 గంటలకు మెయ్యోలో ప్రత్యేకముగ సమావేశమయ్యెను. లెఫ్టినెంటు గవర్నరు వైసు గారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. ప్రత్యేకముగ సభను రావించినందులకు కారణము నిట్లెరింగించి:— నేటిలో కల్లీజుగుట సాధారణమైయున్నది. లోటలకును, వైదకులకును పరిశుభ్రముగ నేటిని సప్లయ చేయవలసి యున్నది. కనక నేటిలో కల్లీ జేయకుండ మొక నట్టు మొనర్చుట కర్తవ్యము. ఈ విషయమై ప్రత్యేకసంఘము మొకదాని నేర్పరచుట యుక్తము. డిల్లు 24 వ తేదీకి సభ వారిచే తుదిసారి విచారింపబడును.

విసెంటునిధి.

ఆక్టోబరు నెలాఖరుకు జమాఖర్చు.
మొత్తము ఆదాయము రు 55941-9-5.

వ్యయములు 1 స్వదేశీ 16-7-1917 న తెరువబడిన దా కాలమునకు 7000-0-0. 16-8-1917 న తెరువబడిన దా కాలమునకు 10000-0-0. ఈ మొత్తములకు తణఖాపత్రములు కలవు. (సీ) ఆగష్టు నెలకు మిస్పిక్తుహాతు ఆదై రు 225-0-0.

2 నిర్బంధితులకు ముగ్గురికి వంపినది రు 1100-0-0 ఇంట్లాండునకు దావానిమిత్తము వెల్లినవారికి రు 89000-0-0 తంతివాక్తలు రు 1978-7-6-గులాబ హుస్సేను సలిగారికి రు 2000-0-0 ఇతరవ్యయములు రు 155-0-0

3 హోమురూపుని రు 2760-8-9

4 చిల్లరలు - ప్రేమనరీ 18-2-0. మనిఆర్డరు కమిషను రు 6-10-2; పోస్టేజి రు 25-12-9; బాంకికమిషను రు 44-9-2; అచ్చు వ్యయములు రు 27-0-0; సిబ్బంది వ్యయములు రు 113-6-2 మొత్తము వ్యయము రు 29349-13-6 నిలువ రు 26591-11-11.

ఆక్టోబరులో వ్యయము

(8) హోమురూపుని రు 791-1-6.

(4) చిల్లరలు (1) ప్రేమనరీ రు 0-7-0; (2) మని ఆర్డరు కమిషను రు 0-3-0 పోస్టేజి రు 15-15-6 (4) బాంకి కమిషను రు 2-8-0 (5) సిబ్బంది రు 85-0-0 (6) స్వాగతవ్యయములు రు 700-0-0 మొత్తము రు 1552-3-0 నిలువ రు 26089-8-11.

ఇతరచందాలు రు 688-11-8
స్వదేశీ బడులు 17000-0-0
గాక నిలువ 25728-4-7

మొత్తము 42728-4-7

రీగా సింధు శాఖాయుద్ధము.

లండను ఆక్టోబరు 22:— రుహ్యవారిట్లు ప్రకటించిరి:— కిరంగుల గాల్చిన యనంతరమున గత ఆదివారమునాడు వెడ్డరు క్లిష్టకల్పమున వైద్యముల దింపిరి. ఈ నూతన వైద్యములు మా ముందుభాగపు వైద్యములు వెనుకకు గొట్టి ద్వీపకల్ప పశ్చిమభాగము నాక్రమించుకొనినవి. ఆంక్షేయుల జలాంత గ్రామి యొకటి రీగా సింధు శాఖాయుద్ధ జర్మనివారి ద్రెడు నాటు యుద్ధనాక వై రెండు టార్పెడోలను విడచినది. గాని పర్యవసానముల జూడకయే యద్భుతమయ్యెను. అనంతరమున నీ యంతగ్రామి వైదవలు గొనివచ్చు నాకల గొన్నిటి నెదిరించి వానలో నొకదానిని పగులగొట్టెను.

మందు సామగ్రికి నిష్పంతుకొని ప్రేలుట.

జ్యూరిను, ఆక్టోబరు 22:— శత్రువులనుండి పట్టుకొని మందు గుండు సామగ్రి వైయసుక్కిల్లు యంత్రాలయముల యందు నిలువజేయబడెను. ఈ మందుగుండులలో నన్ని యుద్ధకల్ప గొప్ప భస్మి బయలుదేరినవి. ఈ ప్రేలుటలన నధికమగు నష్టము కలిగెను. వైదకులు, ఉద్యోగులు అనేక మంది యనువులవాసిన రీచిస్టాగు సభయందు ప్రక్షోభతరముల కలన వెల్లడియ్యెను.

గోదావరిజిల్లా బ్రాహ్మణేతరసభ.

7-వ ప్రకటనము
ఇతరజిల్లాలనుండి వచ్చు ప్రేక్షకులుగాని ప్రతినిధులుగాని తక్షణము పోవు క్వారాగాని తెలిగ్రాంద్వారా గాని ముందుగా కార్యదర్శులకు తెలియబడవలయును. ఇకముందు ఉత్తరములన్నియు రామచంద్రపురమునకు గాక విక్రమ్ పోటలో కోకా అప్పారావు నాయకునికి వ్రాయవలెను. 100 మందిగల విచ్చిక సేవకబృంద మనసరము. విచ్చికవర్గమున జేరగోరువారు తక్షణం వ్రాయవలెను. ఎం. అప్పారావు, బి. ఏ. బి. ఎల్. హైకోర్టు వకీలుగారు ఈ విచ్చిక బృందమునకు కెట్రెగ నుండురు.

మెసపొటేమియా యుద్ధము

సిమ్లా, ఆక్టోబరు 22:— మెసపొటేమియా ప్రత్యేక దళాధికారి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. 18, 19, 20-వ తేదీలను మేముము డెల్టావా, కిజిలో బటలు మార్గమునందు విజయవంతముగ యుద్ధములు జరిగినవి. 18-వ తేదీ నాటి రాత్రి మాదళము లోకేవోటను జేరి కిరంగులను గాల్చిరి. మరచటి ఉదయమున నవగృందమును ప్రారంభించి వారు శత్రువులను దయాల్పాస్యారాదెలోడ్ రజునకు తరమున నుండు ప్రదేశమువరకును కోజులలోబటు వరకును తేరిమి చేయబడినవి. అదట తురుష్కదళము లొకవం తెనను సొడు చేరినవి. సొమిను రిడ్డికి దక్షిణమున నుండుకొండల నాక్రమించిరి. కొంతమంది వైదీలు, కొన్ని బండ్ల మందుగుండు సామగ్రియు పట్టుకొనెను.

వాతావరణస్థితి

1917 సం॥ ఆక్టోబరు 23-వ తేదీ మంగళవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జి. 8 గంటలకు వాయుభారము	ఉష్ణోగ్రత	వర్షపాతము 8 గంటలకు	వర్షపాతము 24 గంటలకు	వర్షపాతము 24 గంటలలో వర్షము
గోపాలపూరు	29.877	79.6	88.1	76.7	0.13
వాల్తేరు	29.859	79.9	86.0	75.2	0.28
కాకినాడ	29.842	80.3	84.8	75.8	0.66
బందరు	29.819	79.3	85.2	75.1	0.55
గుంటూరు	...	76.9	86.6	75.1	0.18
నెల్లూరు	29.809	77.4	82.6	73.1	1.67
చుద్రాసు	29.825	78.7	8.88	73.6	0.47
హైదరాబాదు	29.836	71.7	80.8	69.8	0.84
అనంతపురము	...	76.1	79.0	71.4	0.13
బళ్లారి	29.815	75.7	80.1	71.5	0.08
కర్నూలు	29.849	77.4	83.2	72.0	1.47
కడప	29.828	76.8	77.3	73.2	0.71
తెంగుళూరు	29.854	67.6	75.7	64.5	...
వెల్లూరు	29.886	75.9	88.5	72.6	...
సేలము	29.854	74.8	85.4	70.0	...
కోయంబూరు	29.831	78.6	82.0	70.8	0.10

రాజధానియందు భారమెక్కువయ్యెనని నిన్నటి దినమున ఆదివారమునాడును నెల్లూరు చెన్నపురు ప్రాంతమున నుండిన అశ్వవాయుభారము గల ప్రదేశమునం దావాయు భారము సమత్వము నొందినది బొంబాయి తీ.మునందు అశ్వలవాయుభారము గలదు. బంగాళాఖాతములోనికి వీచుచున్న వర్షమారుతము బలముతగ్గుచున్నది. చెన్నపురి తీరమునందు పగటియుష్ణ మెక్కువయినది. కర్నాటకముందు కొద్దిగా మేఘములు గలవు. కర్నూలు నెల్లూరులందు 1½ అం. వర్షించెను.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞురంగు.

ఒక యువకుడు కనబడకుండుట.

చెన్నపురి లో మైలాపూరునందు కేశవమెరుమాకు సన్నిధివీధిలో 3 వ సంబర గృహమున నున్న ఎం. శేషచారిగారి సోదరుడు ఎం. జేకాచారి యనువలెడు 2 దినముల క్రితము ఇటువేదలిపోయి మరల ఇంటికిరాలేదు. అతని వయసు 24 సంవత్సరములు. చామనచాయ మనిషి. జుట్టుమండి జండ్లముకలవు. తేగుమాత్రమును ఎత్తుగలవాడు. ఇటీవల అతనికి వనోజైకల్యము కలుగుచుండెను. అతడెవరికైన కనబడిన నిలిపి వైచిరు నామాకు ఎం. శేషచారిగారికి వ్రాసు పొక్కితులు.

అచ్చునిమ్మల దొంగతనము:— వానిని బాడకల కంపెనీలో అచ్చునిమ్మలను పోతబోయే మాణిక్యం మొదలి అచ్చునిమ్మల నెత్తికొని బోవుచున్నాడను ఆనమాముకలిగి నెల్లెంబరు నెల 24 వ తేదీని మధ్యాహ్నము 1.30 కు పనివాండ్రందరును భోజనమునకు పోవునపుడు డగ్లను వ్లాగుగారు గుర్తుమువద్ద నిలచియుండిరి. అపుడు జాబు ఫోన్ ను పొమ్మరంగము వచ్చి నేను మాణిక్యమును సోదాచాడనలె నెను. మాణిక్యము రెండు అచ్చునిమ్మల పొట్టములను చొక్కాలో దాచెను. వ్లాగు గారిని చూడగానే అతడు లోడికి పరిగెత్తి వాని నచట పడవేసెను. అప్పుడొక మహమ్మదీయ భటుడు చూచి వానిని పట్టుకొని వ్లాగుగారియొద్దకు తీసికొని పోయెను. వానివైని కేసుచేసిరి. కేసు నడుగుచున్నది.

మహాత్మా గంధిగారు:— గంధిగారి వర్ధంతిని చెన్నపురి లో జరిపితిమని ఆనివిసెంటుమ్యుగారు గంధిగారికి తెలిపారనంపగా నాకు వర్ధంతివయమే జ్ఞాపకము లేదు. మీరు నా వందనములను మీమిత్రులకు తెలుపుడని గాంధిగారు జాబు వ్రాసిరి. గంధిగారికి నిదంకరమును పరహితాచరణ చింతయే గాని స్వాస్థ్యచింత యావంతయు లేనకతమున వారు తమ వర్ధంతిని మరచుట వింతగాదని మ్యాయండియా పత్రిక వ్రాసినది.

ఆనివిసెంటుమ్యుగారి ఉపన్యాసములు:— నేడను కేపును సాయంత్రము 5 గంటలకు గొడ్డేచుండిరమున ఆనివిసెంటుమ్యుగారుపన్యసించెదరు.

ఆర్. హెచ్. కొన్నేగారికి బతులు సి. హెచ్. ప్రాసను సి. సి. ఎస్. గారు హోం డిపార్టుమెంటు సహాయకార్యదర్శిగ నియమింపబడిరి.

ప్రకటన.

శ్రీశబ్దము "ఆయుధపూజ" పంతుల యగుటచే, శ్రీశబ్ద ప్రకటన వెలువడదు.

సంపాదకుడు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1917 సం॥ అక్టోబరు నెల 23-వ తేది

మంగళవారము

సంగ్రామము.

జర్మను యుద్ధరత్నము.

శ్రీతకాల మారంభించిన పిమ్మట, జర్మనులు రుష్యాపై విజృంభించుట కేమి కారణమని వలపు రకు సందియము దోచవచ్చును. కాని జర్మను యుద్ధరత్న నడవడికను గమనించిన, ప్రస్తుత విజృంభణ మాన్యుమ్యము గలిగింప నక్కరలేదు. మూడు మాసములలో వ్యాధిను వశపరచుకొని, రుష్యాపై విజృంభించగలవని జర్మనులు సంగ్రామారంభమున ఒలికిన నుడువు లసత్వముకై పరిగెనవి. మూడు వత్సరము లయినను తమ యూహలను నెరవేర్చలేక, ప్రాన్సుదేశములోను, బెల్జియము దేశములోను భూభాగమును ప్రాన్సుముగ విడనాడవలసిన దృఢీకృత్యంబు జర్మనులున్నారు. జర్మను ప్రజల నెటులయినను శాంతిపరచిన గాని సంగ్రామమును కొనసాగించుటకు విలులేదు. అందుచే తమ యుద్ధమును కష్టించుచు సూతనమును ఆశలను వారిలో కలిగించుటకు జర్మను వైనికాధికారులు యత్నించుచున్నారు. సంగ్రామారంభమునుండియు ప్రతి నష్టకాలమునందును భృత్తి కన్నుగడలనే కొనసాగించుచున్నారు. తాత్కాలిక విజయముల గనుబుదిగ గాని, ప్రజలు సంగ్రామముచే గలుగుచున్న దుష్పరమగు శ్రమ, కోర్బియుండదు. 1914 వ సంవత్సరమున కెలయును ముట్టడింప ప్రయత్నించి కఫలనునోరధు లయిరి. 1915 వ సంవత్సరమున స్వల్పరాష్ట్రము లగు సర్వియా మాంటెనెగ్రోలపై విజృంభించి వాటిని స్వాధీనము చేసికొనె. 1916 వ సంవత్సరమున రుషేయ దేశముపై తమ పైనికనిపహముల బంపి ఆదేశమును చాలవరకు లాగికొనిరి. ఈ వత్సర మాకాలమునకే రుష్యాపై భూమిమీదను, సముద్రముమీదను విజృంభించ మొదలిడిరి. ప్రతివత్సరము గావించుచున్న యవస్థాందన కార్యములందును, యవలంబించబడు విధాన మొక్కటియే యుద్ధ కరతలామలక మగుచున్నది.

మరియుక సందియము చదవవలకు గలుగవచ్చును. రుష్యాపై అవస్థాందనము జరుపుటకు రుష్యాలో పరివర్తనము జరుగుచున్న సమయము జర్మనులకు మిక్కిలి యనుకూలముగ నుండగ, దానినివదలి ఈతరుణమువరకు వా రెందుకు వేచి యుండవలెను? సంగ్రామారంభము నుండియు, జర్మనుల యుద్ధసేన పరికించిన, వారి ఆశయములు తేలుతల్ల మగును. రుష్యా నెటులయినను, ప్రత్యేకసంధి కొడబడునటుల గావించి, ప్రాన్సు, ఇంగ్లాండులపై విజృంభించవలెనని, జర్మనులకోర్కె యయినటుల గన్పట్టును. హిందెనుబద్ధ సేనానాయకుడు, రుష్యాంగమున యుద్ధఫలితము చేల్పవలయునని పట్టుదల గలిగియుండెను. ఫ్రాన్సును సేనాని,

పశ్చిమరంగమే యుద్ధపరిసమాప్తి కనుకూల మనునభిప్రాయముగలిగియుండెను. హిందెనుబద్ధ సేనాధిపత్యముక్రింద, రుష్యాను జయింపవలెనని విజృంభణము సాగినపుడు, హిందెనుబద్ధకోర్కె కొంత వరకు కొనసాగుటకు మూత్రమే యవకాశ మొసగబడెను. రీగా, డ్వెనాలయొద్ద అవస్థాందన మాపబడెను. కెయిజరు యుద్ధేశము రుష్యనుల నోడించి పిమ్మట వారిని బుజ్జగించుటయే గాని, వారిని ప్రబలవిరోధులుగ గావించు తెంత మాత్రముగాదు. ఎటులనయినను వారితో ప్రత్యేకసంధి గావించికొనుటకు కెయిజరు శక్తివంచన లేక ఇంతవరకును కృషిసలిపి విఫలమనోరధుడయ్యెను. 1915 వ సంవత్సరమున గలిగిన నష్టములచే, రుష్యా సంగ్రామరంగమున కుపయోగ పడదని, జర్మనులు తలచిరి. ప్రత్యేకసంధి చేసికొని, రుష్యాను మిత్రమండలినుండి వేరుజేయుట కదియే మంచి తరుణమని జర్మనులు తలచిరిగాని, కార్యము లేకబోయెను. ఈ వత్సరారంభమున, రుష్యాచక్రవర్తి యగు జారుగారు, జర్మను పక్షపాతు లగు మంత్రివర్గపు బలవంతముచే సంధి కంగీకరించుసమయమున, పరివర్తన మారంభించి అట్టి వికత్తు సంభవింపకుండ దేశము గాపాడెను. పరివర్తనానంతరముగూడ రుష్యాను సంధి కొప్పించవలయునని, జర్మనీ తన ప్రయత్నముల ద్వితీయ కృతముజేసెను. పరివర్తనవాదులలో సంగ్రామ విముఖులను, మానవ సమత్వవాదులను ప్రోత్సహించి, సంగ్రామ కార్యముల నాపుటకు జర్మనీ చలనము జూపెను. జర్మను ప్రయత్నము లీమారు గూడ విఫలములయిన పిమ్మట, జర్మనీకి వివేకోదయ మయ్యెను. రుష్యాదేశపు విప్లవకరులు, మాక్సిమిలిస్టు లయినను తదితరులయినను, శత్రుదేశభాగముల దీసికొన దలచువార లయినను, అందుకు విముఖులయినను, ఎల్లరును రుష్యాదేశముపై అత్యంత ప్రేమగల వారనియు, జర్మను నిరంకుశమునకు ప్రబల శత్రువులనియు, జర్మనీ గ్రహింపవలసిన వచ్చెను. అందుచే రుష్యనులతో ప్రత్యేకసంధి గావించుట ఈసంభవమని జర్మనీకి కరతలామలక మయ్యెను. రుష్యనులతో బ్రత్యేకసంధి సాధ్యమయినను, ప్రాన్సుకును ఆంగ్లాండ్దేశమునకును జర్మను గలిగించుట సాధ్యము గాదని, అమెరికా దేశము మిత్రమండలిలో చేరినపిమ్మట, జర్మనీకిపాడగట్టెను.

జర్మనీ కందుచే వేరుగల్గింతరము గాన్పించలేదు. రుష్యాపై విజృంభించక తప్పనిసరి యయ్యెను. రుష్యాగూర్చి యంతవరకును అవలంబించుచున్న విధానమును జర్మనీ పూర్తిగ మార్చెను. ఇంకను మిగిలియున్న తటస్థులకు తన సామర్థ్యమును జూపుటయును, జర్మను ప్రజలలో అసంతృప్తి పెరుగకుండ జల్లార్చుటయును, రుష్యా బలహీనస్థితి యందున్న అవకాశము దీసికొనుటయును జర్మను విజృంభణమును పురిగొల్పెనని యూహించవచ్చును. జర్మనుల నూతనవిజృంభణము ఇంతవరకును విజయము గాంచినది. రుష్యను నాకాదేశము రీగా అఖాతమును విడిచిపెట్టెడిది. మూనుద్వీపము శత్రువుల వశమయ్యెను. పిమ్మట రీగా అఖాతములో నాఖరు ద్వీపమును డాగోద్వీపమున జర్మనులు బ్రవేశించిరి. ఓసెలు, చూను, డాగోద్వీపములు జర్మనుల వశమయ్యె నని తంత్రీవార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఈవార్త సిరుత్సాహకరముగ నున్నను, ప్రస్తుతస్థితిలో నొకవార్త సంతసమునకు కారణమగుచున్నది. రీగాగల్పులోని రుష్యను నాకాదేశము జర్మనులచే ముట్టడింపబడి, వారివశమగునెమో యని భీతిగలిగెను. నేటి తంత్రీవార్త లాభిని బోశ్రోలినవి. రుష్యను నాకలు

ఫినులెండు అఖాతము బ్రవేశించినవి. రుష్యను లిప్పుడు జూపగలుగు సామర్థ్యముపై పెట్రోగ్రేడు రక్షణము, రుష్యాదేశ స్వాతంత్ర్యము, ఆధారపడి యుండును. కెరెన్స్కీగారు నుడివినటుల, రుష్యా తలపెట్టినచో త్వరలో స్వస్థతజేసి జర్మనుల విజృంభణ మాపగలుగును. న్యాయముగు సంధికి రుష్యను లంగీకరించెదరు గాని, పశుబలమున కెప్పుడును లొంగరని కెరెన్స్కీగారు దెలిపిరి. రుష్యాలో విభేదములు నశించుట కింతకన్నను మంచి తరుణ ముండదు. రుష్యనులు పోలెండు పైని ల్లికు రాష్ట్రములు వారి హస్తములనుండి జారినపు డెటులనో సహించిరి గాని, రాజధాని పత్తనముగు పెట్రోగ్రేడు తమ వశమునుండి వీడుట కేమాత్ర మంగీకరింపరు. రీగా అఖాతములోనుండి వెనుకకు వచ్చిన నాకాదేశము, క్రాస్నొటూట్ నాకాదేశముతో గలసి ఫిన్ లెండు అఖాతమున జర్మనుల రాసీయకుండ గాపాడగలుగునని యూహించవచ్చును. పెట్రోగ్రేడు రక్షణమునకై, ప్రజలనుమాస్కోకంపి, ప్రభుత్వమువారుగూడ ఆ పత్తనమునకు బోయెదరని తెలియుచున్నది. రుష్యను పరిశ్రామికులును, సైనిక క్రాంతిధులును, పార్లమెంటులో మిత్రమండలివారు సమావేశమగునపుడు నివేదించు సంధిపరతుల వివరములు నేటి తంత్రీవార్తలలో గాననగును. రుష్యనులు సంధి విషయము గూర్చి తమ శక్తిని వినియోగింపక, జర్మను విజృంభణము సరికట్టుటకు సాధనాంతరముల గూర్చి యాలోచించెదరని విశ్వసించుచున్నారము.

పశ్చిమరంగమున సంగ్రామ అవస్థాందన కార్యము లీవత్సరమున ముగింపునకు వచ్చివని యుద్ధమంత్రివర్గమువారు ప్రచురించిరి. ఇంతవరకును సర్ డగ్లసు హేపగారు అపార మగు విజయము గాంచి రనుటకు సందియము లేదు. స్లాండర్పులో జర్మనులస్థానము గడలించిరి. ఈ సౌవత్సరము శ్రీతకాలము త్వరలో ప్రవేశించుటచే మిత్రమండలి యవస్థాందన మాపవలసివచ్చెను. లేనియెడల జర్మనులను స్లాండర్పు నుండి సార్ద్రోలుట పూర్తి యయ్యెడిదే. సంగ్రామమునందు అనుమానరహిత మగు విజయములలో హేగ్గూరి విజయము క్రెస్టి కెక్కినదని అమెరికావారుగూడ ప్రకటించిరి. అట్టితరీ, పార్లమెంటులో హేగ్గూరికిని వారి నైశ్యమునకును వందనము లర్పించుట మూలముగ వారల సత్కరించుట భావ్యముగ నున్నది. స్లాండర్పులో ముఖ్యమగు గుట్టలన్నియు ఆంగ్లేయుల స్వాధీనమయినవి. తిరిగి విజృంభణ మారంభించునపుడు, జర్మనులకు నిలువ నీడ లేకుండ జేయబడునని విదిత మగుచున్నది. జర్మను జలాంతర్గాముల సంహారము కొనసాగుచునేయున్నది. ఆంగ్లానాకా విమానము లీ కార్యమునకు దోడ్పడుచున్నవి. జర్మను జస్టినులు ఆంగ్లాండ్దేశముపై, అగ్నిగోళముల విసరి, తిరిగి పోవుచారిలో దట్ట మగు మంచులో జిక్కుకొని, ప్రాన్సులో ముట్టడింపబడినవి. మూడు మాత్రమే డప్పించికొన గలిగినవి. మిగిలినవి ప్రాన్సువారి యగ్నికి గురి యయ్యెను. ఇది సంతోషకరమగు వార్త. కాని ఆంగ్లాండ్దేశములో జస్టినులపై శత్రువుల గాల్చుకబోవుట, ప్రజలలో యసంతృప్తి గలిగించెను. ఇందుకు గారణము ప్రతికూల వాతావరణమని హింసెక్రటరీ గారు దెలుపుచున్నారు. పత్రికలు వాయువిమాన మంత్రివర్గమును వెంటనే ఏర్పాటు గావించవలయునని గోరుచున్నవి. ఈపదవి కెవరు నియమింపబడుదురో నిశ్చయముగాలేదు. త్వర

లో సీనియర్లు మై వరులు బూర్జియసునని యూహించవచ్చును.

శత్రువర్గములో తుర్కీ బల్గేరియా యసా తుష్టిజెంది యున్నవని డెయిలీ మెయిలు పత్రికా విలేఖరి ఏకైకముగాడి చెలిమిజేము చున్నాడు. తుర్కీలో రాజకీయస్థితి విషమముగ నున్నది. ఎన్నయ పాపాస్థితి చాల సంధిగముగ నున్నది. ప్రజల సంగ్రామమును యికముందు జరిగివ నిష్పక్షపాత లేదు. జర్మనులతో జేరినందుకుతుర్కీవారు వశ్యాత్వాపము నొందుచుండ వచ్చును. జనులలో అసంతృప్తిప్రబంధమై, తుర్కీవారు ప్రత్యేకసంధి గావించి కొనసాగి, మున్నూదమునను వారు స్వస్థత జెడగలరు. జర్మనులు తమతో జేరినవాని మోసపుచ్చుటకు యవస్థుండన కార్యముల మొనరిడిరి. కాని కొలదికాలములో వీరిమోసము బహిష్కరమై, సత్యమెల్లరికిని తేటకడుట నిశ్చయము.

—:—:—

సిడెహాం ప్రభువుగారు:—స్వరసిపాలనము

వీరు తమ పోషణమున కాధారమై యున్న హిందూదేశపుటభివృద్ధికి నిరోధముల గలిగించి, హిందూదేశపు ఋణము దీర్చికొనుట భావ్యమే గద! రేకటిదినము హిందూదేశ ప్రస్తుతస్థితి గూర్చియు, బిసెంటుగారి నిర్బంధ విమోచనము గూర్చియు సిడెహాంగారు ప్రసంగించెదరు. వీరేమి ప్రసంగించునది, భారతీయులు ముందే యూహించ గలుగుదురు. భారతీయుల కేమాత్రము వరముల నొసగినను వీరికి కంటకముగ నుండును. ఇలింగుటను ప్రభువుగారు సూచించిన సంస్కరణములు భారతీయుల నేమాత్రము తృప్తి పరు పజాలవని హిందూదేశము ఘోషింపు చుండగా, సిడెహాంగారి కా సంస్కరణములే విప్లవకరములుగ దోచినవి. రీసుగారి సాయము గూడ మెయిలు పత్రికకు వదలిన పిమ్మట, సిడెహాంగారే యీ పత్రికకు శరణ్యుయిరి. ఆంగ్లో హైందవ చిహ్నములన్నియు వీరి నావహించి యుండుటచే, వీ రాజాతికి ఆదర్శమూర్తులని చెప్పరొప్పును. మైముపత్రికకు వ్రాయుచూ, బిసెంటుగారి విమోచనముచే రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వాధికారమునకు మాత్రమే గాక, బ్రిటిషు ప్రభుత్వాధికారమున కంతకును విఘాతము గలిగినదని వ్రాయ సాహసించిరి. నిర్బంధ విమోచనము, అరాజకమునకు దారి జూపుననియు, కాంగ్రెసు మొల్లెము సంఘములు ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తపరుపవనియు, వీరు మైముకు వ్రాసిరి. ఇక ప్రజాభిప్రాయ రహస్యమును గుర్తెగిన చెవరు? సిడెహాం ప్రభువుగారును, మెయిలు పత్రికయు, నోరులేని భారతీయులను కష్టములనుండి గట్టెక్కించుటకు బద్ధకంఠులయి యున్నారు! మిగిలిన భారతీయ నాయకులందరును స్వలాభాపేక్షాపరులే! సిడెహాం ప్రభువుగారుమున్నగుగోరు సంస్కరణమువర్ణభేదనిర్మూలనము, వర్ణభేదము నశించినపిమ్మట ప్రజాప్రాతినిధ్యమును సిడెహాం ప్రభువుగారు నొసగెదరు. వర్ణభేదమును దీసివేయుమని గోరు సిడెహాం ప్రభువుగారే, నూతనవర్ణముల గల్పింప జూచుట హాస్యాస్పదము. కాంగ్రెసు సంస్కరణములను ప్రసాదించిన పిమ్మట, బ్రాహ్మణులును, న్యాయవాదులును, అధికారమునంతను హస్తగతము జేసికొనెదరని వీరు చెలుపుచున్నారు. ఏ వింద్రజాలముచే నిది సాధ్యమగునో, వీరు చెప్పలేదు. కాంగ్రెసు వారు గోరునది ప్రజాప్రాతినిధ్యము గాని, వర్ణాధిక్యము గాదు. కాంగ్రెసు సంస్కరణము లమలులోనికి వచ్చిన పిమ్మట బ్రాహ్మణులును లాయర్లును ప్రాముఖ్యమును గోల్పోవుట నిశ్చయము. ప్రజా

ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఆయుర్వేద సమ్మేళనము

రాబోవు నవంబరు 16, 17, 18, 19 తేదీలను బెజవాడయందు జరుగును.

ఆయుర్వేదవిషయములను గూర్చి చర్చించబడును.

ఆయుర్వేద వైద్యులందఱు రాబ్రాధితులు.

చక్కని వసతు లేర్పఱుపబడును.

ప్రాతినిధ్య మనగ మనుధర్మశాస్త్రము నాచరణలో బెట్టుట కాదు. ప్రజాపరిపాలనము పాశ్చాత్య దేశములం దెల్లను, మానవసహజత్వమునకు దారి చూపుచుండ, హిందూదేశమునందు మాత్రము విరుద్ధఫలితముల ని సగు నని ఏతర్కము ననుసరించి వీరు నిరూపించుచున్నారో దురూహ్యముగ నున్నది. ప్రజ్యను నిరంకుశమును ప్రపంచమందంతటను నిర్మూలించ ప్రయత్నములు జరుగుచుండగా, సిడెహాంగారును, బొంబాయి బిషప్ గారును, హిందూదేశమున మాత్రము నిశంకుశము తగ్గకుండ నిలువ బెట్టుటకు ప్రయత్నించెనగు గాబోలు! శౌర్యవంతములగు జాతులకు విద్యాధికుల ఆందోళన వెల్లడియైనచో, ఆగ్రహవేగుల యొందరట. శౌర్యవంతులనియు, పికిపందలనియు రెండుతరగతులుగ ప్రజలను సిడెహాంగారు నిభజించి క్రొత్త జాతులగలిగింప జూచుట, వారి స్పృహ సామర్థ్యము జాటుచున్నది. ఈనూతనజాతియొక్క విశ్వాసమును వీరు జూర గొనినటుల గన్పట్టుచున్నది. ప్రతిరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకును స్వతంత్రపరిపాలనముండుటకువీరంగీకరించుచున్నారు. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములపై ఎట్టి యంకుశము లేక యుండుటకు వీరు వాంఛింపుచున్నారు. ప్రజాస్వాతంత్ర్య మభివృద్ధి జెందకుండ, ప్రభుత్వ పరిపాలనమున కెక్కుడు స్వాతంత్ర్యముల ప్రసాదించుట నిరంకుశాభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనము. నిరంకుశము పెరుగుటయే వీరు ప్రధానముగ గోరుచుండనది.

స్వరసిపాలనమును ప్రజలు వాంఛించునది వర్ణవిభేదమును విస్తరించుటకు గాదు. మానవ సమత్వమును జెంపొందించుటయే వారి యాశయము. విద్య ప్రజాసామాన్యమున వ్యాపించవలయును. పరిశ్రమ లభివృద్ధి జెందవలయును. పారిశుధ్యత హెచ్చుగావలెను. పరిపాలనమున వ్యయము దగ్గవలెను. ప్రజలకు నై సకళిత గరువబడవలెను. అధినివేశ రాజ్యములలో భారతీయుల స్థితి యభివృద్ధి గాంచవలయును. ఈ సంస్కరణముల బ్రవేశవెల్పుమని దేశీయమహాసభలలోను, శాసనసభాసభలలోను విద్యాధికులు, న్యాయవాదులే గద ఘోషింపుచున్నది? ఈసంస్కరణములయందు వర్ణవిభేదమునకు దారిజూపునది ఏదియో సిడెహాం ప్రభువుగారు చెప్పగలరా? ప్రజాప్రాతినిధుల మొరల సభికారవర్గమువారే మాత్రము సరకుజేసిరి? ఇన్ని వత్సరముల నుండియు, ప్రజాందోళనమునకు అధికారవర్గము వారు పెడచెని బెట్టిరి. అట్టి వారిలో సిడెహాం ప్రభువుగారు ముఖ్యులు. ప్రజా సామాన్యముపై యన్యజప్రేమను జూపు యీ ప్రభువుగారు పై సంస్కరణముల కేమాత్రము సానుభూతి జూపి? తమ నిర్ణేతుక జాయమాన కటాక్షము నాచరణ యందేమాత్రము బెట్టిరి? సిడెహాం ప్రభువు వంటి యధికారులు నిర్లక్ష్యము జూపబోయే, అధికారము తమ హస్తగత మయినచో యవసరమగు సంస్కరణముల గావించికొనగలుగుచుమనిప్రజలు యాశింపుచున్నారు. అన్ని తా బెట్టదు, వేరొక

రిని అడగ నియ్యదను సామ్యమున, సిడెహాం ప్రభువువంటి వారు తాము ప్రజలకు సంస్కరణముల నొసగనొల్లరు, ప్రజలు గావించుకొనుట కధికారము గోరెన యభ్యంతరముల గల్పించెదరు. నిన్నటిదినము మైముపత్రిక కొక విలేఖరి వ్రాసిన వ్యాసమును ప్రకటించి యుంటిమి. అది, సిడెహాం వంటి వానికి తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగుచు చున్నది. ఆ విలేఖరీ ప్రశ్న నడిగెను. “కనడా, ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణాఫ్రికాలలో మనము స్వపరిపాలనము గూర్చి ప్రజలకు బోధించు చుంటిమి. అద్దానిని క్రియాభూషణు దాల్చుకట్లు గూడ, మనము చేయుచుంటిమి, అట్టియెడల మనము భారతీయులకు స్వరసిపాలనము వలదని ఎల్లు నుడువ గలము? మన దేశమునందు జరుగుసంగతులకును దీసికని కరస్పరవైరుధ్యము గాన్నించినదా? స్వరసిపాలనమునకు అధినివేశములేనా నోచకొని నడి? ఒక్క హిందూదేశమేనా అట్టినోము నోచు కొనకున్నది.”

పై ప్రశ్నకు జవాబొసంగుటకే మాంటాగూ గారి దేశమున కే తెంచుచున్నాడు. నారీయద్దేశములకు భంగముల గల్పించి, కాలప్రవాహమున కడ్డు పడుటకు ఆంగ్లో హైందవులు ప్రయత్నము సల్పుటచే, సామ్రాజ్యమునకు మహాపకాయము గావించిన వారగుదురు. హిందూదేశమును సామ్రాజ్యమున సామ్యమగు భాగముగ గావించి, సామ్రాజ్య ప్రాబల్యమునకు దోడ్పడుటకు, లాయమబ్జి, మాంటాగూ, మొదలగు రాజనీతిజ్ఞులు పాటుపడుచున్నారు. ఇట్టిసందిగ్ధతరుణమునవారిప్రయత్నములకు ఆటంకములకల్పించువారు సామ్రాజ్యవిరోధులని చెప్పనొప్పుదు. ఇట్టివారల మాటల సరకుజేయక, మాంటాగూగారు హిందూదేశ భావ్యభివృద్ధికికృషి సత్వేదరని గోరుచున్నారు.

—:—:—

నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు పరిపాలన నివేదికము

ఈజిల్లా బోర్డునకు 1916-17 సంవత్సరమున డిబిఆర్ రాయచోడ్ర రావుగారు అన్వేషణకు నుండి, జిల్లాబోర్డు సభ్యులందరును తమ వివృత భక్తియులను జనుప్రదముగ నివ్వరించిన విషయకు ఎంతయు సంతసపరుగుచున్నది.

నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులగు, నెల్లూరు, కాచి రాలాళా బోర్డుల ఉపాధ్యక్షులగు తిరుపతులకు జ్ఞాప్త్యముగ నివ్వరించిన తెలియుచున్నది. దీనివీరంతయు ప్రశంసనీయులు.

జిల్లాబోర్డు సభలు 9 జరిగిరి. నియమితసభ్యు లేదని వివరము అభ్యుతేజువత లేదని విషయ సంతృప్తికరముగ చున్నది. సభ్యులుమాడ సభలయందు ఉత్సాహముతో విభక్త్యానులయందు బాధ్యతను సహించి ప్రజాసేవ కార్యములకు బురించిరి. రాలాకాబోర్డుసభలందు మాడ సభ్యులు ఉత్సాహముతో తయరను నిపులకు సమగ్రముగ నిర్వహించిన పరిపాలనావివేకమును తెలుపబడినది. యూనియను పంచాయతీలు మాడ బాధ్యతను వహించి బాగుగ పనిచేయుచునది. సభలమాడ విస్తారముగ జరిగినవి, వేలకంటి యూనియను అన్నిటికంటె ప్రేక్ష్యముగ నున్నది. దీని మునిసిపాలిటీలంద మాట్లాడెను ప్రయత్నము జరుగుచున్నది తెలియుచున్నది. ప్రాప్రముఖులట్టి చూడ ఇది పుంజులక సంఘముగ నుండవలినది.

ప్రాథమిక పాఠశాలల సంఖ్య 328 నుండి 342 వరకు పెరిగింది. పాఠశాల పంచాయతీలను ఏర్పరచిరి. దీనిని శ్రద్ధగ గుర్తించినచో అభివృద్ధికి చాల అవకాశము కలదు.

వైద్యాలయములు కూడ తృప్తికరముగ పనిచేయుచున్నవి. మంత్రసానులను తరిగివేయుటకు జిల్లాబోర్డువారు తగిన చర్యను తీసికొనుచున్నారు.

టీకాలపని ఏమియు తృప్తికరముగ లేదు. దీనికంతకును అనువులగు ఉద్యోగలను నియమించుటయే! కాన కొంచెము ఎక్కువ జీతములిచ్చి మంచివారిని ప్రవేశపెట్టినచో పనిచక్కగ జరుగ గలదు. పనితెలియదని అపరాధమును విధించుటకంటె సువులుగు వారిని నియోగించిన సమంజసముగ నుండును. చుర్యపుజ్వరమును సంహరించుటకై ప్రయత్నములు జరుపబడలేదని వినుటకు ఎంతయు విచారకరముగ నున్నది. ఇక వైనను ప్రభాగ్యమును కాపాడుటకు తగిన ఏర్పాటులు చేయబడనని నమ్ముచున్నారము.

అల్లూరు, కావలి, కోట యూనియనులలో ఇంటిపన్నులను వసూలు చేయుటకును చాలవరకు వారంటులను జరుపబడినవియు ప్రజలకు నిష్పంధము కలుగజేయబడిన దనియు తెలియుచున్నది. సాధ్యమైనంతవరకు ప్రజలకు వారి బాధ్యతను తెలియజేసి పన్నులను వసూలు చేయుట సమంజసముగ నుండును. అట్లయినచో వారంటులకు అవకాశ ముండవలదు.

అన్ని విషయములయందును జిల్లాబోర్డువారి పరిపాలనను చాల సంకృష్టికరముగ నున్నదని వ్రాయుటకు సంతసింపచున్నవారము. ఈ విషయమున కంతయు దేశీయమండల కరగ్రాహిగా నుండి ప్రస్తుతము మదరాసు దొరతనమువారి కార్యదర్శిగ నున్న బి.బి. ఆర్. రామచంద్రరావు గారు మిగుల ప్రశంసనీయు. హైదరాబాదు స్వపరిపాలనమునకు నిశ్చయముగ యప్పులని చాటించుటకు ఈ నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు పరిపాలనా నిజేదికము చాలదా?

చెన్నపురి రాజధాని ఆరోగ్యకార్యనిజేదికము.

చెన్నపురి రాజధాని 1915 సం॥ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి నిజేదికము మాకా ర్యాలయమునకు చేరినది. ఆహారపదార్థములు మున్నగువానివల్ల కొంచెము పెరిగినను కాలమానము మొత్తముమీద బాగుగ నున్నదని తెలుపబడినది.

చంటిపిల్లల మరణములు నిరుటికంటె తక్కువగ నున్నవని నిజేదికమున వ్రాయబడినది. పురపాలక సంఘములలో ముఖ్యముగ బల్లారి, గుంటూరు, కోయంబత్తూరులలో చంటిపిల్లలమరణసంఖ్య ఎక్కువగ గానినందుచున్నది. గుంటూరు చెంగలపట్టు, కృష్ణాజిల్లాల పల్లెటూరులందు గూడ ముఖ్యముగ మరణ సంఖ్య ఎక్కువగ నున్నది. దీనికంతకును, తక్కిన మంత్రసానులు లేవందుటయే యని ఆరోగ్యశాఖాధికారి తన నిజేదికమున తెలియజేసెను. ఈ విషయమై కొన్ని పురపాలక సంఘములు, జిల్లాబోర్డులు కృషి సల్పుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. రాజధాని యందంతటను ఈ విధానమును త్వరగా ప్రవేశపెట్టినచో డేచుకరముగ నుండగలదు. తక్కిన సంఘమువారు గూడ ఈ విషయమై కృషి సల్పెదరని నమ్ముచున్నారము.

కలరా సోపానములు నిరుటికంటె ఈ నాలుగ విస్తారముగ లేవని వ్రాయబడినది. కొంతవరకు ఈ ఆంటు రోగములు వ్యాపించుచుండ గలదులకు సంశ్లేష్టికరమగు ఏర్పాటులు గూడ జరుగుచున్నవని వినుటకు సంతసింపచున్నారము. కోయంబత్తూరు, నేలము, బల్లారి జిల్లాలయందు తప్ప ఇతరచోట్ల ఎక్కడను మహమ్మారి వ్యాధి పరివ్యాప్తము కాలేదు. దీనికితగిన చికిత్సను ఆర్యులు ముఖ్యకరము. ప్రతిదోటును జ్వరప్రీతియై పుచ్చులైనవారి సంఖ్య హెచ్చుగ నున్నదని వినుటకు చాల విచారకరమగుచున్నది. తక్షణము తగిన ఏర్పాటులను గావించి ఈదుష్ట జ్వరమును సంహరింపవలెను. సంచారక వైద్యాలయమును నెల కొలిపి తగిన వైద్యాధికారులను నియోగించిన కొంతవరకు ఈ రోగము నివారణము కాగలదు.

1915 సం॥ నవంబరు 27-వ తేదీన జరిగిన శాసనసభ్యుల సభయందు మాత్రా తన రామచంద్రరావుగారు ఆరోగ్య శాఖాసంఘమును పునర్నిర్మాణము చేయవలెనని ఒక తీర్మానమును పాపించిరి. ప్రభుత్వమువారు దీని కీయకొనలేదు. కాని దైపుడినైపు విషయములలో కొన్ని మార్పులు ఆవశ్యకమని అంగీకరించిరి. ఈ కమిషన్ మై ఆనధికార సభ్యులతో యోచించి అభివృద్ధికరమగు ఏర్పాటులను చేయ నిశ్చయించుకొనిరి.

4 జిల్లా యందు సంచాయ చేయవలెను ప్రజలకు ఆంగ్ల

భాషయందును దేశభాషలయందును అంగీకరమును గూర్చి ఉపన్యాసముల మూలకముగ తెలియజేయుటకు ఇద్దరు అసిస్టెంట్లు సగృహలు నియమించబడిరి. ఈ ఏర్పాటులు చాల ఉపయోగముగ నున్నవని తెలిసిన పిదప ఈ సాలునగూడ ఇట్లు చేయుటకు నిశ్చయింపబడినది.

స్థానిక చార్తరులు

ఎర్రెస్టెడ్డుగారు:—వీరు జాతీయవిద్యుత్ గూర్చి ఉత్తరహిందూస్థానమున దంతట నుపన్యసించి ఈ నెల 20-వ తేదీన చెన్నపురికి వచ్చిరి.

మళయాళీ క్లబ్బు:—చెన్నపురిలో మళయాళీ క్లబ్బు భవనమును కట్టించు నిమిత్తము కొచ్చి రాజావారు 3 వేల రూ॥ లను విరాళము నొసగిరి.

చక్కెర దొంగతనము:—గత గురువారమున కష్టమున హాసు నుండి. రాయపురమునకు బండిపై బంపబడిన చక్కెర బస్తాల నుండి చక్కెరను దొంగిలించిన అమ్మానియను శ్రీకీర్తి మాసములు కఠిన శిక్ష విధింప బడెను.

శ్రీ పార్థసారథిస్వామి సభ:—శ్రీకృష్ణజయంతి ఉత్సవముల సందర్భమున అయ్యాశిశ్నవీధి నెం 22 వ గృహమును తిరువాది వాస్తవ్యులగు పండిత బి. లక్ష్మణాచారిగారు నేటి నుండియు భాగవత మందలి కథలను ఉపన్యాసముగ చెప్పుదురు.

ఆర్కాటు రాజుగారికి విందు:—ఆర్కాటు రాజుగారి బంధుమిత్రులు నేటి సాయంత్రము 5-15 నిమిషములకు మాంటుకోడ్డులో లాల్ పాలునందు సమావేశమై రాజుగారికి బాల్లి చక్రవర్తిగారు తిరుదము నొసంగినందులకు వారిని గౌరవించుట కొక విందు సలుపుటకు యేర్పాటు గావించెదరు.

రావుసాహెబు కలవల కణ్ణుల శ్రేష్ఠి గారి ఆయుర్వేద ధర్మవైద్యశాల, తిరువల్లికేశ్వాని:—సెప్టెంబరునెలలో ఈ వైద్యశాలలో 15297 మంది చికిత్సనందిరి. వీరిలో 5999 మంది క్రొత్తవారు. దామాషా దినమునకు 580 మంది చికిత్సనందిరి. పురుషులు 5136 గురు స్త్రీలు 5608 మంది పిల్లలు 4553 రు.

దొంగతనము:—నిన్న నెల్లూరుప్రేషనులో అల్లులు కిరీము అను సిపాయి యెండుగురుకు టిక్కెట్టుకొనబోవు సమయమున ముసస్వామి అనువాడతని ట్రంకుపెట్టె నెత్తుకొని పోయెను. అందు మాడువందల రూపాయలుండెను. పోలీసువారు వానిని వెంటనేపట్టుకొనిరి. ముద్దాయిప్రచిచ్చివానినె నటించుచున్నాడు. మేజిస్ట్రేటు గారు వానికి 6 మా. కఠినశిక్ష విధించిరి.

ఆసిబి సెంటర్ గుర్రుగారు:—వీరు మరల 26 వ తేదీన బయలుదేరి కాళినగరమున ఈ నెల 29 వ తేదీన జరుగు హిందూశివవిద్యాలయసంఘసభకు వెళ్లెదరు. నవంబరు నెల 9 వ తేదీకి మరల చెన్నపురికివచ్చెదరు. చెన్నపురిలోతప్ప నెదటను విసెంటుగూరు పుస్తక ముపన్యసించ సంకీర్తించుట లేదు. పనితొందరయే దీనికి కారణము. కాంగ్రెసు సభ జరిగినపిమ్మట విద్యావిషయమున చాల పనిచేసెదరు. ఈలోన జాతీయ వారుల భావమును మాంటాగూ గారికి తెలుపుటకు పని చేసెదరు.

విక్టోరియా ఉదిత పతన మందిరము-సర్వతీ పూజ:—బాల్లిటవురు వరదాముత్తి యవ్వను వీధియందున్న 53-వ నంబరు గల ఈ మందిరమున యీ నెల 24-వ తేదీ బుధవారము నాడు మధ్యాహ్నము 8-30 గంటలకు సరస్వతీపూజ జరుగును కార్యక్రమము. 1 పూజ 2 ఉపహారములు 3 గానము 4 గాడిది 5 ఉపహారము, కే. జి. బాబూరావు ఎం. ఏ; బి. ఎల్. ఎల్. గారధ్యక్షత వహించెదరు. ఆర్. వేంకటరావు బి. ఏ. గారు జాతీయ విద్యాకళ్యైకతను గూర్చి యుపన్యసించురని కార్యదర్శి బి. గోపాల కృష్ణరావుగారు మాకు వ్రాసిరి.

శ్రీ చెన్నపురి ఆయుర్వేద ప్రచారణ సభ:—మాంటుకోడ్డు నందు డైటసు గార్డెన్ నందున్న ఆయుర్వేద కళాశాలా భవనమున (1183-వ నంబరు) విజయ దశమి (ఈ

నెల 25-వ తేదీ గురువారము) నాడు సాయంత్రము 5 గంటలకు ధన్వంతరీ పూజా మహోత్సవము జరుపబడును. ఎస్. కస్తూరి రంగయ్యంగార్లు వారు బి. ఏ. బి. ఎల్. అధ్యక్షత వహింప సంకీర్తించిరి. గౌ॥ రావుల హదరు బహు నరసింహేశ్వరకర్మగా రుపన్యసించెదరని మేనేజింగు డైరెక్టరు ఆయుర్వేద మార్తాండభిషజ్యుని పండిత డి గోపాలాచారిగారు మాకు వ్రాసిరి.

గడ్డివాటి మాణిక్యంబగారు గతించినఅదివారము ప్రార్థన మదరాస్ కారల్ మర్చంట్సువీధి 59వ గృహమునందు 11 1/2 గంటల స్వర్ణపుత్రుని తెలుపుటకు విచారమును బొందుచున్నాము. ఈమె కన్యకులమునకు జెందియుండిరి. ఆమె భర్తబాల్యము నందె మృతినొందినందున పునర్వివాహమును జేసికొని కన్యకులమునందు సంఘసంస్కరణమునకు మార్గదర్శకురాలైనది. ఆమె మరణశాసనమునందు బందరు జాతీయ కళాశాలకు రూ॥ 10000 కర్రేపండితుని విలంతు శరణాలయమునకు రూ॥ 500 బీదల కన్నదానమును జేయుటకై రూ॥ 1000 ఇతరదానములనుకూడ జేసిరిని తెలియుచున్నది. ఆమెకు 1 1/2 సంవత్సరములు బాలుడుగలడు. భర్తకును మటుంబమునకును సానుభూతిని తెలుపుచున్నారము.

న్యాయస్థాన చార్తరులు

కట్టెమోపులదొంగతనము:—పెరియమెట్టు వంటెన యొద్దనుండి ముసస్వామిపై ఆచారి యను కట్టెల కర్తని డిపోనుండి యీ నెల 20-వ తేదీన 8 కట్టెల మోపులను ఎత్తుకొనిపోయిన ఆర్యుగమున నేటికి 6 వారముల కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

తిరునల్వేలి హత్యకేసు:—తిరునల్వేలిజిల్లా శంకర నాయగరు కోయిలతాలూకా అయ్యారగారు కాపరస్తుడగు శంకరపాండ్యదేవర్ అనునతడు తనభావమరదని హత్యగా వించినట్లు కేసుచేయబడి జిల్లా జడ్జిగారిచే నురిశిక్ష విధింప బడెను. ఆపీలునందు ఉరిశిక్ష తీసివేయబడి మాంతకుడు విడుదలచేయబడెను.

పైనిక వస్త్రుపరధరా గృహమును దొంగతనము:—ఈ నెల 18 వ తేదీన సాబూమియాల్, కుప్పస్వామినాయి కరు అనునెద్దలు పనివాండ్లు వైగృహమునందు కొన్ని బట్టలను దొంగిలించినట్లు వారిరువురై కేసుచేయబడెను. మేజిస్ట్రేటు, సి. బి. ఎల్. వెల్లెగారు కేసు విచారణచేసి ముద్దాయిలకు చెరి యొక 9 మాసముల కఠినశిక్ష విధించిరి.

బిడ్డను చంపినేయుట:—పొన్నమ్మయను విధవశ్రీ కృభిదరించి వ్యభిచారమున కలిగిన శిశువును చంపివేసినట్లు తంజావూరు జడ్జిగారియొద్ద కేసు చేయబడెను. శిశువు మార్పు వ్యాధిచే మరణించినదని వైద్యులు సాక్ష్యముచెప్పిరి. లోకులకు తెరచి శ్రీయే తన శిశువును చంపివేసినదని భావించి జడ్జి గారామెకు ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధించిరి. ఈ తీర్మానముపై హైకోర్టునందు ఆపీలు చేయబడెను. శ్రీవల్ల సేరములేనట్లు హైకోర్టువారు భావించి ఆమెను విడుదలచేసిరి.

దేశీయమహాసభ; మాంటెగుగారు:—ఈనెల 21 వ తేదీన మాగడేశ్ రాష్ట్రీయ సంఘమువారిొక సభను గావించిరి- సి-ఆర్-దాసుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి- గాబోవు దేశీయమహాసభయొక్క ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు మాంటెగుగారిని సభ కాహ్వానించుట కొక తీర్మానము గావించబడినది- మరియు నాహ్వానసంఘసభ్యులలో 25 గురను ప్రతినిధి సంఘముగ మాంటెగు రాజప్రతినిధి సందర్శించు నిమిత్త మంపుటకు గూడ తీర్మానము చేయబడెను.

కలకత్తాలో హిందూ మహాసభ కలహ భయము
నానాటికి తగ్గుచున్నది. ఉభయుల ఐకమత్యతకు నెట్టి హానిని గలిగింపవలదని వంగదేశ మహాసభ సంఘాధ్యక్షుడు మహాదీయుల నందలిని గోరెను.

మధ్య పరగణాల దేశీయసభా సంఘమువారిొక సభను గావించి మా॥ లగు దాదాభాయిగారిని రాబోవు ఎన్నికలపుడు సామ్రాజ్య శాసనసభ్యత్వము నభిలషింపగూడదనియు, అతడు తక్కినవారలకు వెనుకపడుచున్నాడనియు, ఒకవేళ నతడు రాజీనామా నిచ్చిన నతని స్థానమున స్థానిక శాసనసభ్యులు తగినవారి నెన్నుకొందురు గాక యనియు తీర్మానము చేయబడెను.

THE GREAT WAR

ZEPPELIN RAID: FURTHER DETAILS

NAVY'S WORK IN DESTROYING SUBMARINES

RIGA GULF OPERATIONS: GERMAN SHIPS TORPEDOED

RUSSIA & PEACE: SITUATION AT PETROGRAD

LORD SYDENHAM'S EBULLITION ON INDIAN SITUATION

[Reuter's Agency]

Great Britain

Lord Sydenham's Views. On India's Most Pressing Need.

LONDON, October 22. Writing in the "Sunday Times", Lord Sydenham says: The situation in India is menacing and will require very careful handling.

The National Congress and the Moslem League in no wise represent the People of India, and the release of Mrs. Besant, out of deference to the Indian equivalent of the Council of Workmen's and Soldier's Delegates is a step towards anarchy.

The Indians' most pressing need is the abolition of the caste system and here lies a magnificent field of work for real Indian patriots. Such patriots exist, but not in a small body of political agitators, which is demanding power for its own ends. Lord Sydenham instances the failure of the Volunteer Movement as proof of how completely this class misrepresents real Indian opinion. The contention, that, because the fighting classes of India have gallantly acquitted themselves in the field, the Government of India ought immediately to be handed over to a section of English-speaking Indians dominated by Brahmins and lawyers is a curious example of perverted reasoning, and there is nothing that the fighting classes of India, if they understood the issues, would so bitterly resent. Opposition to the crazy constitution formulated by Home Rulers is deep and widespread, and it is inexplicable that proposals contemplating the transference of power to a narrow oligarchy should be supported by professing democrats. There is ample scope for reforms in India, such as drastic decentralisation, and the gradual raising of every province to the status of a Council Government. It would be easy to give Indians more posts in the administration, provided competitive examinations were not accepted as the only test of fitness. Local and Municipal Government could be transferred to Indians in an even greater degree than at present and an attempt to restore village panchayats is well worth making. The development and reform of education and complete overhauling of the Civil Law and procedure are also needed. Such reforms would hasten the time when we might hand over our great trust to the Indian government based on representative institutions and controlled by enlightened public opinion. The present unrest has been artificially created and is visibly retarding what every lover of India must desire.

LONDON, October 22.

Meanwhile the first interest of the masses is peace and order which British rule alone can secure. If by obeying to interested

Clamour of a Little Minority

we permit that rule to be weakened we shall court disaster darker and deeper than that following the break up of the Mogul Empire. We must continue to govern fearlessly with the single purpose of uplifting the masses and remedying every legitimate grievance thus retaining general confidence which we have deservedly won. As soon as the Indian people are fit for self-government it will instantly be given them.

The Zeppelin Raids.

Home Secretary's Statement.

LONDON, October 22.

In the House of Commons to-day Mr. Cave, Home Secretary, stated that air raid on the 19th instant, was apparently carried out by ten or more Zeppelins of which five failed entirely to reach their objective and leaving the country without causing material damage. Of five which came near London four failed to penetrate the defences. A fifth drifted over London with its engines out of dropping three bombs.

Our aeroplanes ascended but atmospheric conditions were most unfavourable and they were unable to bring the raiders to action. However four Zeppelins were accounted for by the French forces. [Cheers].

Information regarding others was awaited. Greatest possible credit was due to the French airmen and French anti-aircraft service for their splendid performance. (Cheers) But in justice to the British Anti-aircraft Service it should be remembered that Zeppelins flew over France in daylight and at lower altitude than they did over England.

German Towns will be Bombed.

Government had already announced its intention of bombing German towns until the end was put to such cold blooded attempts upon the civil population of England and two such British attacks had already been made. The House might rest assured that this process would continue until this purpose had been attained.

Their Majesties Visit Bombed Area in London

LONDON, October 22.

The King and Queen yesterday visited London area which had been bombed and conversed with the sufferers for an hour and a half.

The Operations in the Gulf of Riga. GERMAN LANDING.

A British Submarine's Work

LONDON, October 22.

A Wireless Russian official communique says: Germans after bombardment by Destroyers landed on Werder Peninsula on Sunday, pressed back our advanced posts and occupied the western part of the Peninsula. A British submarine in Gulf of Riga launched two torpedoes at a German Dreadnought but did not witness the result. Subsequently the submarine attacked a transport blowing one up.

Hostile Airships over England

The Raiders' Victims.

Family of Eight Destroyed.

LONDON, October 21.

Of the twenty-seven deaths in what is styled the silent raid on Friday, seven were killed by a bomb in a shopping district in the West End and thirteen by a bomb which wiped out three houses in a suburban street. Eight of the latter belonged to one family, mother, two boys, four girls, and a baby. Another bomb demolished a tall suburban house, in the cellar of which fifteen persons had taken refuge. These were rescued after some hour's work. The Premier visited the bombed areas yesterday. The damage to property in London is not serious.

A remarkable feature is that numerous people in the suburbs knew nothing of the raid till it had passed. In a street in London, a solitary bomb fell. Nobody heard the engines of the Zeppelin, and the fall of the bomb was most surprising. There is much criticism regarding the silence of anti-aircraft guns.

Air Ministry Demanded.

The air raid has evoked articles in the "Sunday Times" and "Observer" demanding that there shall be no further delay in the Government announcing the constitution of an Air Ministry.

The Lobby correspondent of the "Sunday Times" says the political group which is watching Mr. Churchill is convinced that he is manoeuvring to be Air Minister immediately. Parliamentary authority for the latter is obtained. Much depends upon whether General Smuts is able to remain much longer. Meanwhile Mr. Churchill is drastically reorganising the Ministry of Munitions. He has dismissed Mr. S. F. Edge, Controller of Agricultural Machinery, and Lieut.-Col. A. G. Stern Director-General of Mechanical Warfairs Supply. The latter is one of the two men entitled to the credit of the tanks.

Mr. Churchill's Attitude.

The "Weekly Despatch" says that Mr. Churchill does not desire to leave the Ministry of Munitions.

The Rout of the Raiders.

Their Destruction and Capture Described.

LONDON, October 22.

PARIS.—France is very delighted at the rout of the zeppelin fleets. Apparently the five zeppelins captured or destroyed in France were part of the fleet of the eleven invaders of England which became lost in the fog there and drifted to France. At first it was believed that they formed part of a gigantic double expedition against France and England, but the fact that there were no bombs on board those brought down confirms the view that the fleet was returning from England and was caught in the fog. Apparently the airships exhausted their petrol and drifted in a south easterly direction before the wind and found themselves over France, believing they were approaching their own base. Three seem to have escaped. The remainder were sighted at daybreak and hurried by gunfire and aeroplanes throughout France. One fell in flames at St. Clement, a victim of gunfire, which it vainly tried to escape by ascending to 18,000 metres. Five mutilated bodies were found around it and others were buried beneath the debris. Its consorts L. 49 and L. 50 were compelled by aeroplanes to descend at Boulogne and Montigny La Re respectively.

The crew of the former which was intact was captured. The latter caught in a tree and sixteen of the crew landed and detached and destroyed the car. Then the zeppelin broke from the tree and disappeared with four of the crew. She is believed to be lost. The fourth landed at Haragne in the Basque Alps and the fifth passed over France at five in the afternoon and disappeared over the Mediterranean drifting vertically. There is no further news hitherto of the remnant of the scattered fleet.

TELEGRAMS.

The Navy's War on Submarines and Mines Some Stirring Incidents.

LONDON, October 22.

The following stirring incidents taken from Admiralty records give a further glimpse of the methods and daring employed in tackling submarineism. A patrolling air vessel sighted a steamer which had been torpedoed, but was capable on being towed to harbour. The airship wirelessed for necessary assistance and hovered as protector until the arrival of tugs. Subsequently it sighted the conning tower of a submarine in the neighbourhood of the convoy, apparently manoeuvring for another shot. The airship instantly wirelessed the position of the submarine to warships in the vicinity and swooped down to attack the enemy. The latter attempted to dive, but too late, and received the effects of two bombs. A violent explosion ensued, followed by ominous oil and gas bubbles. The same airship subsequently attacked another submarine with desired results.

A submarine taking advantage of bad weather daringly attacked a convoyed steamer. An airship shot down and along the track of the torpedo at a speed of ninety miles an hour. At the end of the track it sighted the outline of the submerged submarine and released bombs above the green cigar shaped shadow. An explosion, followed by a vast evulsion of air bubbles, ensued.

A British steamer was torpedoed in thick weather but not totally disabled while accompanied by a patrol ship. The latter searched the neighbourhood quickly and at length sighted what turned out to be a large submarine on the surface. The patrol ship effectively rammed and sank her.

A Lieutenant of the Naval Voluntary Reserve was commanding a motor launch attending a flotilla of mine-sweeping trawlers. A drifting mine was sighted, but a gale was blowing and attempts to sink the mine by gunfire proved impossible. Darkness was approaching when the mine would disappear, so the officer lowered a boat and pulled as close to the mine as he dared. He then dived overboard and swam to the mine with a line which he passed through the ring bolt in the top. Thus his motor launch was enabled to tow the engine of destruction into smother water, where it was sunk by rifle fire. It is pointed out that the ring bolt can only be reached with difficulty, and a mistake like an inadvertent grab at one of the horns of the mine owing to the roughness of the sea would have finished off the officer.

Trafalgar Day in London.

Optimistic Speeches at Navy League Dinner. Tributes to Allied Navies.

LONDON, October 22.

Trafalgar Day was celebrated in the customary fashion. The wreaths on the Nelson monument included one from the Navy League to the memory of the French who fell at Trafalgar. The Lord Chancellor, speaking at the Navy League luncheon, paid a tribute to the services of Japan and the effort of America. He described in glowing terms the work of the navy, saying that Admiral Sir David Beatty's sailors had fought as gallantly as Nelson's. He declared that when we dictated the terms of peace the crews of German submarines, and those in high places who had given them orders should be treated as pirates. The dawn was already beginning to appear, and we might look forward at no distant date to achieving durable peace.

A Japanese Ambassador said that Japan had loyally fulfilled her obligations. She was gradually extending her naval and military operations, and to-day was actively engaged in certain portions of the European theatre of war. It was amusing to read how the Germans boasted of the success of submarines in breaking down British naval supremacy. The German submarine was in itself an admission of British supremacy. The fighter who hit below the belt was a defeated man.

British Prisoners in Turkish Hands.

Efforts to Improve Their Lot.

LONDON, October 22.

In the House of Commons Mr. Hope, replying to Mr. Hume Williams, said the Government has continually pressed Turkey to improve the lot of the British prisoners, but it cannot be said that improvement has resulted. Large numbers of able-bodied prisoners have been however, transferred to working camps on the Bagdad railway, east of Aleppo, to work under the railway Construction Company, with which the Netherlands Minister in Constantinople has been able to make arrangements for better feeding and clothing. As it will be to the Company's interest to maintain the health of the prisoners, it is to be hoped that the change will be to their benefit. No permission has been given for visits by the Geneva Red Cross, but the Netherlands Minister has obtained leave to send a member of his staff to visit the camps, not indeed to report on the condition of prisoners, but to ascertain the amount of winter clothing they require.

The Victims of the "Seedler."

LONDON, October 21.

MELBORNE.—Naval authorities announce the rescue of forty-eight men of the vessels sunk by the "Seedler" who were marooned on Mopeha.

LONDON, October 22.

NEWYORK.—Death from pneumonia is announced of Mr. Fitzsimmons, a former Heavy Weight Boxing Champion.

TELEGRAMS.

Russia

Rumania's Gallant Stand. French Minister on Russia's Duty.

LONDON, October 22.
OCESSA.—The French Minister to Rumania has arrived here. In a speech he said that Germany had tried to expel the Rumanian army from Moldavia with the object of establishing at Bukharest a Government that would agree to a separate peace, but the Rumanian army was resisting vigorously and protecting Bessarabia, and as a result of German and Bulgarian atrocities in occupied Rumanian territory the Germanophile politicians remaining in Bukharest declined to consider an infamous peace. Rumania, however, threatened Moldavia, and it was the duty of Russian democracy speedily to organise supplies.

Germans Land on Dago Island.

LONDON, October 22.
A German wireless communique says:—We landed troops on Dago Island.

Germans Occupy Dago Island.

LONDON, October 22.
A German wireless communique says:—Dago Island is in our hands. We have taken several hundred prisoners on Dago Island. We have occupied Schildau Island. The Russian naval forces have left Moon Sound, proceeding in a northerly direction and abandoning the 'Slava' and four grounded vessels.

The Riga Gulf Battle.

Russian and German Losses.

LONDON, October 22.
HELSINKI.—The crews of two Russian torpede boats which participated in the fight at Oesel have arrived here. They declare that the fighting lasted practically without interruption from October 12th to 17th. The Germans lost one Dreadnought and one cruiser ship, another cruiser wrecked, four torpedo boats sunk and two disabled.

The Situation in Riga Gulf.

Russian War-ships Removed.

LONDON, October 22.
A Russian naval communique says: The general situation in the Baltic Islands on the 19th inst. was as follows:—The Islands of Oesel and Moon are definitely in enemy hands. The operations on Dago are hampered by marshes and also because the small garrison is merely defending the coast batteries. The naval base on Moon Sound, including the bulk of warships, tugs, transports, etcetera has been transferred in the most orderly fashion to a safer point at the mouth of the Gulf of Finland despite enemy opposition.

A Russian Submarine.

Torpedoes a German Dreadnought.

LONDON, October 22.
A Russian naval communique says: Base abandoned on Moon Sound was completely dismantled, the Russian warships are now proceeding the northern entry of Moon Sound into the mouth of the Gulf of Finland against any fresh enemy attack. During operations in the Gulf of Riga a submarine attacked enemy fleet and fired two torpedoes at a Dreadnought but was shelled and killed by seaplanes and compelled to submerge. Rising again it saw clouds of smoke in a distance presumably from a dreadnought and also a fleet of transport one of which it torpedoed.

RUSSIA AND PEACE.

Will Never Capitulate to Force.

Premier's Appeal to People.

LONDON, October 22.
PETROGRAD.—In the course of his speech at the opening of the preliminary Parliament, M. Kerensky declared in the name of Democracy that, although longing for peace it would never capitulate to force. The difficulties of governing the country at present were most painful, because they could not have recourse to measures outraging the ideas of equality and fraternity. Therefore he appealed to all parties and people to end the terrible anarchy which was more and more invading the State and leading rapidly to an economic and financial crisis. The efforts of Government hitherto had not availed against the apathy of the masses. The army was only waiting for the rear to do its duty in organizing the work of production especially in feeding the army which was becoming more difficult daily.

Russia's Peace Terms.

LONDON, October 22.
PETROGRAD.—The following are among Russian peace demands which M. Skobelev, delegate of the Council of Workmen's and Soldiers' Delegates will press when he attends the interallied conference in Paris:—A free and unimpeded plebiscite as regards the future Alsace-Lorraine and Italia Irredenta, the restoration of Belgium, Serbia, and Montenegro with compensation from an international fund; restitution to Germany of all her colonies; neutralisation of all straits leading to inner seas including the Suez and Panama Canals; disarmament on land and sea, and the creation of a system of militia.

The Situation at Petrograd.

Press Appeal to the Public.

LONDON, October 22.
PETROGRAD.—The papers unanimously call on the people to realise the gravity of the events in the Gulf of Riga and concentrate on the defence of the country.

They declare that the fleet will defend the approaches to Petrograd to the last. General Tcheremissoff has issued an order on the northern front denouncing agitators who are spreading rumours that troops will desert from trenches on a given date. M. Kerensky considers that the evacuation of Petrograd is by no means urgent, but that it can be carried out gradually. The "Bouras Gazette" understands that the Government will go to Moscow in the first fortnight in November. The removal of factories, workshops and military schools, has begun.

Germany

Foreign Minister in Austria.

LONDON, October 22.
AMSTERDAM.—Baron Von Kuhlmann is holding conferences with Austro-Hungarian statesmen in Budapest and Vienna.

Situation in Turkey Critical.

LAHORE, October 22.
An Exchange telegram from Athens says:—It is stated that the situation in Turkey has become critical. Liberals are openly co-operating with the old Turks making Enver Pasha's position difficult. It is believed that Turkey under the pressure of the populace will be forced to abandon the struggle.—("C. and M. Gazette" special cable)

Germany and Her Allies.

Turks and Bulgars Dissatisfied.

LAHORE, October 22.
LONDON, October 21st.—The "Daily Mail" correspondent at Athens states that official headquarters learn that Turkey and Bulgaria demanded German reinforcements in Macedonia and that on the other hand Germany desired to draft troops from there to the western front. The Turks and Bulgarians threatened to make separate peace before Greece would be ready to apply her whole force. A meeting of Monarchs at Sofia was called to reconcile these differences.—("C. and M. Gazette")

Mutinous Spirit Amongst the German

Army.

LONDON, October 22.
Reports from Dvina front state that German prisoners admit that there is a mutinous movement in the army at the prospect of a winter campaign. Mutineers have been severely punished.

A Great Explosion in Germany.

LONDON, October 22.
ZURICH.—An Interpellation in the Reichstag revealed that a great explosion occurred in August in a munition works at Stienfeld owing to spontaneous combustion of captured enemy ammunition. Immense damage was done and twenty soldiers were killed and 360 soldiers and officials injured.

U-Boat Captain.

Escapes on Kaiser's Orders.

LONDON, October 21.
MADRID.—The "Newspaper 'Imparcial'" states on good authority that the Kaiser has ordered the commander of the Submarine U 293 to return to Cadiz whence he escaped.

Greece

In a Precarious State.

LAHORE, October 22.
LONDON, October 21st.—The "Matina" Zurich correspondent states that ex King Constantine has undergone an operation in consequence of his old wound. His condition is grave.—("C. & M. Gazette" special cable).

Chamber Resolves to Prosecute Cabinet Ministers.

LONDON, October 21.
ATHENS.—The Chamber has voted in favour of prosecuting members of Skoulondia cabinet including Ex-Premier Gounaris.

America

Accused Found Guilty.

LONDON, October 22.
CHICAGO.—M. Gustav Jacobson and three confederates have been found guilty of conspiring to foment rebellion in India.

British Front

British Aerial Activity.

Great Bombing Raids.

Thirteen Enemy Machines Felled.

LONDON, October 22.
A communique from F. M. Sir Douglas Haig with regard to aviation to-night says:—Despite much mist our aeroplanes this afternoon dropped a ton of bombs on a foundry and railway junction ten miles north-west of Saarbrücken with very good results. Bursts were seen on the foundry and railway station and a big explosion occurred. Many scouts attacked the bombing squadrons and four were driven down. Photographs were taken. All our machines returned except one. Two hundred and thirty-eight bombs were dropped on Saturday on aerodromes at Gontrode and Roulers and also on Cortemarck station and various billets and hutments. One of the aerodromes at Roulers was bombed from a low height. A bomb blew to pieces a German machine on the ground and another fell through the centre of the hangar. The enemy's personnel and machines on the ground were machine-gunned from aeroplanes.

Our scouts operating in the neighbourhood meanwhile brought down seven machines which crashed in full view of the aerodrome. A ton of bombs was dropped at night time on Ingelouster aerodrome and railway station and also on the aerodromes at Courtrai, where a direct hit was obtained on a machine endeavouring to leave. During the day nine German machines were brought down and four driven down. Three of ours are missing.

LONDON, October 22.
A German wireless communique says:—The enemy bombarded Ostend from the seas. There was violent cannonading between Vauxhallion and Braye.

Successful British Raid.

Great Artillery Firing.

LONDON, October 22.
F. M. Sir Douglas Haig's communique to-night says:—The Irish troops made a successful raid northeast of Croisilles, took a few prisoners and returned without suffering any casualties. Our patrols took twelve prisoners southeast of Polygon Wood. There has been great reciprocal artillery firing along the battle front.

Pounding the Germans.

Terrible Effectiveness of British Artillery.

German General's Fears.

LONDON, October 21.
Reuter's correspondent at the British Headquarters wires:—Day and night our gunners are mercilessly pounding the Germans and the terrible effectiveness of this is evident from many sources. The artillery battle is forcing the enemy to make constant relief owing to the demoralisation of his troops. A letter of a captured enemy officer bitterly complains of the shelling from the enemy's own artillery resulting in a 'most unfavourable effect on men who have been exposed for seven days to continuous heavy artillery fire'. Another letter states that the English in four days smashed seven divisions and adds:—'Yesterday two companies of infantry were buried'. Another letter instances a case of a company 140 strong which paraded a fortnight later eighteen strong, adding that it was the same with the whole regiment. The bulk and flower of the Kaiser's army is being hammered to the limits of human endurance. General Von Ardenne writes that he is profoundly concerned over the demoralisation of the German army facing the British and expresses the apprehension that it is the grim determination of the British to gain complete mastery of the Flanders Ridge system.

Latest British Report.

LONDON, October 22.
The British Communique says:—Early this morning we carried out local attacks astride Ypres Staden Railway. French co-operated on our left. Progress is reported to be satisfactory.

Enemy Stations Bombed.

LONDON, October 21.
The Admiralty announces that naval aircraft at noon yesterday bombed Vlissinghem and Houtave aeroplanes. Bombs appeared to burst accurately. The enemy aircraft attacked our bombers but we shot down two. All our machines returned. Five of our scouts during an offensive reconnaissance of patrols engaged twenty hostile scouts destroying two and driving down two. One of our pilots is missing.

French Front

Enemy Attack Defeated.

Violent Artillery-Struggle on Aisne.

LONDON, October 21.
Last night's French communique reports a violent artillery struggle at various points on the front especially in the region of Allies and Cerny. A strong enemy attack northwest of Bezonvaux was driven off after violent fighting. Enemy aeroplanes dropped sixty bombs in the region of Dunkirk in the evening of October 21st.

French Progress.

LONDON, October 22.
This afternoon's French communique says:—We attacked this morning in Belgium on the left of the British army on a front of a kilometre and captured all objectives. We made appreciable progress north of Voldoek and took prisoners. Our scout penetrated enemy line at various points southeast of St. Quentin near Minnejean farm in Pantheon region and at Tahure. Artillery duel continued to be very lively on the entire Aisne front.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)
(BY WIRE.)

Simla

Mesopot Operations.

Enemy Driven Back.

Across the Diahah.

SIMLA, October 22.
The General Officer Commanding Mesopotamian Expeditionary Force, reports that during the 18th, 19th and 20th October successful operations were carried out in the vicinity of Deltawa and Kizil Robat. Our column concentrated during the night of the 18th-19th took offensive on the following morning and an enveloping movement drove the enemy across the Diahah at a point north of Beloi Ruz and at Kizil Robat, where the Turkish forces destroyed the bridge and occupied the southern Hills of Jopol Hamrin ridge. Some prisoners were taken and also some wagon loads of ammunition.

TELEGRAMS.

"Our Day".

The Nizam's Letter.

SIMLA, October 22.

The Nizam of Hyderabad has addressed the following letter to Her Excellency Lady Chelmsford:—"I shall be glad if Your Excellency will be good enough to receive a general subscription of one lakh on my part towards this truly beneficent and praiseworthy object which you are so kindly promoting for the benefit of the British and Indian troops, serving in the field."

A Public-Spiritual Indian.

Offers Four Lakhs for Lady Hardinge Medical College.

SIMLA, October 22.

Rai Bahadur Seth Sarupchand, Hukem Chand of Indore, has offered a donation of Rs 4,00,000 to the Lady Hardinge Medical College for women, Delhi. In gladly accepting this offer, His Excellency the Viceroy expressed his warm appreciation of the Rai Bahadur's public spirit and generosity which will prove of greatest benefit to that valuable institution. His Excellency has conveyed his sincere congratulations to Rai Bahadur on his munificence.

Calcutta

Increase in Price of Dhovaties.

Bengal Government's Communique.

CALCUTTA, October 22.

The Bengal Government has issued a communique in regard to the rise in prices of dhovaties and other cotton cloth. The communique says:—"In this connection the Government have received memorials signed by the inhabitants from various parts of the province and his attention has also been drawn to the articles appearing in the daily press in which the cause of increase in the price of cloth has been attributed to the dealers holding up of stocks on the part of the wholesale dealer whose main object is to obtain higher profits. Her Excellency in Council has made enquiries into the matter and is satisfied that there is no adequate evidence of

Improper withholding of Stocks

in the hopes of illegitimate gains. It is no doubt the case that the present prices of dhovaties and saris are considerably higher than those prevailing before the war, but this is primarily the result of economic causes arising out of the war in particular and the great increase in the price of cotton amounting to nearly 300 per cent combined with the scarcity of tonnage. While the increase is to be regretted it is inevitable under the existing conditions and in regard to the present circumstances and the future requirements it is more than likely that drastic action towards a reduction in the existing prices would in the long run create a situation even more difficult than which at present obtains.

Congress and Mr. Montagu.

Invitation to Attend Sitzings at Calcutta.

CALCUTTA, October 22.

(Delayed in Transmission.)

At a meeting of the Bengal Provincial Congress Committee held this evening Mr. C. R. Das presiding it was resolved that the Chairman of the Reception Committee of the forthcoming session of the Indian National Congress should be asked to invite Mr. Montagu to attend the Congress sittings. It was also resolved that a deputation of 25 members of the Provincial Congress Committee would wait upon the Secretary of State and the Viceroy with an address and a scheme of reforms.

The panic with regard to the apprehended Hindu Moslem riots is growing less and less in Calcutta. The President of the Bengal Moslem League has issued an appeal to Moslems not to disturb in any way the harmonious relations between the two communities.

400 Bengali Soldiers.

Arrival in Calcutta.

To Proceed to the Front.

CALCUTTA, October 22.

A batch of 400 Bengalee soldiers who had just finished their training arrived here this evening and were received on arrival at the station by Lieutenant Quarry and other promoters of the Bengalee battalion movement. The soldiers who looked quite smart and in good form will shortly proceed on service.

Bombay

The Navy's Part in the War.

Rear-Admiral Gaunt Counsels Patience.

BOMBAY, October 22.

A dressing Blue Jackets on parade last evening Rear Admiral Gaunt, C. M. G., Naval Commander-in-Chief said:—"I have had much pleasure in inspecting you and congratulate you on your appearance. This completes my inspection of the personnel of the station at I have already inspected the ships in Mesopotamia. I have only one fault to find. There is everywhere a tendency to 'grouse', because people think they are not actively in it. Everyone wants to be always going over top, and it is not possible for everyone to be actively engaged. You are doing your duty out here with the aid of our brothers in the merchant service and our Allies and are as much shocking the life out of the enemy and killing him as the soldier at the front who is sticking in his bayonet. My staff and I came out from the Grand Fleet where the same feeling prevailed, but on this (Nelson's) Day we may remind ourselves that he had two years to wait before he could effectively deal with his enemy. The Grand Fleet had twenty months to wait for a rub at them at Jutland and has now done another sixteen without being able to get

at them. Coming out here we saw where the navy was actively engaged in the Suez Canal, saw how the blockade holds the Turks down in the Red Sea, and saw the ports at which so many of you were in action. At Aden we saw the Royal Naval air section with their balloon assisting our soldiers in observing. Up the Tigris we saw battle-scarred gunboats and heard of our engagement in which out of seven officers who went in only two returned unscathed. Coming down here it is a pleasure to see the ships companies looking so well, remembering that they have to battle against the air, as well as the Hun and that the former has claimed many victims. The Honorary Secretaries of the Navy League writing to the papers quoted Nelson's signal as 'Britain expects every man to do his duty'. One of the leading papers somewhat typically pointed out that the signal was 'England expects every man to do his duty'. But Nelson was a man of progress and no doubt had he lived in these days his signal would have read 'The Empire expects every man to do his duty.' For us, some of whom hail from Great Britain and Ireland, and some from the Overseas Dominions, it will be sufficient and we shall be happy before the last post sounds for us if we can say as Nelson said and with the same truth, 'Thank God! I have done my duty.'

Burma

Burma Legislative Council.

Ghee Adulteration Bill.

MAYMYO, October 22.

A special meeting of the Burma Legislative Council was held at 11 this morning at the Government House, Maymyo, in connection with Burma ghee adulteration Bill. The Hon'ble Mr. W. F. Rice, Officiating Lieutenant Governor presided, and with the exception of three all members were present. The President thanked the members for coming to Maymyo in spite of personal inconvenience and explained the reason for causing the Legislative Council to assemble at this time. The widespread practice of adulteration of ghee had recently come to notice and the need of putting a stop to the practice would be readily admitted. This was desirable not only on behalf of many private consumers most of whom were not in a position to protect themselves but also on account of the Government which supplied ghee rations to large numbers of military police and troops. It was very important that the Government should supply pure ghee but that was almost impossible so long as there was no effective means preventing adulteration. It was therefore proposed to introduce a bill to make provision in Burma for preventing adulteration of ghee and to refer it to a Select Committee. It was hoped the Bill might then receive final consideration at the hands of the Council on the 24th October.

The Hon'ble Mr. Webb in asking leave to introduce the Bill made a short speech.

The Hon. Mr. Jamal Points out some Practical Difficulties.

The Hon'ble Mr. A. K. A. S. Jamal in supporting the Bill referred to the great demand for ghee all over India and Burma and of its considerable increase in the last 50 or 60 years and of still greater demand owing to war when large quantities were sent to Africa and Mesopotamia. That had resulted in insufficient supply to meet all requirements and the people had started making ghee from grease and oil. The ghee made by that means was sold cheaply costing about 18 as against Rs. 38 to Rs. 45 for better stuff and those who would not afford to pay higher price used to purchase cheap stuff knowing it was not pure ghee. If the Council passed the bill nobody would be able to sell anything except ghee made of milk and the price would be prohibitive for all except the rich. Furthermore the speaker pointed out the cost to the Government would be three times greater than at present for supplying material to troops. At present forty lakhs of rupees worth of ghee came to Burma from India of which twelve lakhs worth was supplied to Government for military purposes. The Hon'ble Member went on to say that Burmans, Mahomedans, Europeans, native Christians and Chinese had no objection to using grease or oil. It was only Hindus who objected. The Council would therefore have to consider what poor class would suffer if ghee adulteration were entirely stopped. The question of adulteration of ghee had been going on to his knowledge some thirty or forty years ago when he was a lad. Since then people had been using that ghee without any deleterious effect. The question has now come forward so prominently on account of objections recently taken by the Marwaris in Calcutta. He thought that the Council must make provision for the people to use imitation ghee if they so desired. Otherwise great difficulty would arise.

The President pointed out Mr. Jamal's remarks would be dealt with by the Select Committee who would consider the Bill. Leave was given to introduce the Bill. It was also unanimously carried to refer it to a select committee with instructions to report by Wednesday. The Council adjourned to that day at 12 45 p.m.

Punjab

A Punjabi Moslem Gives

3 Sons to the Army.

His Patriotism Praised by Government.

LAHORE, October 22.

The following Press communique has been issued by the Punjab Government:—"A typical instance of the zeal and loyalty of a Punjabi has recently been brought to the notice of the Government by the Director of Public Instruction. The story might be paralleled many times over, but while it is impossible to chronicle all the devoted services of the Punjabis in the present war, it is fitting that on this occasion the public be informed of the sacrifices and efforts that are being made. M. Nizam Mahomed Qureshi, 5th Master, Government High School, Gujrat, has already given his three sons for military service, one in the Punjab Brigade Signal Section, one in the 24th Punjab, and one in the 33rd Mountain Battery. Not content with this he has obtained the enlistment of ten others, combatants and non-combatants, and he is still engaged in his spare time, in forwarding the work of recruiting in co-operation with the Commanding Officers of certain regiments, so much as one individual can do.

Mysore

A Railway Bridge Washed Away.

Owing to Excessive Rain.

BANGALORE, October 22.

A correspondent reports on the 20th instant in the 'Daily Post' a washaway in the Madras and Southern Mahratta Railway about a mile or two from Birur railway station. A bridge is said to have been washed away with other metaling. Later in the day, he states, passengers had been transhipped. Damage done to the bridge is serious and it is said it will take a fortnight to complete repairs.

His Highness the Gaekwar will be, as at present understood, the only distinguished visitor during the coming Khedda operations next month in Mysore.

Central Provinces

C. P. P. Congress Committee.

Mr. Dadabhoi's Conservatism Condemned.

NAGPUR, October 22.

At a meeting of the C. P. Provincial Congress Committee held yesterday a resolution requesting the Hon'ble Mr. Dadabhoi not to offer himself for re-election for the Imperial Council as he does not keep pace with the progress of the present political thoughts, and in case he goes, requesting the members of local Legislative Council to do justice to the claim of other candidates, was passed by an overwhelming majority.

The Neill City High School, Nagpur was closed until further notice for the open defiance of the school authorities by the students, and their firm determination to violate rules regarding their attendance at public meetings. The Neill City High School is a private institution with Government grant.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సభాస్థాయి సంఘ సభ:—
రాజ్ పు నవంబరు మాసమున, జరుగు ఆంధ్రప్రదేశ్ సభాస్థాయి సంఘ సభలో తామి క్రింది తీర్మానమును సుపపాదింప బోవుచున్నామని కార్యదర్శికి వ్రాసెను. ఆ సూచ్య నారాయణమూర్తి గారు చిత్రపురమునుండి వ్రాయుచున్నార. తీర్మానము:— హిందూ దేశమునం దంతటను వివిధ రాష్ట్రములందు సంచరించి భాషా ప్రముఖ రాష్ట్ర విభజనమును దాని ముఖ్యకర్తకలను గూర్చి మచ్చటించుటకు క్షుద్రుల చేర్పాకర బడిన వారిని సంఘముగా నియమింపవలెను. వార్యయములను సంఘమువారు భరింపవలెను. (1) భోగరాజు పట్టాభి సీతారామరావు (2) కొండ వేంకటప్పయ్య (3) ఆ. సూర్యనారాయణమూర్తి (4) వెంకటాద్రి సుబ్బరావు (5) పిల్లలవసీ ఆంజనేయలు (6) గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు.

మా మండలస్వామ్యాధికారి గారు నేటిదినము స్వామ్య వారుల గుమాస్తా లెవరును స్వామ్యస్థాన భవనములలోనికి వెళ్ళకూడదని ఖండితముగా ఉత్తరువు చేసెను. ఆ ఉత్తరువు నిష్పాదించి, కార్యకర్తలుగా బోధనాపరకముగా ఆనలులో నుండిన బొగుండునని తలచెను! ఒక స్వామ్యకాజు సెంటరులో దీక్షిత్ పాస్తి గాని, తన వశము స్థూలకముగాగాని నకలుకు దరిభాన్తు నేటిని యెడల వశము వచ్చుటకు తిరువతేక స్థూల మాసముకాలము పట్టుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములో వై ఉత్తరువు ఆమలులో నున్న యెడల నకలింకను శీఘ్రకాలములో పొందగలరనియు స్వామ్యవారుల గుమస్తాలకు వై ఉత్తరువు వల్ల నిండా సౌఖ్యమనియు నమ్ముచున్నాడను. (నెల్లూరి విశేషం)

అభినవభీముడగు కోడి రామమూర్తి నాయకుగారు:— ఈ నెల 16 వ తేదీని విశాఖపట్టణముందు స్వీర్జ్యమైన సంఘము వారిచే నామాలుతై వీరవారిసన్మానములనందిరి, సంఘము వారు నాయకుగారిని పుష్పమాలాలంకరతులజేసి స్వాగత పుత్రముల సెంగురిరి. వీరకారిచే సమాజమువారును సన్మానముల సొంగురిరి. ఆనంతరము నాయకుగారి మాత్రేంద్రిరి. మధ్యాహ్నము పురపతనమందిరమందు సభ జరిగెను. స్వీర్జ్యమైన సంఘము తరపున కొందఱుపన్వసించిరి. ఈసంఘమునకు కోడి రామమూర్తి స్వీర్జ్యమైన సంఘమని చేరిరి.

గోదావరిజిల్లా బ్రాహ్మణేతర ప్రథమ మహాజనసభ విక్రవోయ:— గోదావరిజిల్లా బ్రాహ్మణేతర ప్రథమమహాజనసభ యీ నెల 27-28 తేదీలను (శనివారం, ఆదివారం) విక్రవోయపురమున జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఈసభ యందు (1) బ్రాహ్మణేతరులకు సంబంధించిన విద్యా, సాంఘిక, వ్యవసాయ, రాజకీయ విషయములును (2) ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యములును (3) హిందూ దేశ మంతటాగిరి విజ్ఞాపనములగు విషయములను గూర్చి తీర్మానములు చేయుటను. మునిరెడ్డి నేతకటరత్న నాయకుగా రాహ్మణ సంఘాధ్యక్షులును చిల్లపల్లి కుమారరాజు బి.ఎ. గారు అగ్రాసనాధిపతిగా నుండుటకు అంగీకరించినారు. ప్రతినిధులకును ఇరివిజిల్లాల నుండి వచ్చు ఆహ్వానములను బహులు. భోజనసమయము ఆహ్వాన సంఘమువారు ఏర్పరచెను.

విరోధామహాసంగ్రామము

విమానములదాడి, వివరములు-నౌకాదళము పని

రీగా జలసంధి-జర్జను నౌకలు ముంచబడుట

రహ్యసంధి-వెట్రోగేడు ధితి

హిందూదేశము సిద్ధహము ప్రభువు.

(రైటరు ఏ.ఎస్.సి.)

ఇంగ్లండు

వైమానిక మంత్రివర్గము.

దొరతనమువారు వెంటనే వైమానిక మంత్రివర్గమును నెలకొల్పి వలసినదని "సండేయెస్సు" పత్రికయు, "అబ్జర్వరు" పత్రికయు వ్రాసినవి.

"సండేయెస్సు" పత్రికయొక్క లాన్సెట్ యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. పార్లమెంటువారు వైమానిక మంత్రి వర్గము నెలకొల్పి ప్రకటించినంతనే చర్చిలుగారు దానికి మంత్రిగా బ్రహ్మాంధిని అతనియనుచులు నమ్ముచున్నారు. జనరలు స్ట్రెట్టుగారికి విశేష కాలము వరకుండ గలరా లేదా మనసంగతిమీద చాల నాధార పడియున్నది. ఈలోక చర్చిలుగారు ఆయుధసామగ్రి మంత్రివర్గమును బాగవూకతో నెలకొల్పి జూచుచున్నారు. వ్యవసాయ యంత్రాధికారి ఎఫ్. ఎఫ్. జిట్టిగారిని వారు తొలగించిరి. యుద్ధ యంత్రసామగ్రి డైరెక్టరుజనరలు ఏ. జి. ట్రెన్షుగారిని గూడ వారు తొలగించిరి.

చర్చిలుగారు ఆయుధసామగ్రి మంత్రివర్గమును విడువ నొల్లనని "వీక్లీ డెస్పాచ్" పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

నౌకావర్గమువారు జలాంతర్గాములమీద

దండెత్తుట.

లండను, అక్టోబరు 21:—జలాంతర్గాముల ధ్వంసమొనరించుట కెట్టి ప్రయత్నములు గావించబడుచున్నదియు తెలియజేయుచు నౌకావర్గమువారు మనోరంజకముగ వృత్తాంతమును నివేదించిరి. రక్షకవిమాన మొకటి ఒక స్టీమరును దూరమునందు యుండెను. అట్టివారు టార్గెట్తో కొట్టబడెను. కాని నౌకావర్గమునందునుటకు నీలగలిగి యుండెను. అంతనా సంరక్షక విమానము దాని కొరతను ప్రకటించుచు మీద నెగురుచుండెను. ఇంతలో నది కొంత దూరమున జలాంతర్గామి కొడలు మీది కెక్కుచుండుటను జూచెను. ఆ జలాంతర్గామి మరయొక గుండును వేయుటకు బ్రహ్మాంధిండుటను గనిపెట్టి ఆ సమీపమునందు యుద్ధనౌకలకు సంజ్ఞ వేయుచు నది దానిమీదికి దిగును. జలాంతర్గామిలోను మునుగజూచెను గాని కార్యము లేకపోయెను. రెండు గుండెలపై దానిమీదపడెను. పిచ్చుట భయంకరముగ చప్పుడు విననయ్యెను. సమద్రమంతయు నూనె మురుచుయ్యెను. ఈ విమానమే మరయొక జలాంతర్గామి నెదిరించెను. అభిలషించిన ఫలితములు నిర్దించినవి.

మరయొక జలాంతర్గామి.

నాయుభారము బాగులేకుండుట జూచి మహా ధైర్యముతో నొక స్టీమరు నెదిరించి దాని వెంబడించి పోవుచుండెను. ఇంతలో నొక విమాన మీ సంగతిని గనిపెట్టి గమద్రమున జొచ్చి జలాంతర్గామి ననుసరించుచు గంటకు 90 మైళ్ల వేగ గమనమున బోయి దానిమీద గుండెలు క్రేచ్చెను. పెద్ద చప్పుడు వినబడి పిదప సమద్రమంతట పెద్ద పెద్ద బుంగులు రాసాగెను.

సంరక్షక యెడ సహాయముగ బోవుచుండిన ఒక క్రేటిఫుయెడ టార్గెట్తో కొట్టబడియెను. నష్టము గలిగినప్పటికి దిగునుగలేదు. సంరక్షకపు యెడ శత్రునౌక కొఱకు వెనకును నీ జలాంతర్గామిని జూచెను. చూచినదియు తడవుగ తుపాకుల కాల్చి దాని ముంచివేసెను.

నావికా స్వచ్ఛంద సహాయ దళాధికారి యొక నౌక మోటారు నౌకలో ప్రయాణము చేయుచుండెను. శత్రువుల చిరుతనౌక యొకటి గన్పించెను. కాని గాని ప్రయాణ విమరుండుటవలన దాని ముంచివేయుటకెన్ని ప్రయత్నముల సాగించినను ఫలము కాలేదు. చీకటి క్రమ్ముచున్నది. తడవుచేసిన నది తప్పించుకొని పోవును. అందుచే ధైర్యముచేసి యతడు తననౌకను వలయుంత సమీపమునకు

తెచ్చి అచ్చట బుడక పెట్టి దానిమీదబడి ముంచివేసెను. ఇది చాల యసాధారణమైనపని. ఆనౌక యిండుకంత ప్రయత్నము గావించిన నాయుద్యోగి జీవితము పూర్తియై యుండెడిది.

లండను నగరమునందు బ్రాఫెల్లరు దినోత్సవము మహా సంతసముతో నిర్వహింపబడెను.

బీసెంటుగారిని విడుచుట.

లండను, అక్టోబరు 21:—బొంబాయి దొరతనము వారుగాని, మధ్యరాష్ట్రముల దొరతనమువారుగాని బీసెంటుగారిని విడుదల చేయనిచ్చగించున సంగతి తనకు తెలియదని మాంపేగుగారు ప్రజలముందరమున చెలిపిరి.

శత్రువైమానికపు దాడులు.

లండను, అక్టోబరు 21:—గతశుక్రవారము నాడు మరణించిన 27 గురియందును 7 గురు దుశాణమువద్ద నుండగా చంపివేయబడిరి. నగరమునకు సమీపమున దొక గ్రామమున నొక బొంబు పడి మూడు ఇండ్లు తగులబడినవి. 13 గురు మరణించిరి. అందు 8 గురు ఒకేటటుంబమునకు చెందినవారు. ఒక తల్లియు, నిద్రలుచుగపిల్లలును నలుగురు ఆడపిల్లలును, ఒక చంటిపిల్లయుని హతులైరి.

మరియొక బొంబు మరయొక గృహమును నాశనమొనరించెను. అగృహమునందొక కొట్టుగదిలో 15 గురు మనుష్యులు దాగియుండిరి. కొన్ని గంటలకాలము విశేషముగ శ్రమనొందిన పిదప వారు సంగ్రహింపబడిరి. ప్రధానమంత్రిగారు నిన్నటి దినమున బొంబులుపడిన స్థలముల జూడబోయిరి. లండను నగరమునందు ఆస్తుల కంతగా నష్టముకలుగలేదు.

ఇండు గమనింపదగు ముఖ్యార్థముకొకటి గలదు. వైమానికులు వచ్చి లేచిపోవువరకును అనేకమందికి ఈదాడుల సంగతి తెలియనే తెలియదు. లండను నగరము దొక పీథిలో నొక బొంబు పడెను. ఆచటివా రెవ్వరును విమానములు వచ్చుచప్పుడే వినలేదు. అందువలన బొంబు ఎట్లు పడినదియు వారలకు మిగుల ఆశ్చర్యముగ నుండెను. విమానవిధ్వంసకుల ఫిరంగు లేల యూరకుండిననది జనులు విశేషముగ తక్కించుకొనుచున్నారు.

నౌకావర్గ సహాయము.

బొంబాయి, అక్టోబరు 21:—20 వ తేదీ నాటి నాయుకలము నౌకాదళ సర్వసేనాని రేరు ఆధ్వర్యముగాంట్టు సి.ఎం.జి. గారు "బ్లూజేకెట్టు" టైనికుల కొక గంభీరపన్యాసము మొనరి అందెట్లు చెప్పిరి: మిమ్ముల పరిక్షింప తలస్థించినందులకు నేనెంతయు సంతసించుచున్నాను. మరియు మీ రింతయంది ఈ విధమున వచ్చినందులకు మిమ్ము భిన్నందించుచున్నాను. నిన్నటిదినము నేను మొసపోమేమియా యందలి ఓడలన్నిటిని జూచియున్నవాడ నగుటచే నిచ్చట మిమ్ముల పరిక్షించినంతనే నాపని పూర్తి కాగలదు. ఒక్క తప్పదము మాత్రము నాకు కన్పించుచున్నది. టైనికులందఱు నుత్సాహముతో యుద్ధ మొనరింపకు న్నారని ప్రజలందురేనో యని కొంతమంది గొణుగు కొను చున్నట్లున్నది. ప్రతి వారును ఉన్నతస్థానమునకు బోవలయు ననియే తలంతురు. ప్రతివారును మెప్పు వడయునట్టి స్థాన ముండుండి యుద్ధము చేయుట పొసగ నేరదు. వర్తకనౌకలం గుండు మన స్నేహితుల సహాయముక మీరిండుట మీధర్మమును నిర్వహించుచున్నారు. మన మిత్రమండలి వారును మీవలెనే శత్రువుల జంప నియోగింపబడకుండ నచటచట నేడియో పనిచేయ నియోగింప బడినందులకు మెచ్చుకొను చున్నారు. నేను "గ్రాండుఫ్లీటు" నుండి వచ్చుచున్నాను. అచ్చటగూడ జనులిట్లు యభిప్రాయమున పొందుచున్నారు. కాని నెల్సనుగారి యుత్సాహవలన మగు ఈ ముదినమున నెల్సనుగారు శత్రువులను

తగిన రీతి నెదుర్కొనుటకు రెండు సంవత్సరముల కాలము వేచియుండెనని మీ రెఱుంగవలయును. జట్టుండువద్ద యుద్ధచేయుటకు పూర్వము "గ్రాండుఫ్లీటు" 20 మాసములు కాచుకొనవలసి యుండెను. వారి మీదికి బోకుండనిప్పటికి 16 మాసముల నది గడవెను. ఇక్కడికి వచ్చిన పిమ్మట "నూయజు" కాలువనందెనుట నౌకాదళము విశేషముగ నుపయోగింపబడినదియు మేము గాంచివారము. మఱియు ఎట్లు సమద్రమున తురమ్మలెట్లు ముట్టడింపబడినదియు మేము జూచివారము. మీ రెంత ధైర్యముతో పనిచేసినదియు మేము చూచుట జూచివారము. ఏడెను వద్ద "రాయలు" నౌకా వైమానికవర్గము మా కొనరించిన సహాయము మేము గుర్తెగియున్నాము. ఇవటికివచ్చి ఈనావికా వర్గములన్నియు నింత యుత్సాహముతో నుండుటకు గాంచుటకు మాకెంతయు సంతస మగుచున్నది. నౌకావర్గ గౌరవకార్యదర్శులు పత్రికలకు వ్రాయుచు "ప్రతి మనుజుడును తన ధర్మమును నిర్వహించునని బ్రతుకు తలచుచున్న"దని నెల్సనుగారి వాక్యముల నుదహరించిరి. ప్రధాన పత్రికలలో నొకటి నెల్సనుగారి క్కాలమునకు దగినట్లుగ నట్లు పత్రికగాని యిప్పటివరకును బ్రదికియుండినవారు నిరంతరము మానసిక వైచిత్ర్యములందు వృద్ధి గాంచుచున్న వారలలోనివారగుటచే "ప్రతిమనుజుడును తన ధర్మమును నిర్వహించునని సామ్రాజ్యము తలచుచున్న"దని వ్రాసియుండునని మాచించెను. గ్రేటు బ్రెటునుండి కొందఱును, బర్లండునుండి కొందఱును, వలసదేశములనుండి కొందఱును గలసియున్న మనకా మాట జూలను. నెల్సనుగారివలె "వైమనుకు వందనములు నాధర్మమును నేను నెరవేర్చితి"నని మనలో నందఱును ననగలుగుట సంభవించెనేని మనము సంతోషము నొందగలము.

బ్రిటిషు డిప్యూయరుల ముంచుట.

లండను, అక్టోబరు 20:—నావికాధికారు లిట్లు తెలియజేయుచున్నారు. "మేరీరోజు" "స్టాంగుబో" అను బ్రిటిషు డిప్యూయరులు, రెండు జర్మను సాయుధపునాడి నౌకల రెండింటిని బుధవారము నాడెదిరించినవి. చిట్ట చివరకని రెండును ముంచివేయబడినవి.

సిడెనుహాము ప్రభుని యభిప్రాయము.

లండను, అక్టోబరు 21:—నౌకాదేయెట్లుకాయందు సిడెనుహాము ప్రభు విట్లు వ్రాయుచున్నారు.—హిందూదేశమున వ్యవస్థ గంభీరమై మిగుల నేర్పుతోడను శృద్ధతోడను పరిష్కరింపబడవలసినదై యున్నది.

దేశమునహాజన మహమ్మదీయ మహాసభలు భారత వర్ష ప్రాతినిధులు టై సెంటుమ్మును విడుదలచేయుట ఆరాజక సంస్థాపనమున కొక సోపానమైయున్నది.

మత వివక్షతలను రుదముట్టించుటయే భారతవర్షమునకు చాల ప్రాధాన్యము. దేశభక్తు లిదమయమున పరిశ్రమ విశేషముగ జేయవలసియున్నది. స్వాధ్యపరమై రాజకీయాం దోళనమును జరుపు స్వల్ప సంఖ్యాకులగు రాజకీయ వ్యాపారస్థులలో నిట్టిదేశభక్తు లుండజాలరు. ఈ తరగతివారు ప్రజాప్రతినిధులు కారు. ఇందులకు తార్కాణముగ సిడెనుహాము ప్రభువు ఇండియా రక్షణ సేనోద్యమమును పొందుపరచెను. ఆంగ్లయుద్ధరంగముల పీరులై కొన్ని భారతీయులు పోరాడుచుండిరి గాన నిదటి విద్యాధికులు హిందూదేశ పరిపాలనమును తమవక మొనరింపవలసినదని గోరుట యుక్తియుక్తముగ నుండుటలేదు. యుద్ధభూమియందుండిన భారతీయు లీవాదమును, సహింపని యివట వేరవక్కాణింప నగత్యములేదు. హోమురూపలచే నేర్పురపవడిన సంస్కరణ విధానమునెడ ససంతృప్తులగువారనేమట భారతవర్షమున కలరు. హిందూదేశమున సంస్కరింపవలసిన యంశములు, విశేషముగనున్నవి. రాష్ట్రములను క్రమక్రమముగ పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యములయందు దభివృద్ధి నొందించుట, భారతీయులకు పాలనా కార్యములయందు నియోగించుట, మున్నగు ననేక మగు సంస్కరణముల జేయవలసియున్నది. స్థానికపరిపాలనము, మ్యానిసిపాలిటీలు భారతీయుల యాజమాన్యము క్రింద నుంపవచ్చును. గ్రామ పంచాయతులను నెలకొల్పవచ్చును. విద్య నభివృద్ధి నొందించుటయు, విద్యాపద్ధతులను సంస్కరించుటయు జనగవలసియున్నది. ఈ సంస్కరణము లన్నియు జరిగిన పిమ్మట భారతవర్షము ప్రతినిధివర్షములలో గూడిన స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యమును పొంద నర్హమైయుండును. ప్రస్తుతపు టాండింజన మకాలమే గాక, భారతవర్ష శ్రేయస్సునకు భంగకారియై యున్నదని సిడెనుహాము ప్రభుని తలంపు.

జెప్తిన గాడులు.

లండను, ఆక్టోబరు 22:—ప్రజల మందరమున ఇంగ్లండు కార్యదర్శి కేపుగా రిట్లు చెప్పిరి.—19-వ తేదీ నాటి జెప్తిన గాడిలో పది కంటే సభిముగ జెప్తిన న్నవి. అందులో నైదు తామసకొనిన చోటునకు బోలేక పోయినవి. అవి జేశమున కించుకయు నష్టము గల్గిన లేకనే లేచిపోయినవి. లండను నగరమును సమీపించిన 5 దింటిలో నాగుల సంరక్షక పంతుల నాట తేకుండినవి. అయినక డెట్లినో లండనునందు ప్రవేశించి మూడు బొంబుల వేసెను. దాని ఇంజనులు కొట్టివేయబడెను.

మన విమానములు మీది కెగసినవి గాని వాయుభారమేమి బాగులేకుండుటవలన లాభము లేకపోయెను. అయిన నా లగు జెప్తినలను మాత్రము పరాసువారు నేలకూల్చి గని తెలియచచ్చినది. (ఉత్సాహము.)

తక్కినవాని సమాచార మంతలోనే రాగలదు. పరాసువారి నివృత్తియును వారి వైమానిక పుష్కలము లెంతయు ప్రశంసనీయుములు. (ఉత్సాహము) అయినను జెప్తినలు పగటిపూట ఇంగ్లండులో కంటే చాల తక్కువ ఎత్తునండియే పోవుటవలన బ్రిటిషువారి విమానవిధ్వంసక వర్తమువారిని గర్హించెదగదు. ఈ క్రూరకార్యమునకు పృథ్వి జర్మ్యుల పట్టణములమీద బొంబులను వేసెదమని దొరతనమువారు తమ యభిప్రాయమును తెలియబరచిరి. ఇదివరకు బ్రిటిషువారపై డేరెండుమాట్లాడుల దండెత్తిరి. జర్మ్యులు తమ దుండగముల విడువవంతవరకు దొరతనమువారిట్టి దాడుల గానింపక మానరని సభివారు నమ్మవచ్చును.

శ్రీ రాజ దంపతులు.

బొంబులు పడిన స్థానమును జూడర్పించుట. లండను, ఆక్టోబరు 22:—బొంబులు పడిన స్థానమునకు బోయి నిన్నటి దినమున శ్రీ వారలు గానుపడిన వారలతో గంటన్నర కాలము ముచ్చటించిరి.

ప్రాస్తు

అస్ట్రేలియాను ముట్టడించుట. లండను, ఆక్టోబరు 21:—జర్మనీయు లిట్లు ప్రకటించి యుండిరి. సముద్రమువ్యాపక అస్ట్రేలియా ముట్టడింపబడినది. వాక్యానియను, బ్రేయిలకు నడుమనగు కేరంబులు తీవ్రముగా కాలవడును.

అంగ విమానదళములు.

బొంబులను వేయుట. శత్రు యంత్రములు 18 ధ్వంసపగుట. లండను, ఆక్టోబరు 21:—హుస్సలు హాయిగు గా రిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— మంచుచే నావరింపబడి యున్నను లెక్కజేయక మా వైమానికులు సామ్రాజ్యకై న వాయువ్యభాగమున నొకటన్న బొంబులను వేసిరి. అందు వలన చాలబోట్ల పిప్పంటు కొని కొన్ని స్థలములయందు భయంకరమగు ధ్వని విసవచ్చెను. శత్రువుల వేగు విమానములు పెక్కులు ముమ్మ నెదిరించెను. వీటిలో నాలిగిటిని పడిగొట్టి తిమి. ఒకటి తిప్ప మా విమానము లన్నియు మరలినవి. గత శని వారమునాడు గారుట్రోడు, రూలర్సువిమానశాలల వైనను, కార్తిమాన్యు స్ట్రేమువైనను, 238 బొంబులు వేయబడినవి. రూలర్సువిమానశాలల వైన కొండవై నుండి బొంబులను వేసియున్నారు. బాంబొకటి జర్మనీయుల విమానమువై బడి విమానము ముక్కలొనర్చెను. వైమానికుల వైనను, విమానము ల వైనను వైనుండి మనభీరంగుల బ్రయోగించితిమి. మెయిను వెలు గ్రామపరిసరమున యుద్ధ మొనర్చుచుండిన మా వేగు విమానములు కొన్ని, శత్రువిమానముల నేడిటిని గూల్చెను. ఇం డెలువన్స్ట్రేవు విమానశాలల, రైలుస్టేషను, కూర్చెవిమానశాలలవై నొక టన్ను బొంబులు నిన్నటిరాత్రి వేయబడినది. పగటియందు మొత్తమునై 18 జర్మనీ విమానములు ధ్వంస మొనరింపబడినవి. మా విమానములు 8 గానవచ్చుట లేదు.

విగ్రాండు సైనికులు ముట్టడించుట.

లండను, ఆక్టోబరు 21:—విగ్రాండు సైనికులు క్రోయి నెల్లు ఈకార్యభాగమున ముట్టడిపి శత్రువులను గొందర బంధించి తా మెట్టి నష్టములను బొందక యెదిరించిరి. పోలిగను అరణ్య ఆశ్శేయభాగమున మా కావలి వైద్యములు వైరిసైనికులు 12 గను బంధించిరి. గంగమున దండటను ఇరువీడుల వారొండొరులవై భీరంగులుగాల్చుకొనచుండిరిని హాయిగు గారు ప్రకటించిరి.

జర్మనీయుల పిండి యొకర్చుట.

లండను, ఆక్టోబరు 21:— అంగ్లేయుల ప్రధానస్థానముల నుండిన రైటు విలేజుకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.— రాత్రింబగళులాంగ్ల భీరంగిదళములు జర్మనీయులను పిండిజేయుచున్నవి. జర్మనీయులకీ భీరంగదళముల వలన సభికనుగుబాధ కలుగుచున్నట్లు నేకమార్గముల గానవచ్చుచున్నవి. జర్మనీయుల వైద్యములు వైతిక సంపత్తిని గోల్పోయి యున్నవి. తత్కారణమున వారు తమ తమ గోళేరంగమున క్రొత్తసేనలను పయోగింపవలసి వచ్చుచుండెను. సైనికులు వరుసగ నేడైనములు అంగ్లేయుల భీరంగిబావులకు గురియైయుండి రనియు, అన్యులను నానైనుల కభైర్యము గలిగెననియు జర్మనీ సైనికోద్యోగి వ్రాసికొనిన లేఖ మా చేజిక్కినది అంగ్లేయులు నాలుగుదినములలో నేడు డివిజనుల వైద్యముల దగ్గమొనర్చిరిని జేరొక లేఖ నందు వివరింపబడియుండెను. కైజరుయొక్క యెన్నిక సేనలన్నియు యుద్ధ తీవ్రతను సహింపజాలని వ్యవస్థయేపడినది. స్థాండర్సు పక్షతీ పంతులను స్వాధీనపరచుకొన నాంగ్లేయులు దృఢ మనస్కతతో బోరాడుచుండి రనియు, తత్కారణమున జర్మనీవారి సేనలు వారిధాటి కోర్కెజాలక యున్నవనియు జనరలు ఆర్థె కూనుగారు వ్రాయుచున్నాడు.

వైమానికులు వచ్చిన మార్గము

స్వారిసు, ఆక్టోబరు 22:—జెప్తిన యల్లరిగాండ్రును బాచి ప్రాన్సు చాల సంబోషించినది. ఇంగ్లండువారికి బోయిన పసునొకండు జెప్తినలలో నైదు ప్రాన్సునందు గూల్చబడినవి. తక్కిన వెక్కిడగూలినదియు తెలియకున్నది. మొట్టమొదట పివి ఇంగ్లండు ప్రాన్సుల రెండింటి మీద బొంబులను వేయ బయల్పడెదనని తలంప బడినది. కాని విమానములలో గుండ్లులేకుండుట జూడ నవి ఇంగ్లండునుండి తిరిగి వచ్చుచున్నవను సంగతి స్పష్టమయ్యెను. వారు తలచి తలంపు గ ప్రాన్సుజేశమును జేరిరి. మాకు జెప్తినలు తిప్పించుకొని నట్లు గన్పించుచున్నది. మిగత విమానములు తెల్లవారుజామున జూడబడి భీరంగులచేతను విమానములచేతను తమను బడిది ఒకటి వెంటుకై మొటువద్ద 18,000 ఆకుగుబయెత్తునక గసి తిప్పించుకొన ప్రయత్నించెను గాని దాని ప్రయత్నము వృథామయ్యెను. దాని చుట్టును చుక్కలు చుక్కలుగ జేయబడిన కవము లయింపబడి యుండెను. తక్కినవి దానిచేత క్రింద పడిపోయెను. దాని ననుసరించియుండు చిన్న విమానములు రెండు బలవంతమున బోల్సోనీమాంటిగ్ని లీరాటులవద్ద నేలకూల నేయబడినవి.

మొదటిదానియందుండు వారలు పట్టుకొని బంధింపబడిరి. రెండవది యెట్లనో యొక చెట్టునందింబుకొనియెను. దానినుండి 16 గురు క్రిందికిదిగిరి. పిమ్మట జెప్తిన నలుగురితో వైతెగసిపోయెను. ఆ జెప్తిన చెడిపోయినదని నమ్మబడుచున్నది. నాల్గవది హెర్మిన్ వద్ద దిగినది. 5 వది సాయంకాల మయిదు గంటలప్పుడు ప్రెజుగూనుదాటి పిమ్మట మధ్యదరా సముద్రమీది కెగసిపోయెను. కంటికిగడకుండపోయెను. తక్కిన విమానములగుర్చి ఇంతవరకేమియు తెలియలేదు.

ఫ్రెంచి ఛోబరు.

స్వారిసు, ఆక్టోబరు 10:— దొరతనవారు జేశమునందును, బతుకుతు గావించిన విధానమేమియు బాగులేదని ప్రజాస్వాతంత్ర్యవాది ఒక తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టెను. సాంఘిక వాదిదాని బలపంచెను. మొన్నటి గారెండులకు తగినప్రశస్తి త్రరము నొసగుచు దొరతనము వారి యిబ్బందుల నన్నిటిని అందుచుభ్యముగ సరఫరాలు వస్తు సానుగ్రులను సజ్జించుటలోగల శ్రమలను విశదపరచుచువియె యాకస్మికముగ దొరతనమువారి కాటంకము గలిగించినది. యుద్ధ ఫలితము మొట్టండినను, ఆత్మేకు లారేయును లిచ్చివేయబడు వరకును యుద్ధమును జరిగించుటకు ప్రాన్సు నిశ్చయించుకొనినదని ప్రాన్సు యుద్ధోద్దేశముల నన్నిటిని వివరించిరి.

ఛోబరునందలి వివాదము ఆచుకొనినంత తీవ్రముగ లేదు. ప్రతికారనాయకు లెవ్వరును మూట్టలేదు. మొన్నటి గారు మంచి దృఢత్వమును చాకచక్యమును గన్పించిరి. యుద్ధయంత్రి గానుండు తన స్థితిని బాగుగ దృఢపత్రియు గావించుకొని యెను. సభికులలో ననేకు లొకేమధిప్రాముగు గలిగియుండి నను నాప్రాప్తికలు మాత్రము యంత్రిగ్గమున మరల బాగుగ నేగ్గురుపడునని ఆశించుచున్నవి.

శత్రుసేనల నోడించుట

లండను, ఆక్టోబరు 11:—నిన్నటిదినమున సనేకస్థలములయందు ఆర్టిలరీ దళములు బోరాడుకొనినవి. ఎల్లెను, సెర్వి ప్రదేశములయందు డి యుద్ధ మతితీవ్రముగనుండెను. బెజాను నోరు వాయువ్య భాగమున శత్రువైద్యములు ముట్టడించి, భీకరముగ పోరాడి గూడిపోయెను. నిన్నటి సాయంకాలమున డెన్విర్కు మండలమున వైరులు 60 బొంబులను వేసిరిని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

లండను, ఆక్టోబరు 21:— జర్మ్యు లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:— హాత్యార్థ వనమువద్ద భీరంగి యుద్ధము దట్టముగ నున్నది. వెళ్ళేందెయిలీవద్ద గూడ తీవ్రముగ నున్నది. ఘెటా వెల్లు, జాన్సూడిలకు చుట్టును, సాయుసమున కాగ్నీయమును గూడ భీరంగి యుద్ధము తీవ్రముగ నున్నది.

మ్యా

రిగా వ్యవస్థ

లండను, ఆక్టోబరు 22:—ఈజిప్టు, మానుచీవులు శత్రువుల వశమై యున్నవి. బురద నేలలు మున్నగు నాటి మూలమున డేగొడియందు జర్మనీయుల యుద్ధకార్యముల కంతరాయము కలుగుచుండెను. మానుసవుండుననుండు యుద్ధనౌకలు మున్నగు నవన్నియు ఫిన్లెండు సింధుకాఖా ముఖమున చేర్చబడినవి. శత్రువు లీ సందర్భమున నెదిర్చిరి. గాని కార్యములేక పోయెను. రీగాసింధు కాఖాయందు 19-వ తేదీ వ్యవస్థ వైతియన నుండెనని మ్యా వారు ప్రకటించిరి.

డేగొడిని నాక్రమించుట.

లండను, ఆక్టోబరు 21:— జర్మనీయుల నాయువార్త యిట్లు తెలియ జేయుచున్నది.— డేగొడిల మానుచీవునను నున్నది. ఈచీవునై న నేకమందిని కైచిల నొనర్చితిమి. షిల్డా వ్యిషమునుగూడ నాక్రమించితిమి. మ్యావారి నౌకాదళములు మానుసవుండును వీడినవి. స్థావు మున్నగు తిప్పపట్టిననౌకల గొన్నిటిని వీరువిడచి పోయిరి.

ప్రిలిమినరీ పార్లమెంటుసభ.

ప్రధానమంత్రి రిజ్జి ఫి. వెట్రొగ్రాడు ఆక్టోబరు 21:— ప్రలిమినరీ పార్లమెంటు సభాప్రారంభమున ప్రధానమంత్రి యిట్లునుడివెను:—కాంతి నవేక్షించుచున్నను మన్యవా రెన్నడును బలవంతముగ లొంగిపోరు. సమావత్వము సామ్రాజ్యత్వ భావముకు భిన్నగుగు పాలనానూత్రముల నవలంబింప వీలులేదు గాన వర్తమానమున పాలనా కార్యములయందు లీ శేషమగు కష్టము కలుగుచున్నది. గనుక వివిధపక్షములవారందరేకమై, యిటీవలప్రబలిత ఆరాజకము నణగిచ్చి క్రొవలయును. ఈయరాజకమును వృద్ధిపొందనిచ్చినయెడల ఆర్థికములయందు సంగ్రహావస్థ యేర్పడునని నమ్మము విశ్వసింపవచ్చును. దొరతనమువారిదివరలో మొనర్చిన యత్నములు ఆరాజకము నణగజాలక పోయెను. వైద్యమున కాహారపదార్థముల సరఫరా నానాటికి కష్టమగుచున్నది. ప్రజలకు సైనికుల పోషింప విద్యుత్తపర్యము, గనుక ఆహారాదిపదార్థానిర్యాణమును వీరు జరుపుదు నని వైద్యము లెరుదుచున్నవని కెరెకస్మి గారు నుడివిరి.

వెట్రొగ్రాడు వ్యవస్థ

ప్రతికల హెచ్చుకలు. వెట్రొగ్రాడు, ఆక్టోబరు 21:— రీగా సింధుకాఖాయందు డిటీరల నడిచిన సమాచారము కకు గాంభీర్యము. జేశమును సుంక్షించుకొని మన బలమునంతయు కేంద్రీకరింపవలయును. వెట్రొగ్రాడు పురుషునకు గల మార్గముల నన్నిటిని నౌకాదిభ్యులు కానుకత్తుల గాపాడును. ఒకానొక లేచిని వైనికుల లందరును తమ కంధకములను విడిచి పోవుదురని కొందరాంధోళన కానులు కదంతులు పుట్టించుమిండి. ఈకార్యముల సత్వములని శిక్షరంగమున జనరలు చెర్రిసాన్ గారు ప్రకటించిరి. తక్షణమే నగరమును వీరు నవసరములేదనియును, మెల్లగ పురుషుని వీడవచ్చుననియును కెరెనస్మి గారు. తలంచుచున్నారని ప్రతికలు వ్రాయుచున్నవి. నవంబరు మాసపురకు పక్షమున దొరతనము మాస్కోగగమునకు మార్గబడునని బోర్సు గజెట్టునకు తెలియవచ్చెను. యంత్రాలయములు సైనిక పాఠశాలలు అప్పుడే మాస్కొనగరమునకు చేరుచున్నవి.

రువ్వను జలాంతరామి.

లండను, అక్టోబరు 22:—రువ్వను కొట్టు ప్రకటించుచున్నారు. రువ్వను యంత్రాకముల మూల సౌండునకు తుల్యముగా జాగ్రూకతతో గాపాడుచున్నది. రీగా కమిషన్ కాఖండలది యంత్రములలో మా జలాంతరామి యొక్క శత్రుసాకాదశము వెలిరింది శత్రువుల “డెడ్ నాలు” మీద రెండు గుండ్లను వేసినది. కాని శత్రువులు విశేషముగ తుపాకులను గాల్పుటకులను నదిలోనికి మునుగవలసివచ్చెను. చుగల నది, శేచిచూచునదికి దూరమున శత్రువులసౌకర్యముండి పొగలెగయుచుండెను. అది డెడ్ నాలు వలెనే గన్పించెను. సామగ్రిపట్టుకొనిలో నొక దానిగూడ నదిముంచివేసెను.

అక్టోబరు

నేర శాసనము

పీకాగో, అక్టోబరు 21:—హిందూదేశమున విప్లవమును లేవదీయ గట్టజూపకమును మున్నగువారలకు తుట్టులు పన్ని యున్నారని నేరాగోపణ మొనర్చబడెను. ముద్దాయిలు దోషులని తీర్మానింపబడెను.

హిందూదేశమునం దల్లరిజేయ బ్రయత్నించుట.

వికాగో అక్టోబరు 21:—అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములనుండి హిందూదేశమునందల్లరుల గలిగింప బ్రయత్నించుచున్న గుప్తీయశాకబునుగాను వారి మిత్రులు ముగ్గురును పట్టుకొనబడి విచారించబడుచున్నారు. హిందూదేశమున విప్లవోద్యమములనుజరిపే ప్రయత్నించుచున్న బ్రిటిషు ఉద్యోగస్తులనందఱి సెక్కిమారుగ చంపుటకు తీవ్రములు జరుగుచున్నవి.

లండను, అక్టోబరు 21:—ఉర్దూ గ్వెస్ట్ డెంటుగారు, గ్లాస్ట్రోక్రాయిజరుకెప్టాను గారి నాడరించిరి.

రుమేనియా

రుమేనియా రాష్ట్రపు పరాక్రమము.

పరాసుచుత్రి ప్రశంసించుట.

ఒడెస్సా, అక్టోబరు 21:—పరాసువారి పంత్రి యిటుకు పిచ్చేసెను. ఉపన్యాస సందర్భమున నాతడిట్లు చెప్పెను:—కనుకూలముగ తమ పాలకవ్యమును బుఖారెసులో ప్రతిష్ఠింప జర్మనీవారు మాజ్డేయానుండి రుమేనియావారి వైశ్యముల వెడలగొట్ట యత్నించిరి గాని రుమేనియావారి వైశ్యములు ద్విస్థాపనములతో బెసరేబియాను రక్షించుచుండెను. రుమేనియాలో తా మాక్సిమిచుకొనిన భాగమునందు బల్గేరియనులను, జర్మనీయులను కడు దుర్మార్గులై వర్తించుచుండిరి. కనుక బుఖారెసులోని జర్మనీవారియెడ సానుభూతి గల రాజనీతిజ్ఞులు గూడ ఎవ్వరివారితోడి సంధి నిచ్చుగింపరైరి. మాజ్డేయాలో కఠవుకెట్టినట్లున్నది. కనుక తక్షణమే సప్లయల యర్జుములయందు గవ్యావారు చరింపనగును.

టర్కీ

తురుష్క-రాజ్య వ్యవస్థ

లండను, అక్టోబరు 22:—ఏథెన్సు నుండి యిట్లు తంత్రి వార్త వచ్చెను:—తురుష్క రాజ్యముందలి వ్యవస్థ గంభీరమయ్యెను. ఉదారభావులు, మరుగుల లగు తురుష్కులతోడ బహిరంగముగ సహకారము గలిగి యుండిరి. కనుక ఎన్నగు పాపాగారి స్థితికి భంగము కలుగునట్లున్నది. ప్రజలయొత్తిడిచే తురుష్క-రాజ్యము యాధ్యము మానుకొననని విశ్వసించుచున్నారు.

తురుష్క-ని బ్రిటిషు వైదీలు.

లండను, అక్టోబరు 18:—ప్రజలమండిరమున హోపు గారు హ్యూము షియెనుగారికి ప్రత్యుత్తరము నొసగుచు నిట్లుజెలికిరి. దొంగము వారు కుత్తుము బ్రిటిషు వైదీలు స్థితిని బాగుపరచుటకు నున్నట్లు వేశమును గోరుచున్నారు. కాని వాడట్లుచేసినట్లు కావరాదు. వారిలో దృఢకాయలగు వారు బాధాదు రయిల్లెయందు పనిచేయ నియోగింపబడిరి. అరయల్లెపకుల నెడలైండు చుత్రియారు చున్నందున వారియన్న వస్త్రముల కంతంగా లోపము రాకుండునని తలపబడుచున్నది. కంపెనీవారు వైదీలు బాగుండునట్లు జూచిననె వారికి లాభముండగలదు గాన ఈ మార్పు మంచిదిగ నె తోచుచున్నది. జినివా రెడ్డుక్రాసువారు వారిని జూడగోరగా సంధిగ్రమున కనుజ్జ ఈయబడలేదు. అయిన వారి స్థితియెట్లున్నదియు గనుగొను నిమిత్తులవారు పోలేరు. శీతకాలమునందు తేగిన్న వస్త్రముల నీయవలెనని వారచట్టికి జోయిరి.

కేరళీయ ఆయుర్వేద వైద్యశాల.

(1)

గవర్నరుగారు తెరచుట

ఈనెల 20వ తేదీన గవర్నరుగారు సహివారముగా మధ్యాహ్నము 1 గంటకు పోరనూరుకు వచ్చిరి. రైల్వేస్టేషను పసివారముగ నలంకింపబడెను. రాజమార్గములను శృంగారించబడెను. అచటి పోలీసువా రంగరక్షకులుగ నేర్పడిరి. 20 నిమిషములలో గవర్నరుగారిబండి స్టేషనునుండి కళ్యాణమున కేగినది. అగ్రాము కేరళము పట్టెటారు. కేరళీయ ఆయుర్వేద సమాజమువా రాక్షగ్రామమునకు సంపూర్ణశోభను కలగజేసిరి. చెరుతిరిత్తిగ్రామము కొండలప్రాంతముననున్న శుద్ధపల్లెటారు. హిందవుల కల్యాణిపురాజ నీయవగు భారతానదిగట్టున నీగ్రామమున్నది. ఈనడితీరమున కడవాసము కూడదని 1918 వ సంవత్సరమున బ్రిటిషుదోరతనమువారు కాసింపిరి. దానివలననే ఈనడిగ్రామముల మాహాత్మ్యము వెల్లడి కాగలదు. వలబారు కొచ్చి రాష్ట్రములందును ప్రముఖులగు నెంబుడ్రీలు వీరుదములబడసినవారు శ్రీమంతులు జమీందారులు మున్నగువారు 500 మంది అచట సమావేశమైరి. గవర్నరుగారు రాగానే కొచ్చి తిరువాన్కూరు రెసిడెంటు వ్రైగ్సువుడుగారును కొచ్చి దివాను ఖోరుగారును ఇతర అధికారులు సాధికారులును గవర్నరుగారికి స్వాగతమొసంగిరి. నాయరు నేనవా రంగరక్షకులుగ నేర్పడిరి. గవర్నరుగారు పటాలమును పరికించి కాలాని కేగిరి. వేదికవై నమర్చబడిన బంగారపు కుర్చీవై కూర్చుండిరి.

స్వాగతము.

కొచ్చి 9వ రాజ రామవర్మఅప్పను తంపరనగారు స్వాగత మొసంగిరి. ఈ యుత్సవమునకు గూడ నీ రాజుగారె చాల వరకు ప్రోత్సాహములు. వైద్యశాల పూర్వచరిత్రమును వారు క్లుప్తముగా వివరించిరి. చెరుతిరుత్తిగ్రామము కొచ్చి వలబారు దేశముల వారి కందరికిని అందుకాటులో నుండుటచేతను అచట నీవైద్యశాల నేర్పరచినచో కొచ్చి సంస్థానమువారధికముగ ధనసహాయము చేయ నంగీకరించుటచేతను వైద్యశాల నాగ్రామమున నెలకొలుప నిశ్చయింపబడినది. సమాజమువారు కొచ్చిసంస్థానమువారికి చాల కృతజ్ఞులు. గవర్నరుగారు గూడ ఆయుర్వేదవైద్యముపట్ల సానుభూతిని చూప ప్రార్థితు లని రాజుగారు నడిసిరి.

గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము.

ఈదేశమునం దాయుర్వేదాది వైద్యవిధానముల స్థానములను గూర్చి షటికల చాల చర్చ కలిగినది. దానిని గూర్చి చెన్నపురి దోరతనమువారు తమ భావములను పలుకారులు వెల్లడించుచుండట మిట్టమే విదితమే. కాని అది కొంతమందికి సంత్సృష్టి కలిగించజాలియుండలేదు. ముఖ్య విషయములను గలగ గ్రహించుటకుడటయే ఆ విమర్శలకు కారణమని తోచెడిది. కాన విద్యాధికులు సదానవ్యులను పరోపకారించియే ప్రధానము గావలవారు నగుమారు నాచరణముల యధాధిభావమును గలగ గ్రహింతురని నమ్మెదను.

ప్రాచీన కాలమునందు నాగరికత మనమిత్రుడు తలంచిన కీర్తిని లేవతరిని భారతీయులు మత తత్వశాస్త్ర చిత్రకళా ప్రకృతి రాస్త్రాదులందు చూపిన అభివృద్ధికి నేను వాగిసంతతి వారగు భారతీయు లున్నాంగుటయం దెట్టి దోషమునులేదు. అట్లు గర్వపడుట సమచితము. పాశ్చాత్యులకు గల పాండిత్యము గ్రీసులోను దేశములనుండియే మొదట కలిగినదని వారు నేటికిని ప్రశంసించుచుండురు. అటులే ఆశోకవిక్రమాదిత్యాది చక్రవర్తుల పరిపాలనమున భరతఖండమున సర్వవిషయములందు ను జరిగిన అభివృద్ధికి భారతీయు లున్నావంతులగుట సహజముగాని పాశ్చాత్యదేశములందు క్రమక్రమముగ నభివృద్ధి అతిశయించినది. మరియు నాసిద్ధాంతములు పరిశుభు నిలిచినవి. అట్లు పరిశుభు నిలచుటచేతనే వానికి గౌరవ మతిశయించినది. కాని నిర్మాత పేర బలమును బట్టి అతిశయింప లేదు. హిందూదేశమున కస్తుగుణమునకు గాక పేరు బలమునకే ప్రాధాన్య మియ్యబడుచున్నది. సుప్రసిద్ధులగువారు వారిగ్రంథములలో వ్రాసిన నంతమాత్రముననే హిందూదేశమున విషయములకు గౌరవ మొసంగ బడుచున్నది. వారు వ్రాసిన కాలమున నవి యుపపరింది యుండవచ్చును. ఈ విషయముననే ప్రాకృత్యముదేశజాలకభిప్రాయభేదము కలుగుచున్నది. విధానము సావధమును గూడ బాగుగా పరిశీలించినచో గాని వాడుకలోనికి లేరాదు. వాడుక కనుమతింపరాదు. ప్రాచీన వైద్యవిధానములు నంతపరంపరాగత సహిత్యములుగ

గ్రంథకర్తలపేరు బలిమిమిదనే ఆధారపడియున్నంత కా. ము నవీనశాస్త్రజ్ఞుల ఆమోదమును బడయకాలవు. నేను మీరెట్టి ప్రాచీనాధారములైననే పనిచేసు బూనలేదని నేనెరుగుదును. రోగ నివారణమును మానవాన్వేషణముల నొనర్చు సంసిద్ధులైతిరి.

సంఖ్యా విశేషము

ఉష్ణదేశములందు జనసంఖ్యయు తరుగుల్కలదాగుల సంఖ్యయు సత్యధికముగ నే యుండును. అందులనుబట్టి ఆపాయములు సత్యధికమునే యుండును. ఆ ఆపాయములకు నివారక సాధనములను గూడ ఓ మధుల రూపమున నష్టదేశములందు ప్రకృతి మన కదికముగ నెసంగియున్నట్లు ఈవిషయమున భరతఖండమున కేదేశమునుగూడ నీడుగదని చెప్పదగును. రోగములను గుర్తించి ఈ యోషముల గుణములను గ్రహించి వాని నుపయోగించి మేలు కలిగింపవలెనని నవీన శాస్త్రీయ విధానమున పరిశోధనల నొనరించుట యత్యవసరము. మీ రిట్లానంతురనియే నేను నేనీ విషయములను ముచ్చటించితిని. వైద్యరసాయన, వస్తుతత్వబోధక శాస్త్రములలో భిన్నత కవకాశము లేను. పాశ్చాత్య, ఆయుర్వేద, యూనానీ విధానములు మున్నగు నన్ని విధానములకును గూడ మూలమొక్కటియే కావలెను. కాన సత్యముకు పనిని చూపవలెనని ప్రతివిధానమును పరిశీ కాగవలసియుండును. వైద్యుడు.

వైద్యుడు చేయుపని కింతమైనది ఒకరితిని కేరీరధర్మముండదు. మార్పు గలుగుచుండును. ఆమార్పును వైద్యుడు గుర్తింపవలెను. ఈవిషయమున ఈ దేశవిధానము అసత్యముగ నున్నది. పాశ్చాత్యవిధానము సత్యముగను సక్రమముగను గూడ నున్నది. పాశ్చాత్యదేశములందు వైద్యులు, యందులిచ్చు వారు, ఉపచారకులు, మందులను చేయువారు మున్నగువారందరును నుశీక్షితులు. ఓషధులు పరిశీక్షితులు. ఆపాయమున కవకాశములేదు. నున్నితములగు పనులుట్లు గలవు.

ఓషధులు.

ఈ దేశమున నుపయోగింపబడుచున్న ఓషధులిట్లు పరిశీలం ప బడలేదు. ఇవటి వైద్యులు ఓషధుల తత్వమును గురించియు అవికలిగించు మార్పులను గురించియు సహేతుకముగ చెప్పజాలరు. కాని నేనీన శాస్త్రజ్ఞులు వీని నంగీకరింపకు న్నారు. నిద్రానములు కారలెననుచున్నారు. ఇది సహేతుకమనియే నామన తోచుచున్నది. కాన మీరు జరిశోధనమున కేర్పాటు చేయవలెను. ఇదియే చాల ముఖ్యమని నేను తలంచుచున్నాను. క్రమముగ చెన్నపురి దోరతనమువారు వైద్యశీతమును గూడ నేర్పరచెదరు. అందులకు దేశీయ వైద్యవిధానమునం దభిమానము గలవారందరును దోరతనమువారికి తోడ్పడవలెను. ధనము లభించినను గూడ నవి చాల అసాధ్యులగు కార్యము. అని గవర్నరుగారు నడిసిరి. పిచ్చుట వెండితాళము చెవితో భవనమును తెరచిరి. గవర్నరుగారు సభ్యులును భవనమును తిలకించిరి. పిచ్చుట రాజుగారు గవర్నరుగారిని పుష్పమాలాలంకృతుల గావించిరి. పిచ్చుట గవర్నరుగారు సహివారముగ పోరనూరు కేగి అచట భుజించిరైలులో మధురకేగిరి. గవర్నరుగారికి సన్మానపత్రము పచ్చమొఖులుమిద ముద్రింపబడి పేటికయం దమర్చబడి యుండునట్లనెడినది.

కాంపైలైను గాజుగారి యారోగ్యము.

లండను, అక్టోబరు 19:—కాంపైలైను రాజునకు శాస్త్రచికిత్స జరిగినది. వాకిశీరస్థితి సంసిద్ధముగ నున్నదని జూరిచే విశేషుడు మేటిసాఫ్తికకు తెలియజేయుచున్నాడు.

గీగా సింధుశాఖా యుద్ధము.

హెల్సింగుపోర్టు, అక్టోబరు 21:—ఈ జెలయుద్ధమున పాల్గొనిన వానికులు కొందరికుట వచ్చిరి. విరాములకే 12 వ తేదీ మొదలు 17 వతేదీ వరకు యుద్ధము జరిగెననియు డ్రెడునాటుయద్ద నాకయొకటియు రెండు క్రాసరులును ఆరు టార్పిడో పడవలును జర్మనీయులును నష్టమొందిరి.

శత్రుపక్షమున కలహము.

లండను, అక్టోబరు 21 — ఏథెన్సులెఖుకుడు డెయిలి మెయిలు పత్రిక కిటుల తెలియజేయుచున్నాడు:—పేసిడిని యాకు సహాయవైశ్యములను బంపవలసినదని టర్కీ బల్గేరియా రాష్ట్రములు జర్మనీయుల గోరియుండిరి. కాని యారంగమున నుండి వైశ్యముల పట్టుచురంగమునకు బంప జర్మనీవారు నిశ్చయించి యుండిరి. గ్రీసురాష్ట్రము తనబలమునంతయు వినియోగించుటకు పూర్వముతాము మిత్రులందరితోడ సత్వేకముగ సంధిజేసికొందు మని తురుష్కులును, బల్గేరియనులును, జర్మనువారిని బెడరించుచున్నారు. ఈకలహముల పరిష్కరించుటకు సోఫియానగరమున గాజులందరు సమావేశమగుదురు.

భారతదేశ విద్యాశాఖ.

(౧)

పునర్విద్యార్థి నిధానము.

ఇండియా ప్రభుత్వము వారి లేఖ.

సిమ్లా, అక్టోబరు 20:— భారతదేశ విద్యాశాఖకు గూర్చియు, రాష్ట్ర విద్యాశాఖకు గూర్చియు పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషను వారి సంగీత సలహాల ననుసరించి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్ర విద్యార్థులను కొకచోటకు లేఖన వ్రాసి యున్నారు. ఈ లేఖ యందు తెలుపు లను గూర్చియు, పింఛనుల గూర్చియు ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి అభిప్రాయములను వ్యక్తీకరింపలేదు. మరియు, కమిషనువారు సలహానిచ్చినరీతిని ప్రస్తుత విద్యాశాఖలోని స్త్రీలను తీసికొని విషయమై కూడ వాఠేమియు తెలుపలేదు. విద్యాశాఖలోని క్రింది యితర యద్యోగుల విషయమును గూర్చి కమిషనువారు లేమియు విచారించలేదు. ప్రస్తుతము విద్యాశాఖ విద్యార్థులను ముఖ్య విషయముల గురించియు, వేతను రాష్ట్ర విద్యాశాఖల గురించియు మాత్రము కొన్ని సలహా లొసంగబడినవి. ఈ ముఖ్యవిషయముల గూర్చి కమిషనువారు చేసిన విపులముగు సలహాలను గూర్చి స్థానిక ప్రభుత్వములు తమ అభిప్రాయములను తెలుపవచ్చును. ఈ శాఖ పునర్విద్యార్థులను వలయు ప్రధాన మాత్రములగు స్థానిక ప్రభుత్వముల అభిప్రాయములను సాధ్యమైనంత త్వరలో కమిషనువలయునని ఇండియా ప్రభుత్వము వారి యుద్దేశ్యము. ఈ విషయమై కమిషనువారి సలహాలు 4 వ అనుబంధమున, 26 వ పార్కలో సంగ్రహముగ తెలుపబడినవి. ప్రస్తుత మొసంగబడిన లేఖ అందలి నెంబరులు (1), (8), (10), (18) గూర్చియే వ్రాయబడినది. ఎచ్చటనో కొన్ని చిల్లర యద్యోగులు లేవు, ప్రస్తుతమున్న శాఖ, కళాశాలా సంబంధవిషయ, పరిపాలన సంబంధవిషయం రెండువిధములుగ విభజింపబడినది. వీరిలో నొక శాఖనుండి రెండవ శాఖకు కొన్ని రాష్ట్రములలో మార్పులతి త్వరితముగ జరుగుచున్నవ, మరియు రాష్ట్రములలో మిగుల నరుదుగనున్నవి. ఉన్నత శాఖ భారతదేశ విద్యాశాఖయనియు, రాష్ట్ర విద్యాశాఖయనియు, ద్వివిధముగ విభజింపబడినది. ఈ రెండును పేరునకెట్టి భేదమును కలిగి యుండక పోయినను తీర్మానవిషయమున వ్యత్యాసమును కలిగి యున్నవి. మొదటి శాఖకు ఇంగ్లాండులో విద్యాభ్యాసమున సరము అచ్చట ఘన పరిశీలన ద్వారా 500 రూపాయలు మొదలు 1000 రూపాయలవరకు జీతము వృద్ధి గావించబడును. రెండవ శాఖకు హిందూదేశములోని విద్యాధికులే నియోజింపబడుదురు. వీరికి 200 రూపాయలు మొదలు 700 రూపాయలవరకు జీతము వృద్ధి గావించబడును. కమిషనువారు చేసిన నిర్ధారణమును నూచనల ననుసరించి గాకపోయినను, వారలవలించిన పద్ధతులబట్టిగాని, లేక యీ దిగువ వేర్వోనబడినరీతినిగాని, యీ శాఖ పునర్విద్యార్థుల గావించబడును. ఈ రెండు విధములగు సలహాలను స్థానిక ప్రభుత్వము వారి వారినించి, వారి అభిప్రాయములను తమకు తెలియచేయవలెనని రాజప్రతినిధి గారును, వారి సభ వారును కోరుచున్నారు. కమిషనువారి సలహాలు నివేదికములో 4 వ అనుబంధమున గాననగునుగాన, యిటు వానిని విపులముగ వ్రాయుట నవసరము.

ఉపాధ్యాయుల నియోజకము.

కళాశాలాశాఖ— పరిపాలనా శాఖల విభేదమును కమిషనువారు రామోదించుచున్నారు. కాని ప్రాసాకర్యాధమును ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞానుసరణముగను లేవు, యొక శాఖనుండి మరియొక శాఖకు మార్పులు జరుగరాదని వారి అభిప్రాయము. ఇరువదియది ప్రాధికారము ఇంగ్లాండు నుండిగాని, హిందూదేశము నుండిగాని నియమింపవచ్చుననియు, రెండవ శాఖకు సంబంధించిన కొన్ని యద్యోగులకు ప్రత్యేకముగ నియోగింపవలసినదనియు వారు సలహానిచ్చిరి. మొదటి విషయము మిగుల ప్రాముఖ్యమైనదని కమిషను వారి అభిప్రాయమును చున్నారు. వీలనన ఈవిధానము ఉన్నత విద్యాభ్యాసమునకును నూతన పరిశోధనమునకును సహకారకముగ నుండునని వీరి అభిప్రాయము. కాని యీ యద్యోగములకును, ప్రస్తుతమున్న విశ్వవిద్యాలయ పద్ధతులకును గల సంబంధమును వీరు గ్రహింపలేకపోయిరి. అందుములముననే యీ యద్యోగస్తులు ప్రభుత్వమువారి కళాశాలకు కలకత్తా మదరాసు, అలహాబాదు మున్నగు ప్రదేశములలో నున్నట్టి విశ్వవిద్యాలయములకుగాని, పట్టపరిక్షలందు తీర్పులైనవారి పరిశోధనా ప్రతిష్ఠాప

నమునకుగాని సంబంధించి యుండవలెనని వారు సలహానిచ్చిరి. ఈ సలహాలు వివర్ణనీయములు. ఒక ఉదాహరణము. ప్రభుత్వ కళాశాలాపాఠ్యాయును, విశ్వవిద్యాలయమున నున్నతవిద్యా వ్యాపనము గావించుట కొరకు అన్ని కళాశాలలతోడను సంబంధముగలిగి యుండవలెను. మరియు, విశ్వవిద్యాలయ పండితులకు కళాశాలలలో సంబంధములేదు. కావున, నతగు తయారుచేయని విద్యార్థులతో పరిశోధనము గావించుట మిగుల కష్టము. మరియు, కమిషనువారు కోరిన పరిశోధనా ప్రతిష్ఠాపనము త్వరలో లభ్యము కాజాలదు.

ప్రత్యేక శాస్త్రవేత్తల యావళ్యకర.

వీరు నియోగింపవలసినదని కోరిన కొన్ని పండితులు, కళాశాలలోని సాధారణ పండితుల స్థితికి కష్టము గలిగించునరీతిగా చెప్పవచ్చును. అన్ని విద్యాశాఖలయందును, కళాశాలలో పరిశోధనాపద్ధతుల పబ్లికేషన్ గావించి, పరిశోధనా పద్ధతులను వ్యాపింపజేయుగల ప్రత్యేక శాస్త్రవేత్తలు అత్యవసరమని కమిషనువారు చేయు సలహాను ఇండియా దొరతనము వారి రామోదించుచున్నారు. ఉద్యోగ నిర్ణయము గూర్చి ముందును దాలోచించిన బాగుండును. కాని యీ విషయమై యిప్పుడు సుప్రకృత యాజీవావమును వహింపరాదు. ఈ విధముగనే 4 వ అనుబంధమునందలి మూడవ పార్కలో చెప్పబడిన ప్రత్యేక పద్ధతుల గూర్చియు యోచించవలెను. కొన్ని నూతనోద్యోగము లిచ్చు దవసరము. ఈ యద్యోగముల సంఖ్యను గూర్చి నిర్ధారణముచేయు సలహాల నివేదనలనందలి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కోరుటలేదు. కమిషనువారు వేర్వోనని యద్యోగము లేవియైన యున్నచో, స్థానిక ప్రభుత్వములు వీనిని గూర్చి తెలియపరచెదరని నమ్ముచున్నారు. (సశేషము)

స్కూలు వర్తమాన సమాజము.

(ప్రోగ్రెసివ్ యూనియన్)

స్కూలు, అక్టోబరు 16:— ఈ సంఘమువారి తీరపున నిన్నటి సాయంకాలము లక్ష్మీ నరసారెడ్డి హాలులో స్కూలు పురజనసభ క్రియంతే ఒంగోలు వేంకటరంగయ్య పంతులవారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగినది.

శ్రీ తేజమ్మల్ రాజగోపాలరావు బి. ఏ. గారు ఆంధ్రుల పూర్వచరిత్రను గూర్చి దీప్తిముగ నుపన్యసించిరి. ఆంధ్రులు అనువారు వేదములకాలమునుండియు ఒక తెగవారుగ పరిగణింపబడినట్లును ప్రాయశః ఆకాలమున వీరు దండకారణ్య మధ్యభాగమున ఇరవుకొని యుండిరినియు తెలిపిరి. ఉత్తర రామాయణమునందును, దశకుమార చరిత్రమునందును దండకారణ్య మధ్యమున యాజనాయతమై హంససారస కారండవాది పక్షులచే కోల్పోయియుండిన యొక మహాసరస్సు న్నుట్లు వర్ణింపబడినట్లును ఆంధ్రవంశమున ప్రఖ్యాతపట్టణము ఈ సరస్సునకు చేరునను నుండినట్లును చెప్పిరి. మనుస్మృతి యందు ఆంధ్రులు స్పష్టముగ వేర్వోనబడి యున్నారు. ఆశోక చక్రవర్తి మిత్రకోటిలో ఆంధ్రులు ప్రస్తావించబడి యున్నారు.

ఇట్టి ప్రమాణములచే ఆంధ్రుల ప్రాచీనత్వము స్థాపించిరి. ఆంధ్రదేశమునకు పేరువచ్చుటకు కారణము విచారించుచు జలిచక్రవర్తి సంతతిలో ఆంధ్రుడను నొకడు ఉండినట్లును అతడు రాజ్యముచేసిన దేశము ఆంధ్రదేశమైనట్లును, భాగవత ప్రమాణము వాటి ఆంధ్రులనువారు తెలుగువారు కారనియు, మహారాష్ట్ర ప్రాంతములలో నుండిన ఒక తెగవారనియు కొందరు చెప్పుదురూహలను ఖండించిరి.

కాట్టవో, కేంద్ర లోనగు సామ్రాజ్య పండితులు ఆంధ్రుల యుత్పత్తి కృష్ణాయుధవ్యాస సమీపమున గల శ్రీ కాకుళము అను దుర్వాదము ను నిరసించినారు. పురాణప్రసిద్ధులగు ఆంధ్రులు ఈ సాటివారిలో నెవరగుదురని అను నీ విషయమును దీప్తిముగ చర్చించి యీనాటి ఆంధ్రప్రజయే ప్రాచీనాంధ్రపదభాక్తులని స్థిరపరచిరి. మొదటినుండియు తెలుగు కవులు తాము ఆంధ్రమున గ్రంథములు వ్రాయుచున్నారని ప్రస్తుతించుకొనుటయు తెలుగు గాక ఆంధ్రమని వ్యవహరింపబడుభాష మతీయొకటి లేనందునను ఆంధ్రులనబడువారు తెలుగుజిల్లాలవారై యుండుటచేత ను వైదికాంతము దృఢపడుచున్నదనియు జెప్పిరి.

ఆంధ్రభందమును కన్నడభందముతోను ద్రావిడభందముతోను పోల్చివానికిగల సామ్యములనలన ఆంధ్రభందముగాని భాషగాని నన్నయవలన ఏర్పడినదిగాదనియు ఆయన కాలమునకు పూర్వము అనేక శతాబ్దములనుండి ఆంధ్రభాష ఆత్యున్నతస్థితిలో నుండుటయెగాక భండో వ్యాకరణాలం

కారాదిభూషిత మై యున్నట్లును చూపిరి. అన్ని విధములను ఆంధ్రులు ఒక గొప్ప ప్రాసాదోహమయిన ఆంధ్రభాష ప్రత్యక్షమైనదనియు స్థాపించిరి.

అగ్రాసనాధిపతి ఉపన్యాసకుల గ్రంథోద్యమ ప్రాచీనవిషయక విచక్షణగూర్చి ప్రశంసించిరి. ఉపన్యాసకులు వ్రాడెనుకనున క్రితువాచనముల సుపక్కుమను వివరించుచు క్రితుగో విద్యయునకు సేరైన 'అరణ' అనుశబ్దము అరవములోని 'అరి' అనుదానినుండి పుట్టినదనా చాల్పాత్యాభిప్రాయమును పురస్కరించి అరణ అనుదానియు 'అరి' అనునదియు వైదికపదమైన 'అరి' యనుదాని వికృతులనియు 'అరి' అనునది అరవమునెగాక తెలుగువారు అరితెలులోను కలదనియు 'అరి' అనుమాటకేవలము అరవవారి మాత్రమే కాదనియుజెప్పిరి. ఇన్నటికిని అరితెలు విద్యుచ్ఛండితో చేయబడుచుండుట ఎల్లకరు తెలిసిన విషయమే. ఆంధ్రశబ్దము విచారించుటలో ఆంధ్రులు వేరుగను ద్రావిడులు వేరుగను చును పు స్కరించి యున్నాడనియు ఆంధ్రులు ద్రావిడజాతులలో వారను ఆధునిక సామ్రాజ్యాభిప్రాయము సుప్రమాణముగాదని జెప్పిరి.

ఉపన్యాసకులకును అగ్రాసనాధిపతి గారికిని వందనములతో సరముగిసినది.

స్కూలు వర్తమాన సమాజమువారు ఆపువచ్చుచు విజ్ఞులచే ఇట్టి ఉపన్యాసములు ఇప్పించి సామాన్య జనమునకు శాస్త్రచారిత్రక విషయములు సులభసాధ్యములు చేయుచుండవలయునని కోరుచున్నారు. ఈ సంవత్సరము ఈ సమాజము వారు ప్రారంభించిన నవరాత్ర సమావేశములు ఆటపాటలతోను నాటకములతోను ఫలాహారములతోను సరి పోవునట్లు తెలియుచున్నది. 1, 2 విద్యానిషయకమైన చర్చలు జరిపిన బాగుండును. వర్తమాన విద్యసాధకము విద్యాభివృద్ధిని విజాతీయులకు భావించునా? చెన్నపట్టణములో ఈ పేరుగల (అనగా ప్రోగ్రెసివ్ యూనియన్) ఒకచోట ప్రభుత్వమున కేవల వైద్యులప్రచారసభగ నుండి కొలదికాలమును రాత్రి పాఠశాల జరుప నాంబించి అటువైద్యాని వృద్ధిచేసి ఇపుడు సామాన్య వేటలో గొప్ప సెకండరీ పాఠశాలను నిర్వహించుచున్నది. స్కూలు ప్రోగ్రెసివ్ యూనియన్ వ్రెసిడెంటు గారైన చంగయ్య పంతులవారు ఆ ప్రోగ్రెసివ్ యూనియన్ (మదరాసు) సభ్యులుగ నుండి యిపుడు గౌరవ సభ్యులుగ నున్నట్లు తెలియుచున్నది.

స్కూలు ప్రోగ్రెసివ్ యూనియను చెన్నపట్టణపు దానివలె సభ్యజనోపయోగ మై ప్రకాశింపజేయ కోరుచున్నారు. (ఒక విలేఖరి)

మొన్నటినును 18-వ తారీఖున, మిస్సెస్. ఏ.వి.యెక్. కాలేజీ విద్యార్థులు ప్రాథమిక కోడి రామమూర్తిగారిని తమ కాలేజీకి పిలిపించిరి. కాలేజీ అంతయు బహు అందముగా పువ్వులతోను, కొమ్మలతోను అలంకరించిరి. కుర్రవాండ్లు మేష్టరులు, ఇంక ఇతరులు రమారమి 800 మంది పోతై రామమూర్తినాయుడుగారిని, కాలేజీయందుటనే స్వాగత మొసంగుటకు నిల్చిరి. సాయంత్రము నాలుగు గంటలు అగుసరికి ప్రాథమిక గారు మోటారుమీదబిచ్చేసిరి. అప్పుడు కుర్రవాండ్లు సంతసముతో, చప్పట్లు చచ్చి అయినచుట్టును గుమిగూడిరి. కాలేజీలో విద్యార్థుల తిరురసంఘమునకు సెలెబ్రరీగా నున్న కన్వరీ నారాయణమూర్తిగారు ముందునకు వచ్చి, పెద్ద కర్పూరహారమును నాయకుగారికి వేసిరి. అక్కడనుండి, ప్రాథమిక గారు మేష్టరులు, విద్యార్థులు, ప్రాథమిక గారిని మధ్య నుంచి నొకపోటోనుదీయించుకొనిరి.

అదిసాంతమైనవెనుక, సభ ప్రారంభమయెను. నారాయణమూర్తిగారు. ము. రా. సెట్టి లక్ష్మీనరసింహంగారిని అధ్యక్షులుగానుండుటకు కోరగా, ము. రా. కాసాలరామమూర్తిగారు బలపరచిరి. సెట్టిలక్ష్మీనరసింహంగారు, కొంచెము సేపు సావకాశముగా మాటలాడిన వెనుక, సెట్టి చప్పట్లుతో, కోడి రామమూర్తినాయుడుగారు బలపరచి నానము గుట్టించి ఇరువదినిమిషములు నవ్వుపుట్టుకట్టుగా ఆంగ్లభాష యందు నుపన్యసించిరి. దానిలో తనను అనెనమే పురజం దిరమునకు అయిదుగంటలకు హితకాగ సమాజమువారు పీఠముట వలన పోవలయునని బలపర్చి నానము గుట్టించి కొంతవరకు నురల పురమందిరము నందు ముచ్చటించవలసియుండునని చెప్పి విద్యార్థులనందరిని రమ్మనికోరిరి. రామమూర్తిగారుపవ్యాసమైన వెనుక, విద్యార్థులుచేసిన పంచరత్నములను చదివి నాయకుగారి కొకపత్రికను సెనుంగిరి. కాసాలరామమూర్తిగారు చాలసంతోషముపుట్టినట్లుగా, రామమూర్తిగారి బాల్యము, ఇప్పటి గొప్పతనము గూర్చి ముచ్చటించిరి. అంత అధ్యక్షులు లేచి బహు స్తోత్రముగా ఉపన్యసించినతోడనే సభ ముగిసెను.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోషధములు.

నం.	రూ.	నం.	రూ.
చంద్రామృతము పండ్లవోముటకు ...	0-2	తామిసెలైలము తొండ్రుకలు పెరుగుటకు	0-12
చీర్లసామనము మాత్రము అశీర్వమునకు	1-4	శోమహరి తొండ్రుకలు ఊడుటకు ...	0-0
దండుకలహరి పండ్లవోముటకు ...	0-8	ఉబ్బసమునకు మందు సీసా 1-కి ...	1-8
వజ్రగోమతి ధాతుపుష్టికి	1-0	కస్తూరిమాత్రము పెద్దవి, మంచివి	50-కి 0-10
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి ...	0-12	నుఖభోగి మాత్రము	1-0
మూలశంకరు తైలము దబ్బి 1-కి ...	0-12	నుఖభోగి తైలము పుండ్లకు	1-0
తేలునుదు తెలుకాటుకు సీసా 1-కి...	0-8	విశేషములకు మాత్రము దబ్బి 1-కి ...	0-8
శేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0-4	గ్రహణి మాత్రము దబ్బి 1-కి ...	0-8
శిలరామాత్రము వాంతిభేదలకు ...	0-6	శిరోవేదన మాత్రము తలనొప్పిలకు...	0-12
గజ్జి తైలము గజ్జిచీదలకు దబ్బి 1-కి...	0-8	కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-8
నామకహస్తాంగు సీసా 1-కి ..	0-6	శీతగర్భ (దావకము) సీసా 1-కి ...	1-0
శేలకు నుందు సీసా 1-కి ...	0-4	కుసుమారి మాత్రము, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
శావర తైలము; శావర, తీటకు ...	0-6	చుండుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-6
కుంభకు తైలము దబ్బి 1-కి ...	0-4	నుండరితైలము, ముఖకాంతికి	0-8
సుంధిద్రావకము సీసా 1-కి ...	1-0	పగుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు	0-6
కప్పహరి శీతగట్టు దగ్ధులకు ...	1-4	కర్ణకూలహరి చెవిపోటుకు	0-6
కప్పహరిమాత్రం ఉబ్బసములకుదబ్బి 1-కి	0-8	జులూలి మాత్రము మలబద్ధమునకు	0-8
నాయువుపోటుకు మందు ...	1-0	జంతువాతహరి ఎమిడికలకు	0-8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ 1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వస్థపథితము మానును, ధాతువు మాత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమాత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలామిసిరి అనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాలూగ్, కాండహార్ శిశేములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినుటవలన మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. నై మురబ్బను కలిపించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మంచులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తి గుణముకలుగును. 2-8 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జగ్జ్యోతిరము వరకు గుణమిచ్చును. అనుపానపుత్రిక పార్శ్వలతో పంపబడును.

15 తులాలు వచ్చేవల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-కి డబ్బాలకు 6 అణాలు.
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

పాదాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక నహితమైన డా॥ పి. డి. సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

ఆపరిశుక్రపు రక్తమువలన జనించు వాడ్యములకు కిరీటుమవలె మందు. పరువులను, మచ్చలను, గండమాలలను తొంద్రన, ప్రాతశోషణలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.
మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)
గతావధిపార్శ్వపల్లె గుడిమిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజజనన మధ్యకవీనము అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శీతమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును పోషణలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాశోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 కొన్నుల బుడ్డిలో అమృతమును త్రావెటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఏకబాహువిప్రశంస
ఇది రక్తములకుంటి అస్పారాయ విరచితము.
నెం 0-1-0 పోస్టేజి అధికము.
ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.
ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.
ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. నెం 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

మరలరహస్యము

అమృతముగు డిటెక్టివ్ నవల, 256 పేజీలు.
కాల్గికోడెండు 1-8-0 చందావారై న 1-0- మాత్రమే.
ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము:—
(928) నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

శాకభక్షణము

ధరతభండవాసుల మగు మన మార్గములు
వంశజులము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
సెలెగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యిహ
ముగా పోషుచున్నాము మేమేభరించి పంపుచున్నాము.
వెంటనే వ్రాయుడు.
219 వైద్యశాస్త్రి మునిశంకర్ గోవిందజీ,
అంబికవిగ్రహ దోషధాలయం 25కి, బ్రాహ్మే మహాదేవ
శాకభక్షణము

మంచిగుణము గల శాస్త్రీయాషధములు బృహత్ మంజుష్టాదికావ్యధ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది.
1/4 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభగుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్ధులకు మంచిమందు.
1/4 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంధ్రేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

వరుగ్న

ఆయుర్వేద యాషధముల తేయువారు
బొంబాయి నెం 13.
The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మాండ పురాణము

(పద్య కావ్యము)

కావ్యసమహర్షి విరచితములగు పద్య సేవిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? తలభేరము తల
కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుంటున్నాయి? ఈ మొదలగు
విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
గొప్పవారి గ్రంథములై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నాయి.
శ్రీమిగుల సులభము. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర
మున్నవి. నెల రు 0-0. కర్వులు వేరే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శ్రీలి:— సులభము, చురుచుధురము, భావగర్భితము
2000 పద్యములకులపు. మంచికాగితమునై అచ్చు. కాలికో
తైండు ధర రు 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు వేరు.
(52) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
తెలుగుపండితుడు, ముగ్ధనిసపల్ హైస్కూలు, కడప.

ఆంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెనుగుభాషలో రచింపబడినది.
గ్రంథకర్త: డాక్టరు పి. గోపాలకృష్ణగారు యం. డి.
ఇందు నాలుగువందల ప్రక్రియలు గలవు. శ్రీ పులివెందుల
ఈ గ్రంథము చూచినచో వా రంతట వారే వైద్యము చేసు
కొనగలరు. నెల రు 1-4-0
2. తెలుపుపాయిదు ఫీవరు అను విషమ జ్వరము. ఇది
ఇంగ్లీషుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. గ్రంథకర్త
డాక్టరు పి. గోపాలకృష్ణగారు, యం. డి. నెల రు 1-0-0
3. సరస్వతి సమానులగు పులగుర్ల లక్ష్మీనరసమాంబగా
రిచే వ్రాయబడిన స్వరములుగల మంగళహారతుల శతకము.
యీ గ్రంథము ప్రతి శ్రీ చేతులో నుండవలసింది. ప్రతి కుభకా
ర్యమునకు దానిలో పాటలు అవశ్యము. నెల రు 0.8-0
ఇవి ప్రతి పుస్తక హాపులోను దొరకును. 750
ఉ. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి బి. ఎ., కులిహోమ. కాకినాడ.

శ్రీశేఖరై న గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని రంగుల చిత్రవటము

ప్రతి 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
పి. పి. భిర్సులు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టు డాక్సు 212, మదరాసు.